The Gleaner

Vol 22 (1999)

Βιβλία με συνδρομητές. II. Από τα χρόνια της Επανάστασης έως το 1832

Φίλιππος Ηλιού

doi: [10.12681/er.187](https://doi.org/10.12681/er.187)

To cite this article:

Ηλιού Φ. (1999). Βιβλία με συνδρομητές. II. Από τα χρόνια της Επανάστασης έως το 1832. *The Gleaner*, 22, 172-240. <https://doi.org/10.12681/er.187>

ΒΙΒΛΙΑ ΜΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Π. ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
ΕΩΣ ΤΟ 1832

... ποιὸς ἔγραφε καὶ γιὰ ποιόν
ποιὸς διάβαζε καὶ γιατί ...

LUCIEN FEBVRE

ΣΥΝΕΧΙΖΩ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων ποὺ ἔχουν δημοσιευθεῖ μὲ τὴ μέθοδο τῆς προεγγραφῆς συνδρομητῶν. Τὸ πρῶτο μέρος τῆς ἔρευνάς μου¹ κάλυπτε τὰ χρόνια τῆς ἐμφάνισης καὶ τῆς σταθεροποίησης αὐτοῦ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὅποιο Ἕλληνες συγγραφεῖς καὶ ἐκδότες, ἀκολουθώντας δυτικὰ πρότυπα, κυρίως ἰταλικά, θέλησαν νὰ στηρίξουν τὰ ἐκδοτικά τους ἐγχειρήματα, προκειμένου νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς δυσκολίες ποὺ δημιουργοῦσε ἡ ἀνεπαρκὴς ὀργάνωση τῶν δικτύων παραγωγῆς καὶ διακίνησης τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων, ἰδίως ἐκείνων ποὺ ἀπευθύνονταν σὲ ἓνα λόγιο κοινό. Δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ ὅτι τὰ χρόνια αὐτά, 1749-1821, συμπίπτουν μὲ τὴν περίοδο τῆς ἐμφάνισης καὶ τῆς ἀκμῆς τῶν κινήματων τοῦ νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ. Τότε κυκλοφόρησαν, μὲ προεγγραφή συνδρομητῶν, περισσότερα ἀπὸ 140 βιβλία: ἀπὸ αὐτά, τὰ 112 δημοσιεύουν, στὶς τελευταῖες, κατὰ κανόνα, σελίδες τους, τὰ ὀνόματα τῶν «φιλομούσων καὶ φιλοπάτριδων» οἱ ὅποιοι εἶχαν ἀνταποκριθεῖ στὶς ἐκκλήσεις τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν καὶ μὲ τὶς προεγγραφές τους εἶχαν στηρίξει τὶς ἀντίστοιχες ἐκδοτικὲς προσπάθειες. Ὁ ἀριθμὸς τους ἀνέρχεται σὲ λίγο περισσότερους ἀπὸ 23.000 καὶ τὰ ἀντίτυπα ποὺ εἶχαν παραγοράσει εἴταν λίγο περισσότερα ἀπὸ 49.000.

1. Φίλιππος Ἡλιοῦ, «Βιβλία μὲ συνδρομητές. I. Τὰ χρόνια τοῦ Διαφωτισμοῦ (1749-1821)», π. Ὁ Ἑρμηνεύτης, τ. 12, Ἀθήνα 1975, σ. 101-179· καὶ ἐπίσης «Βιβλία μὲ συνδρομητές (1749-1821). Νέα στοιχεῖα», π. Ὁ Ἑρμηνεύτης, τ. 16, 1980, σ. 285-295. Ἀνάλυση τῶν περιεχομένων τῶν καταλόγων τῶν συνδρομητῶν κατὰ τὴν πρώτη εἰκοσαετία τοῦ 19οῦ αἰῶνα δημοσίευσα στὸν πρῶτο τόμο τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιογραφίας τοῦ 19οῦ αἰῶνα, Ἀθήνα 1997, σ. μζ'-νζ'. Γιὰ μιὰ εἰδικὴ κατηγορία συνδρομητῶν βλ. Φίλ. Ἡλιοῦ, «Ἄγιογράφοι, ζωγράφοι, χαράκτες καὶ σταμπαδόροι. Ἡ μαρτυρία τῶν καταλόγων συνδρομητῶν», στὸν τόμο Μεταβυζαντινὰ Χαρακτικά. Πρακτικὰ Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας, Θεσσαλονίκη 1999, σ. 41-58.

Ἔχω σημειώσει ἄλλοι¹ ποιοὶ θεωρῶ ὅτι εἴταν οἱ οἰκονομικοὶ ὅροι, οἱ κοινωνικὲς πλαισιώσεις καὶ οἱ πολιτισμικὲς προκλήσεις ποὺ συντέλεσαν στὴν ἀνάπτυξη τοῦ εἴδους. Δὲν θὰ ἐπανέλθω. Θὰ προσθέσω, μόνο, ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς ἐκδοσης βιβλίων θὰ ἐξακολουθήσει νὰ λειτουργεῖ καὶ νὰ δίνει, ὡς ἓνα βαθμὸ, τὸν τόνο στὴν ἐκδοτικὴ ζωὴ ἕως καὶ τὶς ἀρχὲς τῆς τρίτης δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰώνα.²

Στὶς διαδρομὲς αὐτές, μέσα στοὺς μεγάλους χρόνους τῆς ἱστορίας, ἡ περίοδος ποὺ σηματοδεύεται ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ ἐπανάσταση καὶ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ ἀνεξάρτητου ἐλληνικοῦ κράτους (1821-1832) ἐμφανίζει, ὡς πρὸς τὰ θέματα αὐτά, μιὰ ἰδιάζουσα σημασία. Συγγραφεῖς, τυπογράφοι καὶ ἐκδότες συνεχίζουν νὰ προσφεύγουν στὴ δοκιμασμένη μέθοδο, ἡ ὁποία ἐπέτρεπε νὰ καλυφθοῦν οἱ ἐκδοτικὲς δαπάνες καί, ἐνίοτε, ἀπέφερε καὶ κέρδη. Ἀλλὰ οἱ νέοι ὅροι ποὺ διαμορφώθηκαν μὲ τὴ δημιουργία τοῦ ἀνεξάρτητου κράτους ὀδήγησαν σὲ βαθύτατες ἀλλοιώσεις ποὺ ἀφοροῦν καὶ τῇ (νέα) κοινωνικῇ συγκρότησι τοῦ σώματος τῶν συνδρομητῶν καὶ τῇ γεωγραφικῇ κατανομῇ τους. Γιὰ τὰ θέματα αὐτά θὰ σημειωθοῦν, τὰ ὀλίγα ἀπαραίτητα, στὴ συνέχεια αὐτοῦ τοῦ δημοσιεύματος.

Διευκρινίζω ὅτι τὸ ἔτος 1822 ἐτέθηκε ὡς ἐναρκτήριος χρόνος τῆς περιόδου γιὰ ἓναν πολὺ ἀπλὸ λόγῳ: τὸ σύνολο τῶν βιβλίων μὲ συνδρομητές, ὅσα ἐκυκλοφόρησαν τὸ 1821, ἐκδόθηκαν, ὅλα, ἢ, πάντως, συγκέντρωσαν, ὅλα, τοὺς συνδρομητές τους πρὶν ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἐπανάστασης· ἀνήκουν, ἄρα, στὴν προηγούμενη περίοδο ὅπου ἔχουν συνεξετασθεῖ. Ὡς πρὸς τὸ καταληκτικὸν ἔτος, 1832, οἱ λόγοι εἶναι προφανεῖς: ἀπὸ τὸ 1833, μὲ τὴ μεταφορὰ τῆς πρωτεύουσας στὴν Ἀθήνα καὶ τὴν ἐδραίωση τῆς μοναρχίας ἀρχίζει, καὶ γιὰ τὴν ἱστορία τῶν συνδρομητῶν, μιὰ νέα, διακριτὴ, περίοδος. Ἀνάμεσα στὸν Ἀγῶνα καὶ τὸ 1833, τὰ χρόνια τοῦ Καποδίστρια ἀντιπροσωπεύουν μιὰ, ἀκόμη, μεταβατικὴ περίοδο, τῆς ὁποίας τὰ χαρακτηριστικά, ἀπὸ τὴ σκοπιὰ ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, ἐμφανίζονται συγγενέστερα πρὸς τὰ χρόνια ποὺ προηγοῦνται, παρότι στὴν περίοδο αὐτὴ

1. Bl. Ph. Iliou, *Pour une étude quantitative du public des lecteurs grecs à l'époque des Lumières et de la Révolution*, Σόφια 1969 [ἀνάπτυξ ἀπὸ τὰ Actes du Ier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes, τ. IV] καὶ τὶς ἐργασίες ποὺ σημειώνονται στὴν ἀμέσως προηγούμενη σημείωση.

2. Μὲ διακυμάνσεις μέσα στὸ χρόνο, ἀλλὰ μὲ σταθερὴ παρουσία καὶ ὑψηλοὺς ἀριθμούς, βιβλία μὲ συνδρομητὲς ἐξακολουθοῦν νὰ κυκλοφοροῦν, συστηματικά, ἕως καὶ τὸ 1922. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τους πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τὸ ἓνα ἑκατομμύριο. Ἔως τὴν ὥρα ποὺ γράφονται αὐτὲς οἱ γραμμὲς ἔχουν εἰσaxθεῖ σὲ ἠλεκτρονικὸ ὑπολογιστὴ στοιχεῖα γιὰ λίγους περισσότερους ἀπὸ 770.000. Ἡ προσπάθεια συνεχίζεται.

ἀρχίζουν νὰ μορφοποιοῦνται τὰ νέα χαρακτηριστικὰ καὶ ἡ νέα φυσιολογία τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ τῶν συνδρομητῶν.

Ὅπως καὶ στὰ προηγούμενα χρόνια, ἔτσι καὶ στὴν περίοδο ποὺ τώρα μᾶς ἀπασχολεῖ, τὰ «συνδρομητικὰ» φαινόμενα δὲν περιορίζονται, μόνον, στὰ βιβλία ποὺ κυκλοφόρησαν μὲ προεγγραφή συνδρομητῶν καὶ δημοσιεύουν τὸν κατάλογό τους. Δίπλα σ' αὐτὰ ὑπάρχουν βιβλία τὰ ὁποῖα, γιὰ διάφορους λόγους, ποὺ δὲν μᾶς εἶναι πάντα γνωστοί, κυκλοφόρησαν μὲ προεγγραφή συνδρομητῶν ἀλλὰ δὲν δημοσιεύουν κατάλογο· καὶ ὑπάρχουν, ἐπίσης, βιβλία γιὰ τὰ ὁποῖα προκηρύχθηκε, δημόσια, συνδρομὴ ἀλλὰ τὰ ὁποῖα, τελικῶς, δὲν ἐκυκλοφόρησαν. Ὁ συνδυασμὸς τῶν τριῶν αὐτῶν κατηγοριῶν, καὶ τὰ μεγέθη στὰ ὁποῖα ὀδηγεῖ, εἶναι δηλωτικὸς τῆς σημασίας ποὺ ἔχει ἀποκτήσει, γιὰ τὴν ἐκδοτικὴ ζωή, τὴν παραγωγή καὶ τὴ διακίνηση τῶν ἐντύπων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐνεργὴ συμμετοχὴ τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ στὶς ἐκδοτικὲς διαδικασίες, ἡ ἐκδοσιὴ βιβλίων μὲ συνδρομητές.

Συγκεντρώνω ἐδῶ τὰ σχετικὰ στοιχεῖα.

Γιὰ δέκα, τουλάχιστον, βιβλία ποὺ κυκλοφόρησαν στὰ χρόνια 1822-1832 γνωρίζουμε ὅτι τυπώθηκαν μὲ προεγγραφή συνδρομητῶν ἢ, τουλάχιστον, ὅτι ὑπῆρξε προσπάθεια νὰ συγκεντρωθοῦν συνδρομητὲς προκειμένου νὰ διευκολυνθεῖ ἡ κυκλοφορία τους. Οἱ σχετικὲς πληροφορίες παρέχονται εἴτε στὶς σελίδες τῶν ἰδίων τῶν βιβλίων ἢ σὲ προαγγελίες τῶν ἐκδόσεων ποὺ καλοῦσαν τὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ νὰ ἐνισχύσει τίς προσπάθειες τῶν τυπογράφων ἢ τῶν συγγραφέων. Εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

1. *Νόμος τῆς Ἐπιδάφρου. Ὁτοι Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος* (Ἰδρυ 1824). Ἡ ἐκδοσιὴ ἀναγγέλθηκε μὲ ἐντυπὴ *Προκήρυξι* τοῦ τυπογράφου Ἰωσήφ Ν. Κιάππε (χρονολογημένη ἀπὸ Ἰδρυ, 22 Αὐγούστου 1824),¹ στὴν ὁποία περιέχεται καὶ πρόσκλησις γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν: «Ἡ δὲ τιμὴ τοῦ φυλλαδίου προσδιορίζεται διὰ τοὺς καταγραφθισμένους συνδρομητὰς πρὸ τῆς ἐκδόσεως γροσ. 2, τὰ ὁποῖα πληρώνονται εἰς τὴν παράδοσίν του. Οἱ συνδρομηταὶ διευθύνονται ἐνταῦθα μὲν εἰς τὸν ἐκδότην, ἐν Ναυπλίῳ δὲ πρὸς τὸν Κ.᾽ Ι. Σέρρον ἐπίτροπον τῆς ἐφημερίδος τοῦ Φίλου τοῦ Νόμου, καὶ ἐν Σύρῳ πρὸς τὸν Κ.᾽ Ι. Πάλλην». Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν δὲν δημοσιεύτηκαν.

2. *Ἐμμανουὴλ Σπυρίδωνος, Σχέδιον τοῦ Ἀτάκτου Στρατιωτικοῦ*

1. Βιβλιογραφικὴ παρουσίασις: Ι. Μαζαράκης-Αἰνιάν, «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863. Προσθῆκες-Διορθώσεις-Συμπληρώσεις», π. Ὁ Ἑρανιστής, τ. 10, 1972, σ. 48, ἀρ. Α1188.

τῆς Ἑλλάδος (Ἀθήνα 1826). Στὴν προμετωπίδα ἀναγράφεται ὅτι ἡ ἐκδοσὴ ἐγίνε «Φιλοτίμῳ συνδρομῇ τῶν συνδραμόντων ὁμογενῶν». Τὰ ὀνόματα δὲν δημοσιεύονται.

3. Ἰω. Βαπτιστοῦ Σάχη, *Πολιτικῆς Οἰκονομίας Κατήχησις*, μετάφραση Γ. Χρυσίδη (Αἴγινα 1828). *Πρόγραμμα* τῆς ἐκδόσεως, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, δημοσιεύτηκε σὲ ἐντυπο μονόφυλλο, ὑπογραμμένο ἀπὸ τὸ μεταφραστὴ καὶ χρονολογημένο α' Εὗξ Ὑδρας, 18 Ἰαννουαρίου 1827». ¹ Στὸ *Πρόγραμμα* σημειώνεται ὅτι «ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου προσδιορίζεται διὰ τῶς συνδρομητὰς ἡμῖς τάλλαρον Ἰσπανικόν καὶ τὸ μὲν ἐν τέταρτον δίδεται ἀμέσως μὲ τὴν ὑπογραφήν, τὸ δ' ἄλλο τέταρτον, εἰς τὴν παραλαβὴν τοῦ βιβλίου. Οἱ συνδρομηταὶ δίδουν τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐνταῦθα μὲν παρὰ τῷ ὑπογεγραμμένῳ μεταφραστῇ. Ἐν Ναυπλίῳ δέ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Ν. Φλογαίτῃ. Ἐν Αἰγίνῃ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Θεοκλήτῳ Φαρμακίδῃ. Ἐν Ἑρμιόνη, παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἑμ. Ἀντωνιάδῃ. Ἐν Σύρῃ παρὰ τῷ κυρίῳ Γ. Πετρίττῃ. Ἐν Τήνῳ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Βαπτιστῇ Δρόσῳ. Ἡ τύπωσις τοῦ βιβλίου θέλει ἀρχίσει ἅμα συμπληρωθῇ ὁ εἰς τὴν ἐκδοσὴν ἱκανὸς ἀριθμὸς συνδρομητῶν». Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν δὲν δημοσιεύτηκαν.

4. Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος, *Περὶ τῆς γνησίας προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* (Πετρούπολη 1830). Ἡ προετοιμαζόμενη ἐκδοσὴ ἀνακοινώθηκε ἀπὸ τὸν συγγραφέα μὲ Ἀγγελίαν, τυπωμένην σὲ ἐλληνικὴ καὶ γερμανικὴ γλῶσσα καὶ χρονολογημένη α' Ἐν Πετρούπολει. 1830. Μαρτίου 17». ² Στὴν Ἀγγελίαν σημειώνεται ὅτι «ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου διορίζεται πρὸς δύο τάλληρα Προυσσιακὰ καθέκαστον σῶμα· παρακαλοῦνται δὲ οἱ συνδρομηταί, ἐὰν θέλωσι, νὰ προκαταβάλωσι τὴν τιμὴν εἰς τὸν συναθροιστὴν τῆς συνδρομῆς, φίλον μου, κύριον Γουσταῦον Ἐϋχλερ, ἐν Βερολίνῳ, παρὰ τοῦ ὁποίου μέλλουσι νὰ λάβωσι καθεὶς καὶ τὰ σώματα εἰς ὅσα συνδράμωσι». Ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν δὲν δημοσιεύτηκε.

5. Φενελόν, *Τόχαι Τηλεμάχου υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεύς*, μετάφραση Δ. Π. Γοβδελά (τ. Α' - Β', Βενετία, τυπογρ. Ἀνδρεόλα, 1830). Ἡ νέα ἐκδοσὴ

1. Τὸ *Πρόγραμμα* ἀναδημοσιεύτηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα* τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. 29, Αἴγινα 16 Φεβρουαρίου 1827, σ. 116. Γιὰ ὅλα ὅσα σχετίζονται μὲ τὴν ἐκδοσὴ πβ. τὴν Τριαντάφυλλος Ε. Σιλαβενίτης, α' Ο Σπυρίδων Βαλέτας καὶ ἡ μετάφραση τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας τοῦ J. B. Say», στὸν τόμο: *Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821. Μελέτες στὴ μνήμῃ τῆς Δέσποινας Θεμελῆ-Κατηφόρη*, Ἀθήνα 1994, σ. 107-156.

2. Βιβλιογραφικὴ παρουσίασις: Φίλιππος Ἡλιού, «Νέες προσθήκες στὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863», *Τετράδια Ἑργασίας* 10, Ἀθήνα 1988, σ. 294, ἀρ. 151/Α4689.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Ι Σ.

Εἰς πάντα ὁπωσὺν ἀναφορῆς μέγεθος εἶναι γνωστὸν τῇ σήμερον, ὅτι ἀρχὴ καὶ βάσις τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ μάθησις τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Ὅλα τὰ φωτισμένα ἔθνη ἀρχίζουσι τὴν παιδεύειν τῆς νεολαίας τὸν ἀπὸ τῆν θείαν ταύτην φωνήν, τὴν ὁποίαν ἀνομιῶσιν ὄργανον ἀνθρωπισμοῦ. Ἀλλ' ἐὰν τοὺς ἀλλογενεῖς καὶ ἀλλογλώσσους ἰνδραυψῇ ἡ προπατορικὴ ἡμῶν γλώσσα· ἡμεῖς, φίλτατοι ὁμογενεῖς, ἔχοντες πατρὸς καὶ κληρονομικὸν τὸ ὄναρ τοῦτο, καὶ διὰ τῆς ἀδελφότητος τῆς ὁποίας ὁμιλοῦμεν γλώσσας, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ σχεδὸν ἐξουσιάζοντες, πρέπει χρέος μας ἐρωτάτου νὰ νομιζόμεν τὴν μάθησίν της, καὶ αἰσχύνῃν ἐπάραιτον τὴν ἀμέλειάν της.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα μέσα τῆς μαθήσεως πάσης γλώσσης εἶναι τὸ λεξικόν της. Λεξικὸν ἐλληνικὸν ἐστειρίτω τὸ γένος μας πολὺν ἤδη χρόνον ἕως οὗ ὁ Ἀρχιμανδρίτης κύριος Ἀνδρέας Γαζῆς ἐξέδωκε τὸ ἰδικόν του μεταφράσας αὐτὸ ἀπὸ τὸ ἀξίειπαινον Ἑλληνογερμανικὸν Λεξικὸν τοῦ Συνεδρίου. Ἀλλ' ἄρα τότε ἡ μὲν τρίτη ἐκδοσις τοῦ Λεξικοῦ τούτου δὲν εἶχε φανῇ· τὸ δὲ ἐπαινετώτερον ἐστὶ Ἑλληνογερμανικὸν τοῦ Ρεϊμερου (Reimer), ἄλλου νεωτέρου φιλολόγου τῆς Γερμανίας, δὲν ἤτο ἀκόμη δημοσιευμένον.

Προσπαθῶν τὸ κατὰ δύναμιν νὰ συνεισφέρω τὴν εἰς ἀφέλειαν τῶν ὁμογενῶν μου, ἐκτίκα τέσσαρα ἤδη ἔτη κατὰ συνέχειαν διὰ νὰ συντάξω Λεξικὸν τῆς ἐλληνικῆς Λόσσης ἔχων ὁδηγὸς τὴν τρίτην ἐκδοσιν τοῦ Ρεϊμερικοῦ, καὶ τὴν τρίτην τοῦ Συνεδρίου Λεξικοῦ, καὶ ἤμην ἑτοιμὸς νὰ τὸ ἐκδόσω διὰ τῶν τύπων, ὅταν πρὸ ἑξ μηνῶν ἔμεθα τὴν τετάρτην ἐκδοσιν τοῦ Ρεϊμερικοῦ Λεξικοῦ. Ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ παραβάλω τὰ χειρογράφαί μου μετὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐκδόσεως ταύτης, καὶ νὰ προσλάβω ὅσα ἐπρόσθεσεν ὁ Ρ. εἰς τὸ ἰδικόν του. Τὸ δευτέρον μέρος προσμένετ' ἐν τῷ μῆνι τούτῳ (Μάρτιον, 1824), μετὰ τὸ ὁποῖον θέλω παραβάλλει ἐν καιρῷ τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῶν χειρογράφων μου.

Ὁ τύπος ἤρχισεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος μηνός. Ἡ βίβλος θέλει διαιρεθῇ εἰς δύο τόμους, εἰς μέγα τέταρτον, ὅλην εἰς μέγεθος ἴσον τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Γαζῆ, μετὰ μικρὰ γράμματα. Τὴν ἐξήγησιν τῶν λέξεων ἔκαμα εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν, παραλληλίσας, ὅσον, καὶ ὅπου ἐδυνήθην τὰς τετραμμένας καὶ συνήθεις μετὰ τὰς παλαιάς. Παραδείγματα καὶ τύπους τῶν συγγραφέων ἐσημείωσα πανταχοῦ πρὸς βοήθειαν τῶν μελετῶντων τῶς παλαιαῖς συγγραφαῖς. Τὰς ποιητικὰς λέξεις ἐσημείωσα, ὡς ἐ Ρεϊμερος, εἰς τὰ ἀμφιβόλα τῶν χρόνων ὀφείρου μετὰ τὰ σημεῖα τοῦ μακροῦ καὶ τοῦ βραχέος (—), π. χ. Ἰφι, Ἰχθυα κτλ. Ἐὰν καὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν λέξεων καὶ εἰς τὸ ἐτυμολογικὸν αὐτῶν μέρος εἶναι ὀρθώτερον τὸ Λεξικὸν τοῦτο ἀπὸ τὸ τοῦ Γαζῆ τὸ προτέρημά τοῦτο πρέπει νὰ λογισθῇ τῶν σοφῶν φιλολόγων τῆς Γερμανίας, οἵτινες ἀκαταπαύτως καλλιέγουσι τὴν ἐλληνικὴν Φιλολογίαν, καὶ ἐξακρέτως εἰς τὸν Ρεϊμερον, ὅς τις εὐτύχησε νὰ γνωρίσῃ καλῶτερα τὰς ἀρχὰς καὶ ῥίξας τῶν παραγῶγων λέξεων, καὶ πολλαχοῦ νὰ ἀνῆλθῃ εἰς ἐν γενικὸν θέμα πολλοτάτας συννευῖς λέξεις· ἡ κρίσις τῶν φιλολόγων τούτου ἐκίνησε τοὺς φιλέλληνας εἰς ταυταύτην ἐπιθυμίαν τοῦ ἐργουτοῦ, ὥστε ἀπὸ τοῦ 1815 ἕως τοῦ 1824 ἔτος (εἰς διάστημα 9 ἐτῶν), ἐφάνησαν πρεῖς ἐκδόσεις καὶ μία μετατώπισις αὐτοῦ εἰς Βιένναν, ἀπ' οὗ τὸ πρῶτον του δοκίμιον, ἡ ἐπιτομή τοῦ Συνεδρίου Λεξικοῦ, ἐδημοσιεύθη τὸ 1804 ἔτος.

Ἡ τιμὴ τῶν δύο τόμων, βαμμένων μόνον, εἰς τὴν Αὐστριακὴν ἐπικράτειαν διορίζεται φιορινίων ἀργυρῶν 25· ὅσοι δὲ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας ταύτης θέλουσι τὴν βίβλον ἡμιδεμένην μετὰ δέριμα, πρέπει νὰ πληρώσωσι χωρὶς αὐτῶν φιορινία ἀργυρᾶ. Τὴν τιμὴν θέλουν πληρῶσαι οἱ συνδρομηταὶ εἰδὺς ἀφ' οὗ λάβωσι τὴν βίβλον ὅλην, ὅλην, καὶ τοὺς δύο τόμους. Τὰ ἐνόματά των θέλουν τυπωθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου τόμου, μαρτύριον τῆς φιλογενείας, καὶ τοῦ περὶ τὰ καλὰ ζήλοντων.

Ἐν Βιέννῃ τῇ Αὐστριακῇ, τὴν 8 Μαρτίου, 1824.

Ὁ ἐκδότης.

Κ. Μ. Κούμα, Ἀνώνυμη Προκήρυξις
μετὰ πρόσκληση γιὰ προεγγραφὴ συνδρομητῶν (1824)

τῆς μετάφρασης ἀνακοινώθηκε μὲ *Προκήρυξι*, χρονολογημένη «Ἐν Βενετίᾳ, τῇ 30 Ἰανουαρίου 1830», ἡ ὁποία συνοδεύονταν καὶ ἀπὸ «δεῖγμα» τοῦ βιβλίου.¹ Ὁ ἐκδότης ἀνάγγελλε ὅτι «ἡ ἐκτύπωσις ἄρχεται τὸν ἐρχόμενον Φεβρουάριον, καὶ περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου βλέπει τὸ φῶς ὁ πρῶτος τόμος». Τὴν πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν ποὺ περιέχεται στὴν προκήρυξη συνοδεύει ἡ ὑπόσχεση ὅτι «τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν θέλουν σημειωθῆν εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου τόμου». Ἡ ὑπόσχεση δὲν τηρήθηκε.

6. Α. Ἐρκοουλίδης, *Εἰσηγητὴς τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης* (Αἴγινα 1831). «Προκήρυξις» τῆς ἐκδόσεως, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, δημοσιεύθηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 80 (Αἴγινα, 4 Ὀκτωβρίου 1830, σ. 368). Στὸ βιβλίο, ὅταν κυκλοφόρησε, περιέχεται ἡ ἀκόλουθη «Εἰδοποίησις»: «Οἱ Κύριοι συνδρομηταὶ εἰδοποιοῦνται ὅτι, ἐπειδὴ διὰ τὰ εἶναι πλήρης ἡ παροῦσα πραγματεία, ὁ ἐκδότης ἐτοιμάζει καὶ δεῦτερον τόμον αὐτοῦ περιέχοντα πλήρη γραμματικὴν τῆς Γαλλικῆς γλώσσης, πραγματείαν περὶ μεταφράσεως, τεμάχια πρὸς ἐξάσκησιν τοῦτου, καὶ λεξικὸν τῶν συνωνύμων, καθὼς θέλει κηρυχθεῖ δι' ἰδιαιτέρου προκηρύξεως, διὰ τοῦτο δὲν κατέλεξε ἐνταῦθα τοὺς συνδρομητὰς ἀφίνων τὰ τὰ κάμη εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔργου». Ὁ δεῦτερος τόμος δὲν κυκλοφόρησε καί, κατὰ συνέπεια, ὁ κατὰλογος τῶν ἐγγραφέντων συνδρομητῶν δὲν εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσίευστας.

7. *Ἐπιτομὴ τῆς Ὁθωμανικῆς Θρησκείας*, μετάφραση ἀπὸ τὰ ἰταλικά Εὐγενίου Διογενίδου (Βενετία, τυπογρ. Γλυκῆ, 1831). Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου (σ. 266) δημοσιεύεται τὸ ἀκόλουθο κείμενο: «Ἐπειδὴ δὲν μοὶ ἐπρόφθασαν ἐν καιρῷ οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνδρομηταί, δὲν ἔκρινα νὰ ἐκδώσω τοὺς τῆς Βενετίας καὶ Τεργέστης, ἀλλ' οἱ καταγραφέντες θέλουν τὸ λάβει κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν τιμὴν».²

8. Γεώργιος Γεννάδιος, *Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης*, τόμος πρῶτος (καὶ μόνος) (Αἴγινα, Ἑθνικὴ Τυπογραφία, 1832). Ἡ *Προκήρυξις* τοῦ Γ. Γενναδίου, χρονολογημένη «Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 22 Ἀπριλίου 1830»,³ περιέχει καὶ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν: «Εἰ-

1. Τὸ ἐντυπο λαμβάνει (πβ. Φίλ. Ήλιού, *Νέες Προσθήκες*, ὅ.π., σ. 295, ἀρ. 159/A4697). Ἀναδημοσιεύθηκε, χωρὶς τὸ «δεῖγμα», στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 38, Αἴγινα 17 Μαΐου 1830, σ. 154.

2. Ἡ διατύπωση ἀφίνει νὰ ἐννοηθεῖ ὅτι εἶχε κυκλοφορήσει προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν. Τὸ κείμενο αὐτὸ δὲν ἔχει ἐπισημανθεῖ.

3. Δημοσιεύθηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 37, 14 Μαΐου 1830, σ. 149-150.

μαι πένης, καὶ δὲν δύναμαι δι' ἐξόδων μου νὰ τὴν τυπώσω. Ἐπικαλοῦμαι λοιπὸν τὴν συνδρομὴν τῶν ὁμογενῶν μου». Μία μεταγενέστερη («Ἐἰδησις Βιβλιογραφικὴ», χρονολογημένη «τὴν 8 Ὀκτωβρίου 1830, ἐν Αἰγίνῃ», καθησυχάζει τοὺς συνδρομητὲς γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἐκδοσης, ἡ ὁποία δικαιολογεῖται ἀπὸ τὴν καθυστέρηση τῆς ἀφιξῆς νέων τυπογραφικῶν στοιχείων, ποὺ εἶχαν παραγγελθεῖ, στὸ Παρίσι, ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴ Τυπογραφία.¹ Οἱ πολιτικὲς ἀνωμαλίες τῆς ὕστερης καποδιστριακῆς περιόδου καὶ ἡ ἀντικαποδιστριακὴ στάση τοῦ Γ. Γενναδίου καθυστέρησαν γιὰ δύο, ἀκόμη, χρόνια τὴν ἐκδοση. Ὅταν κυκλοφόρησε τὸ βιβλίο, τὸ 1832, ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν παραλείφθηκε.

9. *Ἐπιτομὴ τῆς Παλαιᾶς Ἱστορίας καὶ ἐξαιρέτως τῆς Ἑλληνικῆς, μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ Ν. Σιληβέργου* (Ναύπλιο 1831). Ἡ ἐντυπὴ *Εἰδοποίησις* γιὰ τὴν ἐκδοση,² χρονολογημένη «Ἐν Ναυπλίῳ τὴν 6 Νοεμβρίου 1330 [= 1830]», περιέχει καὶ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν. Μία «Εἰδοποίησις Βιβλιογραφικὴ», δημοσιευμένη τὸν Ἰούνιο τοῦ 1831,³ καθησυχάζει τοὺς συνδρομητὲς γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἐκδοσης: «Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ φίλοι τῆς παιδείας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, καταγράψαντες τὰ ὀνόματά των, ἐνδέχεται νὰ ἀνησυχοῦν, διότι δὲν βλέπουν ἀκόμη τὸ βιβλίον, ὁ μεταφραστὴς σπεύδει νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ ὅτι τὸ χειρόγραφον ἐδόθη ἤδη εἰς τὰ πιεστήρια» ... «Ὅσοι κατάλογοι συνδρομητῶν φθάσουν ἐγκαίρως θέλουν τυπωθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου». Τὸ βιβλίο κυκλοφόρησε, πράγματι, τὸ 1831, χωρὶς ὅμως νὰ περιέχει τὸν κατάλογο τῶν συνδρομητῶν. Ὁ Ν. Σιληβέργος δημοσιεύει, στὴ σ. 216 τῆς ἐκδοσης, τὴν ἀκόλουθη ἐξήγηση: «Βιάζομαι νὰ ἀναβάλλω τὴν τύπωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν συνδρομητῶν, ἐπειδὴ ἀπὸ ὀλιγότατα μέρη μόνον ἤλθον κατὰ-λογον».

10. *Γραμματικὴ τοῦ Λομὸν διὰ τὴν Γαλλικὴν Γλῶσσαν ... παρὰ Κωνσταντίνου Ζευαῤᾶ μεθεομνηρευμένη* (Ὁδησσὸς 1832). Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου (σ. 8') ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη σημείωση: «Les noms des souscripteurs seront imprimés après la distribution des exemplaires». Ὅσο γνωρίζω τέτοιο ἐντυπο, ἢ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου στὰ ὁποῖα νὰ ἔχει προστεθεῖ, ἐκ τῶν ὑστέρων, ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν δὲν ἔχει ἐπισημανθεῖ.

1. Γενικὴ Ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. 86, 1 Νοεμβρίου 1832, σ. 409.

2. Βιβλιογραφικὴ παρουσίαση: Φίλ. Ἡλιοῦ, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1865. Προσθῆκες-Συμπληρώσεις*, Ἀθήνα, [Τετράδια Ἑργασίας 4], 1983, σ. 67, ἀρ. 326/Α2424.

3. Στὸ Παράρτημα τοῦ ἀρ. 41 τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος, Ναύπλιο, 3 Ἰουνίου 1831.

Κατὰ τὴν ἴδια περίοδο ζητήθηκε, μὲ δημόσιες προσκλήσεις, ἀπὸ συγγραφεῖς, μεταφραστές, τυπογράφους ἢ ἐκδότες, ἢ προεγγραφὴ συνδρομητῶν γιὰ τὴν ἐκδοση ἀκόμη δεκαπέντε, τουλάχιστον, βιβλίων, τὰ ὅποια, ἄλλα γιατί δὲν συγκέντρωσαν τὸν ἀπαιτούμενο γιὰ τὴν ἐκδοση ἀριθμὸ συνδρομητῶν, ἄλλα ἐξ αἰτίας τῆς ἀνωμαλίας τῶν καιρῶν καὶ ἄλλα γιὰ λόγους ποὺ δὲν μοῦ εἶναι γνωστοί, τελικῶς δὲν ἐκυκλοφόρησαν. Πρόκειται γιὰ βιβλία τῶν ὁποίων τὴν ἐκδοση εἶχαν προαναγγείλει, τὸ 1824 ὁ Π. Νικολαΐδης (: Περιγραφή τῶν ἐν Γαλαζίῳ καὶ Σκουλενίῳ περιφύμων μαχῶν)· τὸ 1825 ἀπὸ ἀνώνυμο μεταφραστὴ (: Ὁ Βελισσάριος τοῦ Μαρμοντέλ)· τὸ 1827 ὁ Κ. Πιττάκης (: ἀρχαῖες ἐπιγραφές) καὶ ὁ Χ. Παμπούκης (: Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα)· τὸ 1828 ὁ Δ. Γουζέλης (: Λόγοι Πατριωτικοί), ὁ Δ. Πύρρος (: Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος), ὁ Θ. Φαρμακίδης (: Στοιχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης) καὶ ὁ Ι. Ξενοφωντίδης (: μετάφραση τῆς Γραμματικῆς τοῦ Μαθθία)· τὸ 1829 ὁ Κύριλλος ἀπὸ τῆ Λισινίτζα (: Ἱστορία τῆς Χαονίας), ὁ Βαρβαροῦσος (Ἱστορία τῆς Ἀμερικῆς) καὶ ὁ Ἀθ. Σταγειρίτης (: Παλιγγενεσία. Λεξικὸν ἀπὸ τὴν νέαν εἰς τὴν παλαιάν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν)· τὸ 1831 ὁ Δ. Γουζέλης (: Ἡ Σίφνιος Μοῦσα) καὶ ὁ Προκόπιος Δενδρινὸς (: Θεολογικὴ Κατήχησις)· καὶ τὸ 1832 ὁ Ν. Κυριακίδης (: Κάτοπτρον... Βιβλίον ὅπου περιγράφονται τὰ αἵτια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως...) καὶ ὁ Σολ. Νικολαΐδης (: μετάφραση τοῦ Λόγου περὶ Ἀγωγῆς, τοῦ Ἑλβετίου).¹

Ὅλιγα ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ κυκλοφόρησαν σὲ αἰσθητὰ μεταγενέστερη περίοδο, μερικὰ καὶ μὲ συνδρομητές.² Ἀλλὰ ἔμειναν στὸ στάδιο τῶν συγγραφικῶν προθέσεων καὶ τῶν ἐκδοτικῶν σχεδίων. Ὅλα μαζί ἔρχονται νὰ μαρτυρήσουν γιὰ τὴν αὔξουσα σημασία τῶν ἐκδόσεων ποὺ ἐπιχειροῦνται μὲ τὴ μέθοδο τῆς συνδρομῆς.

Τὰ βιβλία ποὺ κυκλοφόρησαν μὲ τὴ μέθοδο τῆς συνδρομῆς καὶ δημοσιεύουν τὸν κατάλογο τῶν συνδρομητῶν τους ἀνέρχονται, στὴν περίοδο 1822-1832, σὲ 77 (77 τίτλοι σὲ 101 τόμους). Καὶ στὰ χρόνια αὐτά, ἀλλὰ σὲ μικρότερη ἔκταση ἀπ' ὅ,τι συνέβαινε στὴν προηγούμενη περίοδο,³ καὶ ἀπ'

1. Γιὰ τὴν ὁμάδα αὐτὴ τῶν βιβλίων πρόκειται νὰ δημοσιεύσω εἰδικὴ μελέτη.

2. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν ποὺ εἶχαν συγκεντρωθεῖ, στὸν καιρὸ τους, γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτά, τὴν *Πραγματικὴ Ἱστορία τῆς Χαονίας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν*, τοῦ Κυρίλλου ἀπὸ τῆ Λεσινίτζα, περιλήφθηκαν, δέκα χρόνια ἀργότερα, στὸν κατάλογο συνδρομητῶν ἄλλου βιβλίου τοῦ ἴδιου συγγραφέα, ποὺ κυκλοφόρησε τὸ 1838.

3. Πβ. Φίλ. Ἡλιοῦ, *Βιβλία μὲ συνδρομητές I*, ὅ.π., σ. 108-109· τοῦ ἴδιου, *Βιβλία μὲ συνδρομητές. Νέα στοιχεῖα*, ὅ.π.

ὅ,τι θὰ συμβεῖ στὰ ἐπόμενα χρόνια, τὰ βιβλία ποὺ περιέχουν κατάλογο συνδρομητῶν δὲν τὸν περιλαμβάνουν σὲ ὅλα τὰ ἀντίτυπα τῆς ἔκδοσης· ἄλλα κυκλοφόρησαν μὲ συμπληρωματικούς καταλόγους, ποὺ προστέθηκαν ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ ἀφοῦ, ὅπως φαίνεται, εἶχαν κυκλοφορήσει τὰ ἀντίστοιχα βιβλία, στὴν πρώτη τους, χωρὶς κατάλογο, μορφή. Τέλος ὑπάρχει μία ἔκδοση, τοῦ 1830, στὴν ὁποία ὁ κατάλογος ἔμεινε «ἀνοικτὸς» γιὰ τὸ κοινὸ καὶ μετὰ ἀπὸ τὴν κυκλοφορία τοῦ βιβλίου: ὁ ἐκδότης ἐξακολούθησε νὰ τυπώνει τὰ ὀνόματα τῶν νέων συνδρομητῶν, στὸ μέτρο ποὺ τὰ ἐλάμβανε.¹

Στὶς κατηγορίες αὐτὲς ἀνήκουν τὰ ἀκόλουθα βιβλία:

— ὁ Ὁρέστης, τραγωδία τοῦ Β. Ἀλφιέρι, μεταφρασμένη ἀπὸ τὰ ἰταλικά, στὴν κερκυραϊκὴ ἔκδοση τοῦ 1825: στὰ ἀντίτυπα τῆς «κανονικῆς» ἔκδοσης, ποὺ εἶχε σελίδες 78, ὁ ἐκδότης ἔχει προσθέσει, ἐκ τῶν ὑστέρων, ἓνα δίφυλλο, τοῦ ὁποίου ἀρίθμησε τὶς τρεῖς πρῶτες σελίδες ὡς σ. 79-81 (ἡ τέταρτη ἔμεινε λευκὴ) καὶ σὲ αὐτὲς δημοσίευσε τὸν «Κατάλογο τῶν Συνδρομητῶν»·

— τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴ δεύτερη ἔκδοση τοῦ δευτέρου Διαλόγου τοῦ Κοραῖ *Περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Συμπεφορότων*, ποὺ τυπώθηκε στὴν Ὑδρα τὸ 1827. Ὑπάρχουν ἀντίτυπα μὲ 80 σελίδες, χωρὶς κατάλογο συνδρομητῶν καὶ ἄλλα, μὲ σελίδες 80 + 2 χ.ἄ. Στὶς δύο σελίδες χωρὶς ἀρίθμηση δημοσιεύονται δύο κατάλογοι συνδρομητῶν: «τῶν Φιλομούσων δαπάνη τῶν ὁποίων ἐπεχειρίσθη ἡ ἔκδοσις» καὶ ἐκεῖνος «τῶν λοιπῶν Συνδρομητῶν».

1. Πρόκειται γιὰ τὸ *Συστηματικὸν Ἐγχειρίδιον περὶ Ἱατρικῆς Πολιτείας*, τοῦ Πέτρου Βελλαρά (Βιέννη 1829-1830). Ὁ δεῦτερος τόμος τῆς κανονικῆς ἔκδοσης τοῦ βιβλίου εἶχε σελίδες 208 + 2 λευκὲς καὶ στὶς σελίδες 193-208 δημοσιεύεται ὁ «Κατάλογος τῶν Φιλομούσων καὶ Φιλογενῶν Συνδρομητῶν». Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου (σ. 208) ὑπάρχει ἡ σημείωση: «Ὁ παρὼν Κατάλογος μένει ἔτι δι' ἓνα ὀλόκληρον χρόνον ἀνοικτός, ἐν ᾧ προστεθήσονται οἱ περαιτέρω φιλογενεῖς καὶ φιλόμουσοι συνδρομηταί». Ὁ ἐκδότης τήρησε τὴν ὑπόσχεσή του: ὑπάρχουν ἀντίτυπα στὰ ὁποῖα ἔχει τυπωθεῖ ἓνα ἐπιπλέον ὄνομα (: Ὁ ἐντιμότερος κύριος Δημήτριος Μπλάτζος). Σὲ τρίτη ἐκτύπωση τῶν τελευταίων σελίδων τοῦ βιβλίου προστίθενται, στὴ σ. 208, δύο ἀκόμη ὀνόματα συνδρομητῶν ἀπὸ τῆ Βιέννης (: Ἀλέξιος Δὲ Πίνδο καὶ Παναγιώτης Βελντάρης). Στὴν τετάρτη ἐκτύπωση ἡ πρώτη λευκὴ σελίδα, μετὰ τῆ σ. 208, ἀριθμεῖται 209 καὶ προστίθενται ἑπτὰ νέα ὀνόματα (τελευταῖος: <Ὁ> ἐν Βιέννῃ ἐξοχώτατος Ἱατρὸς Στέφανος Οἰκονόμου). Πβ. Φίλ. Ἡλιοῦ, «Νέες Προσθήκες στὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863», *Τετράδια Ἑργασίας* 10, Ἀθήνα 1988, σ. 295-296, ἀρ. 160. (Τίποτε δὲν ἀποκλείει ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρχουν καὶ ἐνδιάμεσες ἐκτυπώσεις ἢ καὶ ἄλλες, μεταγενέστερες.)

Στὴν ἄλλη ἐκδοχή, τῶν προσθέτων καταλόγων, γνωρίζω δύο περιπτώσεις, τὴ μία ἔμμεσα:

— τὴ *Συλλογὴ Ἰδιομέλων* τοῦ Μανουὴλ Πρωτοψάλτου, Κωνσταντινούπολη 1831: ὅλα τὰ ἀντίτυπα ποὺ μπόρεσα νὰ ἐξετάσω ἔχουν σελίδες 316, μὲ κατάλογο συνδρομητῶν στὶς σ. 303-316. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀντίτυπα μὲ τέσσερις πρόσθετες σελίδες συνδρομητῶν (σ. 317-320). Δὲν μπόρεσα νὰ δῶ ἀντίτυπο τῆς ἐκτύπωσης αὐτῆς¹ κατ' ἀναλογία μὲ τὶς ἐγγραφές ἀνὰ σελίδα τοῦ κανονικοῦ καταλόγου, θὰ μπορούσε νὰ ὑποθέσει κανεὶς ὅτι ὁ πρόσθετος κατάλογος θὰ πρέπει νὰ περιέχει 70-100 ἐπιπλέον ὀνόματα, τὰ ὅποια διαφεύγουν, προσώρας, ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς μου.

— τὴ *Γραμματικὴ τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης*, τοῦ Α. Δαυτῖδ, τυπωμένη στὴ Σύρα τὸ 1832. Στὴν ἀρχικὴ μορφή τὸ βιβλίον εἶχε 124 σελίδες. Ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ ἐκδότης πρόσθεσε ἓνα φύλλο τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη σελίδα, ἀριθμημένη 125, περιέχει συνέχεια τῶν συνδρομητῶν τοῦ Ναυπλίου.

Στὶς ἐπόμενες σελίδες παρουσιάζονται, ἀναλυτικά, οἱ γνωστοί μου κατάλογοι συνδρομητῶν τῶν ἐτῶν 1822-1832. Τὰ στοιχεῖα τῶν βιβλίων ποὺ τοὺς περιέχουν ἐμφανίζονται μὲ τὴν ἀκόλουθη τάξη:²

α. ὁ κωδικὸς τοῦ βιβλίου. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἀριθμούς: ὁ πρῶτος δηλώνει τὸ ἔτος ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου (στὴν περίπτωσις ἔργων ποὺ κυκλοφόρησαν σὲ πολλοὺς τόμους ἡ ἐκδοσις τοποθετεῖται στὸ χρόνο ποὺ ἐκδόθηκε ὁ τόμος στὸν ὁποῖο περιέχεται ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν)· ὁ δεῦτερος τὴ σειρὰ τοῦ βιβλίου μέσα στὸν ἴδιον χρόνο (καὶ ἐδῶ ἡ σειρὰ εἶναι συμβατικὴ: ἀποδίδει, ἀπλῶς, τὴ διαδοχὴ τῆς ἐπισήμανσης τῶν ἀντίστοιχων βιβλίων).

β. συνοπτικὴ ἀναγραφὴ τοῦ τίτλου (σὲ ὑποσημειώσεις: οἱ προαγγελίες τῆς ἐκδόσεως καί, στὸ μέτρο ποὺ ὑπάρχουν καὶ μοῦ εἶναι γνωστά, στοιχεῖα γιὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ κάθε βιβλίου).

γ. ὁ τίτλος τοῦ καταλόγου τῶν συνδρομητῶν, ὅπως αὐτὸς ἐμφανίζεται σὲ κάθε ἐκδοσὴ.

δ. ἡ σειρὰ μὲ τὴν ὁποία παρουσιάζονται τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομη-

1. Βλ. Λυκοῦργος Ἀγγελόπουλος, «Σχόλια γιὰ τοὺς συνδρομητὲς τῶν μουσικῶν βιβλίων», ἐφ. *Ἱεροψαλτικά Νέα*, τ. ΙΑ', ἀρ. 159-160, Αὐγούστος-Σεπτέμβριος 1977, σ. 4.

2. Ἀκολουθῶ, μὲ μικρὲς βελτιώσεις, τοὺς ἴδιους κανόνες μὲ ἐκείνους ποὺ χρησιμοποίησα κατὰ τὴν παρουσίαν τῶν καταλόγων τῆς πρώτης περιόδου (1749-1821)· πβ. Φίλιππος Ἡλιοῦ, *Βιβλία μὲ συνδρομητὲς Ι*, ὁ.π., σ. 113-114.

τῶν στὸν κάθε κατάλογο. Τὰ ὀνόματα τῶν τόπων διαμονῆς παρουσιάζονται μὲ τὴ διατύπωση ποὺ ἐμφανίζεται στοὺς καταλόγους, πρᾶγμα ποὺ ἐπιτρέπει νὰ ἀναδειχθοῦν οἱ ἰδιοτυπίες καὶ οἱ παραλλαγές στὶς ὀνομασίες (οἱ ἀπαραίτητες ἐναιιοποιήσεις γίνονται στὸν πίνακα ποὺ δημοσιεύεται στὶς σ. 225-236). Στὶς ὑποσημειώσεις προσπάθησα νὰ ταυτίσω τοὺς τόπους διαμονῆς τῶν συνδρομητῶν ὅταν αὐτοὶ δὲν σημειώνονται στὸν ἀντίστοιχο κατάλογο, προκειμένου νὰ ἀποκατασταθεῖ, μὲ περισσότερη ἀκρίβεια, ἡ γεωγραφικὴ κατανομὴ τοῦ κοινοῦ τῶν συνδρομητῶν.¹ Γιὰ τὸν ἴδιο σκοποὺ ἐπιχειρήθηκε, μὲ τὴ βοήθεια καὶ στοιχείων ποὺ περιέχονται στοὺς καταλόγους, ἕνας ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῶν τόπων διαμονῆς συνδρομητῶν τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα ἀναγράφεται στὸν κατάλογο ἑνὸς μεγάλου κέντρου στὴν ἴδια περιφέρεια.²

Τὰ ἀριθμητικὰ στοιχεῖα τοῦ κάθε καταλόγου συνοψίζονται σὲ τρεῖς ἀριθμοὺς (ἀντιγράφω ἀπὸ τὸ προγενέστερο δημοσίευσμά μου): τὸν ἀριθμὸ τῶν συνδρομῶν, τὸν ἀριθμὸ τῶν συνδρομητῶν καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀντιτύπων ποὺ παραγγέλθηκαν ἀπὸ τοὺς συνδρομητές. Οἱ δύο πρῶτοι δὲν συμπίπτουν πάντα: σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις διαπιστώνεται κοινὴ ἐγγραφή (συνδρομὴ) δύο ἢ περισσότερων ἀτόμων (συνδρομητῶν) γιὰ 1 ἢ περισσότερα ἀντίτυπα. Στὶς περιπτώσεις ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων ἀντιστοιχεῖ σὲ 1, 2 ἢ 3 ἀντίτυπα γιὰ κάθε συνδρομητὴ τῆς ἴδιας συνδρομῆς ἀνέλυσα τοὺς συνολικοὺς ἀριθμοὺς χρησιμοποιώντας αὐτὴ τὴν ἀντιστοιχία. Ἐξαίρεση ἔγινε ὅταν τὰ δύο ἢ περισσότερα ὀνόματα ποὺ ἀναγράφονταν στὴν ἴδια συνδρομὴ ἀντιπροσωπεύουν ὅχι φυσικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ μία,

1. Ὁ ἀριθμὸς τους εἶναι πολὺ ὑψηλὸς καὶ οἱ ἐντοπισμοί, προκειμένου, ἰδίως, γιὰ τοὺς συνδρομητὲς ποὺ διαμένουν σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας, ἐξαιρετικὰ δυσχερεῖς (πβ. σ. 188, σημ. 7). Σὲ πολλὰς περιπτώσεις δὲν μπόρεσα νὰ ἀποφύγω τὴν κατάταξη σὲ μιὰ εὐρύτερη γεωγραφικὴ ἐνότητα.

2. Ἀρκετὰ συχνὰ οἱ κατάλογοι συνδρομητῶν «μεγάλων» πόλεων περιέχουν καὶ ὀνόματα ἀγοραστῶν ποὺ διαμένουν σὲ χωριὰ ἢ κωμοπόλεις τῆς περιοχῆς. Ὁ ἐντοπισμὸς δὲν εἶναι, πάντα, εὐκόλος, καθὼς οἱ σχετικὲς ἀναγραφὲς ἐμφανίζονται μὲ τρόπους ὅπου δὲν εἶναι εὐκρινὲς ἂν πρόκειται γιὰ τόπους διαμονῆς ἢ γιὰ τόπους καταγωγῆς τῶν ἀντίστοιχων προσώπων (βλ. γιὰ παράδειγμα ὅσα σημειώνονται στὶς σημειώσεις 3 καὶ 4 ποὺ συνοδεύουν τὴν περιγραφή τοῦ καταλόγου 1831.9 (ἐδῶ, σ. 208). Οἱ ἐντοπισμοὶ ποὺ ἐπιχείρησα στηρίζονται σὲ συγκριτικὴ μελέτη τῶν καταλόγων καὶ σὲ συμπληρωματικὲς διερευνήσεις. Σημειώνω, ἐπίσης, ὅτι ἕνας μικρὸς ἀριθμὸς τόπων ποὺ ἐμφανίζονται στὴν ἐργασία αὐτὴ (Ἄμπελάκια, Μέτσοβο κ.ἄ.) δὲν ἀντιπροσωπεύουν τόπους ὅπου πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση συνδρομῶν, ἀλλὰ τόπους ὅπου στάλθηκαν ἀντίτυπα (κυρίως: σὲ σχολεῖα, ἀλλὰ, ἐνίοτε, καὶ σὲ φυσικὰ πρόσωπα) ἀπὸ συνδρομητὲς ποὺ διέμεναν σὲ ἄλλες πόλεις.

ἐνιαία, ἐμπορική ἐταιρεία. Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἀριθμοὶ (συνδρομῶν, συνδρομητῶν, ἀντιτύπων) συνοδεύουν, στὸν κατάλογο τῶν ἐπόμενων σελίδων, ὅλες τὲς ἐνόητες τῶν ὁμάδων τῶν συνδρομητῶν. Στὶς περιπτώσεις ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομῶν καὶ τῶν συνδρομητῶν συμπίπτει, τότε, γιὰ τὲς ἐπὶ μέρους ἐνόητες, δημοσιεύονται, μέσα σὲ παρένθεση, μόνο δύο ἀριθμοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ πρῶτος ἀποδίδει τὸν ἴσο ἀριθμὸ συνδρομῶν καὶ συνδρομητῶν καὶ ὁ δεύτερος τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀντιτύπων. Ὅρισμένες φορὲς οἱ κατάλογοι δὲν δημοσιεύουν τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀντιτύπων γιὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν προεγγραφεῖ οἱ συνδρομητές. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς καὶ γιὰ τὴν εὐκολία τῶν ὑπολογισμῶν θεωρῶ ὅτι στὸν κάθε συνδρομητὴ ἀντιστοιχεῖ ἓνα ἀντίτυπο· ὁ σχετικὸς ἀριθμὸς δημοσιεύεται μέσα σὲ ἀγκύλες.

ΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ:

1822.1 Συνοπτικὴ Πραγματεία περὶ Αἰτίων ἀσθενείας προξενούντων ... παρὰ Δημητρίου Παναγιώτου ... Ἐν Πέστῃ Τύποις ... Τράττνερ ... 1822 □ (8ο, σ. VIII + 52 [= 53]) □ σ. 48-53 [= 52]: Ὑπόμνημα Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδειξη τόπου διαμονῆς. Σύνολο: **61 - 64 - 79.**¹

1822.2 Τῷ πανοσιωτάτῳ ... Ἀρχιμανδρίτῃ ... Γαβριήλ ... ἀνατίθησι τὴν βίβλον ... Συνοπτικὴ Φυσιολογία διαλαμβάνουσα καὶ περὶ Μαγνητισμοῦ. Ὁ ἐκδότης Δημ. Παναγ[ιώτου] ... Ἐν Πέστῃ, Τύποις ... Ι. Θ. Τράττνερ ... 1822 □ (8ο, σ. X + (11) - 96) □ σ. 91-96: Ὑπόμνημα Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδειξη τόπου διαμονῆς. Σύνολο: **62 - 65 - 86.**²

1823.1 Ὁ Ἀλεξὶς τῆς φιλέλληνος χήρας Βυττεμβαχίου. Μεταφρασθεὶς ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἐν Παρισίοις, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας ... Διδότου ... 1823³ □ (8ο, σ. ιδ' + 99+1 λ.) □ σ. 95-97:⁴ Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν.

1. "Ὅλοι σὲ περιοχὲς τῆς Αὐστρουγγαρίας. Μπόρεσα νὰ ταυτίσω: Βιέννη: 12-24· Μπρασόβ: 1-2-2· Πέστη: 45-47-51.

2. "Ὅλοι σὲ περιοχὲς τῆς Αὐστρουγγαρίας. Μπόρεσα νὰ ταυτίσω, μὲ βάση καὶ ἐνδείξεις τοῦ καταλόγου: Βιέννη: 14-14-28· Μπρασόβ: 1-2-1· Πέστη: 43-45-52.

3. Μεταφραστὴς ὁ Φίλιππος Φουρναράκης. Ἡ ἐγγραφή τῶν συνδρομητῶν ἔγινε, κυρίως, μὲ φροντίδα τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ.

4. Λαθεμένη σελιδαρίθμηση· στὴν πραγματικότητα: σ. 95, 98-99.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς. Σύνολο : 53-53 - 348¹

1823.2 Πραγματείας Φυσιολογικῆς Τόμος Α'. Περιέχων Ἐπίτομον Ἱστορίαν τῆς Φυσιολογίας ἐκ τῆς Λατινικῆς μεταφρασθεῖσαν ὑπὸ Γεωργίου Πουλίου ... Ἐν Πέστῃ. Τύποις Θωμᾶ Τράππνερ ... 1823 □ (8ο, σ. VI + 7-112) □ σ. 107-112: *Κατάλογος τῶν Φιλομούσων καὶ Φιλογενῶν Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν κατὰ πόλεις: *Οἱ ἐν Πέστῃ*: 51-52-72.² *Οἱ ἐν Σιβιρίῳ*: 43-59· *Οἱ ἐν Βρασσοβῳ*: 37-57.³ Σύνολο : 131 - 132 - 188.

1824.1 Ρενάτου Καρτεσίου Λόγος περὶ Μεθόδου ... Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μεταφρασθεὶς ὑπὸ Ν. Πικχόλου ... Ἐν Κερκύρα, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τῆς Διοικήσεως. 1824 □ (8ο, σ. μδ' + 110) □ σ. 102-110: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Ἐν Κερκύρα*: 53-114.⁴ *Ἐν Ζακύνθῳ*: 137-139-165· *Ἐν Κεφαλληνίᾳ*: 27-32.⁵ *Ἐν Ἰθάκῃ*: 57-62· *Ἐν Κυθήροις*: 20-25· *Ἐν Μεσολογγίῳ*: 19-24· προσθήκη: 1-2. Σύνολο : 314 - 316 - 424.

1824.2 Ταμεῖον Ἀνθολογίας Περιέχων ἄπασαν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἑνιχύσιον Ἀκολουθίαν ... παρὰ τοῦ διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ... ἀναλώμασι τοῦ Ἰσάκ δὲ Κάστρο, τ. Α' - Β', Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κάστρου ... 1824 □ (4ο, φ. 4 + σ. 575 + 1 χ.ἀ. καὶ φ. 2 + σ. 424 + 14 χ.ἀ.) □ τ. Β', σ. 3-14 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Οἱ Φιλογενεῖς Συνδρομηταί*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Κωνσταντινούπολις*:

1. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ταυτίσω: Βενετία: 2-6· Βιέννη: 1-3· Leyden: 1-200 (συνδρομὴ τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου)· Λιβόρνο: 3-7· Μασσαλία: 12-39· Μομπελιέ: 1-3· Παρίσι: 4-10· Τεργέστη: 19-55. Οἱ ὑπόλοιποι πρέπει νὰ διαμένουν σὲ πόλεις τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἰταλίας.

2. Στὴν πραγματικότητά: 50-51-69. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Πέστῃ» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ τῆ Βιέννη (1-3).

3. Στὴν πραγματικότητά: 36-36-47. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Βρασσοβῳ» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἐν Σιλήνῳ (1-10).

4. Στὴν πραγματικότητά: 54-54-116. Προστίθεται ἕνας συνδρομητὴς (1-2) τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀναγράφεται στὸ τέλος τοῦ βιβλίου (σ. 110), μετὰ ἀπὸ τὰ παροράματα.

5. Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου τῆς Κεφαλονιάς προστίθεται ἡ σημείωση: «Τὰ λοιπὰ ὀνόματα δὲν ἐπρόφθασαν».

194-233.¹ *Ραιδεστός*: 11-11· *Τζόρλος*: 5-5· *Κεσάνι*:² 6-6· *Αἶνος*: 10-10· *Ἀνδριανούπολις*: 23-23· *Τούρνοβον*: 44-45.³ *Σιστόβι*:⁴ 6-7· *Καλλιούπολις*: 27-27· *Σιλίμνο*: 6-6· *Ἀρτάκη*: 6-6· *Κίος*: 10-10· *Λεμιρδέσι*: 8-8· *Τρίγλια*: 11-11· *Μουδανία*: 10-10· *Προῦσα*: 18-18.⁵ Σ ὅ ν ο λ ο : **395 - 395 - 436**.

1824.3 Ἱστορικὴ καὶ Κριτικὴ Σύνοψις τῶν ἐν Κρήτῃ διατρεζάντων ... ὑπὸ * * Π. Νικολαΐδου ... Μεσολόγγιον, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Δημητρίου Μεσθενέως, 1824.⁶ □ (8ο, σ. 19 +1 χ.ἄ.) □ σ. 1 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Οἱ Συνδρομηταί*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν με ἀλφαβητικὴ τάξη (με βάση τὸ βαπτιστικὸ ὄνομα), χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς.⁷ Σ ὅ ν ο λ ο : **75 - 75 - 315**.⁸

1825.1 Γεωγραφία Ἀστρονομικὴ ἢ Σύντομος ἐκθεσις τοῦ πλανητικοῦ συστήματος ... Γαλλιστὶ ὑπὸ Λέοντος Βεζούτ ... Μεταφρασθεῖσα ... ὑπὸ Π. Ἰωαννίδου Σμυρναίου ... Ἐν Παρισίοις, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Φιρ-

1. Στὴν πραγματικότητά: 195-195-234. Στὸν κατάλογο «Κωνσταντινούπολις» περιέχονται συνδρομὲς ἀπὸ *Νεοχώρι* (1-1) καὶ *Γάνον καὶ Χώρας* (1-1). Τρεῖς ἐπιπλέον συνδρομητὲς ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀναγράφονται στὸν κατάλογο τῆς Προύσας (πβ. σημ. 5). — Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν τῆς Κωνσταντινούπολης ἀναγράφονται μετὰ τὴν ἀκόλουθη τάξη: *Οἱ Σεβασμιώτατοι Γέροντες* (9-29)· *Οἱ Πωνιερῶτατοι Μητροπολίται* (6-10)· *Οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι* (7-7)· *Οἱ Πανοσιολογιώτατοι* (72-76)· *Οἱ Εὐγενέστατοι καὶ Τιμιώτατοι Κόριοι* (101-112).

2. Ὅλοι: *Μουσικοί*.

3. Στὴν πραγματικότητά: 41-41-42. Στὸν κατάλογο «Τούρνοβον» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἐξ *Ἐλένης* (3-3).

4. Ὅλοι: *Μουσικοί*.

5. Στὴν πραγματικότητά: 14-14-14. Στὸν κατάλογο «Προῦσα» περιέχεται καὶ συνδρομὴ στὸ *Καμιάμπασι* (1-1), ἐνῶ οἱ τρεῖς τελευταῖοι συνδρομητὲς (3-3) εἶναι οἱ τυπογράφοι τοῦ βιβλίου (συνθέτες: 2-2, τυποτής: 1-1) καὶ διαμένουν στὴν Κωνσταντινούπολιν (πβ. σημ. 1).

6. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανάκδοση τοῦ βιβλίου, σὴν σειρὰ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1971 (ἀρ. 6). Τὸ «βιβλίδιον» γράφτηκε τὸν Μάιο τοῦ 1824. Τὸν Ἰούλιο τοῦ ἴδιου χρόνου ὁ συγγραφεὺς Π. Νικολαΐδης δημοσίευσεν («Ἐδικοποίησι» μετὰ τὴν ὁποία ζητοῦσε προεργραφὴ συνδρομητῶν γιὰ τὴν ἔκδοσιν ἄλλου ἔργου του γιὰ τὰ ἐπαναστατικὰ γεγονότα στὴ Μολδοβλαχία (ἔφ. *Ἑλληνικὰ Χρονικά*, ἀρ. 58, Μεσολόγγι, 16 Ἰουλίου 1824). Τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν κυκλοφόρησε.

7. Ὅλοι: στὸ Μεσολόγγι.

8. Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου τῶν συνδρομητῶν δημοσιεύεται ἡ ἀκόλουθη σημείωσις: «Διακρίσιμα περίπου βιβλίδια, προσφέρει δῶρον ὁ Συγγραφεὺς πρὸς τοὺς οὕτω ἐν εὐνοίᾳ ὄντας συναδελφοὺς του».

μίνου Διδότου. ΑΩΚΕ' □ (12ο, σ. X+11-60) □ σ. 59-60: 'Ιδοὺ τὰ ὀνόματα τινῶν ἐν Παρισίῳ συνδρομητῶν.¹

Σύνολος: 16 - 16 - 78.

1825.2 Εἰρμολόγιον τῶν Καταβασιῶν Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου Μετὰ τοῦ Συντόμου Εἰρμολογίου Πέτρου Πρωτοψάλτου ... διορθωθέντα παρὰ τοῦ Διδασκάλου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος ... ἐκδοθέντα ἀναλώμασιν ἰδίοις καὶ Ἰσαὰκ Δε Κάστρο ... Κωνσταντινούπολις, Ἐν τῇ Βρεταννικῇ Τυπογραφίᾳ Κάστρου ... 1825 □ (8ο, φ. 2 + 296 + 229 + 7 χ.ἀ.)² □ σ. 3-7 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Οἱ φιλόμουσοι Συνδρομηταί.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Κωνσταντινουπόλει: 88-101.³ Ραιδεστός: 7-7. Τζόρλος: 8-8.⁴ Σκουλλάρι: 4-4. Πάνορμος: 13-13. χωρὶς ἐνδειξή τόπου διαμονῆς: 7-7.⁵ Σύνολος: 127 - 127 - 140.

1825.3 Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν τοῦ Κυρίου Βαττέλου Περὶ Δικαίου τῶν Ἑθνῶν Μεταφρασθέντα ... Ὑπὸ Σ: Σ: Ναύπλιον Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Διοικήσεως. 1825⁶ □ (8ο, σ. 5 χ.ἀ. + 62 + 3 χ.ἀ.) □ σ. 1-3 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν κατ' Ἀλφάβητον.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Οἱ ἐν Ναυπλίῳ:* 107-

1. Στὸ ὀπισθόφυλλο τοῦ βιβλίου σημειώνεται ὅτι ὁ γάλλος συγγραφέας «προσφέρει δῶρον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γένος διὰ τῆς σεβαστῆς τῶν Ἑλλήνων βουλῆς σώματα τῆς Γεωγραφίας 150» καὶ «Ὁ Κ. Παναγιώτης Ἰωαννίδης Συμρναῖος Μεταφραστὴς τῆς Γεωγραφίας προσφέρει εἰς τοὺς Περικλεεῖς Ὑδραῖους καὶ Σπετζιότας εὐεργέτας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Ναυάρχου, τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου Κ. Μιαούλι <σώματα> 200».

2. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανεκδόση τοῦ βιβλίου: Ἀθήνα, ἐκδόσεις Κουλιούρα, 1982.

3. Στὴν πραγματικότητα: 91-104. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Κωνσταντινουπόλει» περιέχεται καὶ συνδρομὴ τοῦ *Λερέκιομιον* (1-1). Συνδρομητὲς ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη βρίσκονται καὶ στὰ ὀνόματα τοῦ τέλους τοῦ καταλόγου πού δημοσιεύονται χωρὶς ἐνδειξή τόπου διαμονῆς (βλ. σημ. 5).

4. Στὴν πραγματικότητα: 6-6. Στὸν κατάλογο «Τζόρλος» περιέχονται καὶ συνδρομητὲς ἐν *Μυριοφίτῳ* (2-2).

5. Ἀπὸ αὐτοὺς: Κωνσταντινούπολη (4-4)· ἐκ τῆς *Μοῆς Πίλλας* (1-1)· Πελοπόννησος (ἴσως): 1-1.

6. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανεκδόση τοῦ ἔργου, στὴ σειρά τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἑθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1971 (ἀρ. 13). — Σ: Σ: ὁ Σπυρίδων Σκουφός.

150¹ *Οἱ ἐν Κυθήροις*: 58-80· *Οἱ ἐν Ὑδραῖ*: 24-24. Σύνολο: **188 - 188 - 254**.

1825.4 Ὁρέστης Τραγωδία ... Βίκτωρος Ἀλφιέρου, Ἐκ τῆς Ἱταλικῆς μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν καθομιλουμένην ... καὶ δεύτερον τύποις ἐκδοθεῖσα, διὰ συνδρομῆς τῶν φιλελλήνων καὶ φιλογενῶν ... Κορφοὶ Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Διοικήσεως. 1825² □ (8ο, σ. 2 χ.ἀ. + 81 + 1 λ.) □ σ. 79-81: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.³

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Κερκίρα: 134-188⁴ Ἐν Ἀγία Μαύρα: 63-63. Σύνολο: **197 - 197 - 251**.

1826.1 Λεξικὸν διὰ τοὺς μελετῶντας τὰ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων συγγράμματα, κατὰ τὸ Ἑλληνογερμανικὸν τοῦ Ρεϊμέρου ... ὑπὸ Κωνσταντίνου Μιχαήλ Κούμα ..., τ. Α' - Β'. Ἐν Βιέννῃ, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ἀντωνίου Αὐκούλου, 1826⁵ □ (4ο, φ. 2 + σ. ΑΔ' + φ. 1 + σ. 670 καὶ φ. 2 + σ. 700) □ τ. Β', σ. 695-700: *Κατάλογος τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν εἰς ἔκδοσιν τῆς παρούσης βίβλου*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἀμστελδάμου: 5-5· Βαρσοβίας: 4-5· Βιέννης: 83-85-166⁶ Βονκουρεστίων: 50-51-51· Δρέσδης: 1-1·

1. Στὴν πραγματικότητα: 105-148. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Ναυπλίῳ» περιέχονται συνδρομὲς Ἀθηνῶν (1-1) καὶ τῆς Μονῆς τοῦ Βράχου (1-1).

2. Ἀνώνυμη μετάφραση τοῦ Ἰακώβου Ρίζου Ραγκαβῆ.

3. Ὁ κατάλογος δὲν περιέχεται σὲ ὅλα τὰ ἀντίτυπα τῆς ἔκδοσης.

4. Ἐπιμέρους κατάλογοι: *Φιλόλογοι τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας* (24-28).

5. Κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα· βλ. Φίλιππος Ἡλίου, «Βιβλία καὶ ἀριθμοί: ἡ μαρτυρία τῶν τραβηγμάτων», π. *Τὰ Ἱστορικά*, τ. 8, τχ. 14-15, Ἀθήνα 1991, σ. 182, ἀρ. 253. Ἡ Προκήρυξις τοῦ ἔργου, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλοφόρησε τὸ 1824, σὲ μονόφυλλο· πβ. Φίλιππος Ἡλίου, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863. Προσθήκες-Συμπληρώσεις*, [Τετράδια Ἑργασίας], ἀρ. 4, Ἀθήνα 1983, σ. 52, ἀρ. 243 (Α2358). Πληροφορίες γιὰ τὴν συλλογὴ συνδρομητῶν καὶ τὴ βοήθεια ποὺ δέχθηκε ὁ Κούμας ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτη Ἰωάνη Ἀθανασιάδη καὶ τὸν Χριστόφορο Σακελλάριο βλ. στὰ προλεγόμενα τοῦ Α' τόμου τοῦ Λεξικοῦ, σ. ΛΓ'-ΛΔ'. Βλ. καὶ Maria A. Stassinopoulou, *Weltgeschichte im Denken eines griechischen Aufklärers. Konstantinos Michail Koumas als Historiograph*, Φραγκφούρτη 1992, σ. 260 κ.ἐξ., πολλ.· πβ. Εὐαγγελία Παπαδημητρίου, «Τρεῖς ἐπιστολὲς τοῦ Κωνσταντίνου Μ. Κούμα», π. *Τὰ Νέα τοῦ Κ.Ε.ΝΕ.Φ.*, τχ. 3, Ἰωάννινα 1999, σ. 8, 9 (πρέπει νὰ ὑπάρχει παρανόληση τῆς χρονίας τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Κ. Ἀσώπιο), ὅπου πληροφορίες γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῶν ἀντιτύπων τῶν συνδρομητῶν ποὺ διαμένουν στὴν Κέρκυρα.

6. Στὴν πραγματικότητα: 76-78-138. Στὸν κατάλογο «Βιέννης» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἐν Κυθήροις (1-2)· ἐν Λευφίᾳ (1-20)· Μετσόβου (1-1) καὶ Πατανίου (1-1). Ἐπίσης: Βενετίας (1-2)· Θεσσαλονίκης (1-1) καὶ Κέρκυρας (1-1).

Ζακύνθου: 79-82-82· *Κερκύρας*: 85-85¹ *Κεφαλληνίας*: 36-36· *Κισνοβίου*: 24-25-25· *Λιβόρον*: 19-21· *Μαριουπόλεως*: 5-7-6² *Μόσχας*: 2-2· *Νίζνης*: 9-10-12³ *Ὁδησσοῦ*: 47-52⁴ *Πέσης*: 3-3· *Σιμπιρίου*: 1-1· *Σμύρνης*: 4-4· *Στεφανουπόλεως ἢ Κρονστάτ*: 62-75⁵ *Ταγανρόγκου*: 15-15· *Τεργέστης*: 51-58. **Σύνολο**: **581 - 595 - 705**.

1826.2 Τὰ Μυστικοσυμβούλια καὶ οἱ Λαοὶ ... παρὰ τοῦ Κυρίου Μπινιὸν ... Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὁμοῦ μετὰ τὸ περὶ Ἑλλάδος Ὑπόμνημα τοῦ Κυρίου Σχιατωβριὰν Παρὰ τοῦ Ν. Σπηλιάδου. Καὶ ἐκδοθὲν κατὰ μῆνα Φεβρουάριον 1826 φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα κατεχωρίσθησαν εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου □ (80, σ. ιε' + 1 λ. + 260 + 7 χ.ἀ. + 1 λ.)⁶ □ σ. 2-5 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν με ἀλφαβητικὴ τάξη (κατὰ τὸ βαπτιστικὸ ὄνομα), χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμονῆς: **Σύνολο**: **269 - 271 - 708**.

1. Στὴν πραγματικότητα: 86-86. Μία συνδρομὴ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα περιέχεται στὸν κατάλογο «Βιέννη» (1-1). Τὴν ἐπιστάσις τῆς συνδρομῆς στὴν Κέρκυρα εἶχε ὁ Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος (πβ. σ. 187, σημ. 5).

2. Στὴν πραγματικότητα: 3-5-4. Στὸν κατάλογο «Μαριουπόλεως» ὑπάρχουν καὶ συνδρομητὲς ἐξ Ἰάλλας (2-2).

3. Στὴν πραγματικότητα: 8-9-11. Στὸν κατάλογο «Νίζνης» ὑπάρχει καὶ συνδρομὴ ἐν Κιοβίῳ (1-1).

4. Στὴν πραγματικότητα: 46-51. Στὸν κατάλογο «Ὁδησσοῦ» ὑπάρχει καὶ συνδρομὴ διὰ τὸ σχολεῖον τῶν Ἀμπελακίων (1-1).

5. Στὴν πραγματικότητα: 60-60-70. Στὸν κατάλογο «Στεφανουπόλεως ἢ Κρονστάτ» ὑπάρχουν συνδρομὲς γιὰ τὰ σχολεῖα τῆς *Δημησιτάνης* [= Δημητσάνας] (1-4) καὶ *Ζέας* [= Κέας] (1-1).

6. Τόπος ἐκδόσεως: Ναύπλιο. — «Εἰδησις», χρονολογημένη «Ἐν Ναυπλίῳ, 23 Δεκεμβρίου 1825», με προαγγελία τῆς ἐκδόσεως καὶ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφὴ συνδρομητῶν δημοσιεύτηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 23, Ναύπλιο 23 Δεκεμβρίου 1825, σ. 92β.

7. Τὸ σύνολο τῶν συνδρομητῶν διαμένει σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: Ἅγιος Πέτρος Κυνουρίας: 1-1· Αἴγινα: 1-1· Ἀμοργός: 1-1· Ἄργος: 6-7· Βοστίτζα: 1-1· Βρέσθена 1-1· Κέα: 5-6· Κόρινθος: 2-2· Λαγκάδια: 1-1· Μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου: 1-1· Νάξος: 2-2· Ναύπλιο: 91-482· Πάτρα: 1-10· Πύργος: 1-1· Σπέτσες: 1-1· Σύρος (Ἐρμούπολη): 5-5· Τρίκαλα Κορινθίας: 2-2· Τρίπολη: 2-2· Ὑδρα: 11-13. Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους οἱ 42 τουλάχιστον (42-62) διαμένουν, πάντως, στὴν Πελοπόννησο. — Ὅλες αὐτὲς οἱ ταυτίσεις τῶν τόπων διαμονῆς γίνονται με πολλὰς ἐπιφυλάξεις: οἱ συνεχεῖς μετακινήσεις τῶν προσώπων, ὅσο διαρκεῖ ἡ ἐπανάσταση καὶ οἱ συχνὲς ἀλλαγὲς τῆς ἔδρας τῶν διοικητικῶν κέντρων δὲν εἶναι ὅροι ποὺ θὰ ἐπέτρεπαν τὴ διατήρησιν ἐνὸς σταθεροῦ τόπου διαμονῆς. Οἱ ἐπιφυλάξεις αὐτὲς ἰσχύουν καὶ γιὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ (1826.2) ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅσα ἄλλα κυκλοφόρησαν με τὸν ἴδιον τρόπο.

1826.3 Ἐπιτομὴ Φυσικῆς Ἱστορίας μεταφρασθεῖσα μὲν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ... παρὰ Γεωργίου Δ. Κλήδους ... Δαπάνη τοῦ ἐν Ἐμπόροις Γεωργίου Δ. Ζήση ... 1826. Ἐν Πέστῃ Παρὰ τῷ Ματθαίῳ Τράττνερ ... □ (8ο, σ. 4 χ.ἀ. + 95+24 χ.ἀ.) □ σ. 9-24 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ βιβλίου: *Κατάλογος τῶν φιλογενῶν Συνδρομητῶν τῆς παρούσης Βίβλου*.¹

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Ζέμονι: 46-86· Ἐν Μητροβίτση: 10-10· Ἐν Πέστῃ: 32-34-55· Ἐν Τριεστίῳ: 82-85-96· Ἐν Βελιγραδίῳ: 49-54-77· Ἐν Σέρραις: 103-106-203·² Ἐν Μελενοίκῳ: 39-84· Ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τῆς Ρίλας: 3-6· Οἱ τοῦ Ἐπιτρόπου Κνρίου Ἰωσήφ Μαθηταί: 4-5-11.³ Σ ύ ν ο λ ο : **368 - 382 - 627**.

1826.4 Ἀλφαβητάριον Μεθοδικὸν ... μετατυπωθὲν διὰ συνδρομῆς τῶν ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος γεγραμμένων. Ἐκ τῆς ἐν Ὑδρᾷ τυπογραφίας. 1826.⁴ □ (4ο, φ. 2 + σ. 30 + 2 χ.ἀ.) □ σ. 2 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς.⁵ Σ ύ ν ο λ ο : **7 - 230**.

1826.5 Κατήχησις Πολιτικὴ εἰς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων Συνταχθεῖσα μὲν ἰταλιστὶ ὑπὸ ... Α. Π. Μεταφρασθεῖσα δὲ ὑπὸ Νικολάου Γ. Παγκαλάκη. Ἐκ τῆς ἐν Ὑδρᾷ Τυπογραφίας 1825⁶ □ (8ο, φ. 2+σ. 101+4 χ.ἀ.) □ σ. 2-4 χ.ἀ.: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.⁷

1. Τὸ ἔντυπο κατὰστιχο ποὺ ἀνακοίνωσε ὁ Ι. Κ. Βασδραβέλλης, «Διάφοροι οἰκογένειαι τῶν Σερρών, Μελενίκου καὶ Μοναστηρίου Ρίλας κατὰ τὸ ἔτος 1824», π. *Μακεδονικά*, τ. Ζ', Θεσσαλονίκη 1968, σ. 369-373 εἶναι, στὴν πραγματικότητα, σπάρραγμα ἀπὸ τὴν Ἐπιτομὴ Φυσικῆς Ἱστορίας, μετάφραση Γ. Δ. Κλήδους.

2. Στὴν πραγματικότητα: 103-105-200. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Σέρραις» ὑπάρχει καὶ συνδρομὴ τῆς τῶν Σερρῶν ἀγίας μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρομοῦ (1-3). Ἐπιμέρους κατάλογος στοὺς «Ἐν Σέρραις»: *Οἱ Φιλόμονοι τῆς τῶν Σερρῶν Σχολῆς Μαθηταί* (32-46).

3. Χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς.

4. Τυπογραφία Η. Βαρότση. Πρόκειται γιὰ τὴ δευτέρη ἐκδόση τοῦ Ἀλφαβηταρίου «τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας εἰς τὰ 1816 παρὰ Κ. Γ. Βενδῶτη».

5. Ἀπὸ αὐτοῦς: ἐκ *Κώμης ἀγίου Ἰωάννου καὶ ἐπαρχίας ἀγίου Πέτρου*: 1-10, Ὑδρα: 5-210.

6. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανάκδοση τοῦ ἔργου, στὴ σειρά τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1971 (ἀρ. 15).

7. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μὲ πρόκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, δημοσιεύτηκε στὴν ἐφ. *Ὁ Φίλος τοῦ Νόμου*, ἀρ. 175, Ὑδρα 8 Ἰανουαρίου 1826, σ. 4. Ἀναδημοσιεύτηκε στὸ *Παράρτημα* τοῦ ἀρ. 177 τῆς ἴδιας ἐφημερίδας.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Εἰς Ὑδραν*: 35-54· *Εἰς Ναύπλιον*: 5-5· *Εἰς Σύραν*: 5-5· *Εἰς Ἀμουργόν*: 6-6. Σύνολο: **49 - 49 - 70**.

1827.1 Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς Γλώσσης ... ὑπὸ Χριστ. Φιλητᾶ ... Ἐν Κερκύρᾳ Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τῆς Κυβερνήσεως. 1827 □ (8ο, σ. VIII + 135 + 1 λ.) □ σ. 131-135: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν τῆς ἐκδόσεως ταύτης τῆς βίβλου*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Κερκύρᾳ: 165-189· Ἐν Κεφαλληνίᾳ: 27-27· Ἐν Ζακύνθῳ: 56-71. Σύνολο: **248 - 248 - 287**.

1827.2 Βειλάνδου Τῶν Ἀβδηριτῶν ἡ Ἱστορία Μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν, τ. Α' - Β', Ἐν Βιέννῃ ... ΑΩΚΖ'. Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀντωνίου Ἀυκούλου ... □ (8ο, σ. κ [= 10] + 292 καὶ 284)¹ □ τ. Β', σ. 277-284: *Κατάλογος τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν εἰς ἔκδοσιν τῆς βίβλου ταύτης*.²

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Βιέννης*: 30-165· *Κερκύρας*: 30-32· *Κωνσταντινουπόλεως*: 33-35·³ *Λιβόρνου*: 8-10· *Νίζις*: 9-10-13·⁴ *Σμύρνης*: 42-42· *Στεφανουπόλεως ἢ Κρόνστατ*: 8-10-11· *Ταγαρόκου*: 44-45-45·⁵ *Τεργέστης*: 44-45-50. Σύνολο: **249 - 253 - 403**.

1827.3 Ἰωάννου Βηλαρᾶ Ποιήματα καὶ πεζὰ τινὰ Ἐκδοθέντα Παρὰ Ἀθανασίου Πολίτου. Κερκύρα Τυπογραφία τῆς Διοικήσεως. 1827 □ (16ο, σ. η' + 235 + 1 λ.) □ σ. 227-235: *Ὀνόματα τῶν Συνδρομητῶν*.⁶

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Κορφοί*: 106-140· *Κεφαλληνία*: 142-155· *Ζάκυνθος*: 78-79-84· *Λευκάς*: 120-160· *Ἰθάκη*: 50-57. Σύνολο: **496 - 497 - 596**.

1. Μεταφραστὴς ὁ Κ. Μ. Κούμας.

2. Ἡ *Προκήρυξις* τοῦ ἔργου, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλοφόρησε τὸ 1826. Δὲν ἔχει ἐπισημανθεῖ ἀντίτυπο· πβ. Φιλ. Ἡλίου, ὁ.π., *Τετραδία Ἐργασίας* 4, σ. 58, ἀρ. 279/Α2390. Βλ. καὶ Μ. Α. Stassinopoulou, ὁ.π., σ. 261.

3. Στὴν πραγματικότητά: 32-34. Στὸν κατάλογο «Κωνσταντινουπόλεως» περιέχεται καὶ συνδρομὴ γιὰ τὸ *σχολεῖον τῆς Προύσης* (1-1).

4. Στὴν πραγματικότητά: 7-8-11. Στὸν κατάλογο «Νίζις» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἐν *Κιοβίω* (2-2).

5. Στὴν πραγματικότητά: 43-44-44. Στὸν κατάλογο «Ταγαρόκου» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἐκ *Μαριουπόλεως* (1-1). Ἐπιμέρους κατάλογοι «Ταγαρόκου»: *Οἱ Ὑψηλογενέστατοι* (3-3)· *Οἱ Εὐγενέστατοι* (4-4)· *Οἱ τιμιώτατοι* (36-36).

6. Πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, συνταγμένη σὲ ἰταλικὴ γλῶσσα, δημοσιεύτηκε στὴν *Gazetta Jonia*, ἀρ. 44, Κέρκυρα 22 Maggio / 3 Junio 1826, σ. 1.

1827.4 Στοιχειῖα Ἀριθμητικῆς ἐκ διαφόρων συγγραφέων ἐρανισθέντα ... παρὰ Ἀγαπίου Ρήγα ... ἰδιοῖς αὐτοῦ ἀναλώμασι ἐκδοθέντα ... Ἐπιστάσις Ἰωακείμ ἱεροδιακόνου Πολίτου ... Ἐν Βενετίᾳ. 1827. Παρὰ Μιχαήλ Γλυκεῖ ... □ (80, σ. ζ' + 1 λ. + 400 + 8 χ.ἀ.)¹ □ σ. ε'-ζ': Τὰ Ὀνόματα τῶν Ἐντίμων Κυρίων Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: χωρὶς ἐνδειξῆς τόπου διαμονῆς: 24-24² Οἱ ἐν Τεργέστη, καὶ ἄλλων Πόλεων: 27-36³ Οἱ ἐν Βενετίᾳ: 18-20-37. Σύνολο: **69 - 71 - 97**.⁴

1827.5 Πλάτωνος Μητροπολίτου Μόσχας Ὁρθόδοξος Διδασκαλία ... Μετάφρασις Α. Κοραῆ Νῦν τὸ δεύτερον ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Κ. Τυπάλδου ... Ἐν Κερκύρᾳ Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τῆς Κυβερνήσεως, 1827 □ (80, σ. λβ' + 239 + 9 χ.ἀ.)⁵ □ σ. 5-9 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν.⁶

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Ἐν Κερκύρᾳ: 60-74 Ἐν Κεφαλληνίᾳ: 265-266-292 ἐν Ζακύνθῳ: 63-64-83⁷ ἐξ ἄγ. Μαύρας: 6-7 Ἰθάκη: 42-64 ἐκ Παξῶν: 36-40 Ἀπὸ Κυθήρας: 3-3. Σύνολο: **475 - 477 - 563**.

1. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. *Elenco delle opere staminate e pubblicate in Venezia e nelle provincie Venete*, Βενετία Νοέμβριος 1827, ἀρ. 693¹ πβ. Φίλιππος Ἡλιού, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 184, ἀρ. 285.

2. "Οἱ Πατριῶται, συμπατριῶτες τοῦ συγγραφέα. Ἀπὸ αὐτοῦς μπόρεσα νὰ διαπιστώσω ὅτι στὴν Κέρκυρα διαμένουν οἱ 20 (20-20-20) καὶ ἐνδεχομένως καὶ οἱ ὑπόλοιποι 4.

3. Ἀπὸ αὐτοῦς: Βενετία: 4-4 Κέρκυρα: 1-1 Τεργέστη: 18-27.

4. Ἡ συνολικὴ κατανομή ἀνὰ τόπο διαμονῆς εἶναι ἢ ἀκόλουθη: Βενετία: 23-24-41 Κέρκυρα: 21-22-22 Τεργέστη: 18-27. Ἄγνωστος τόπος διαμονῆς: 8-9, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 4 (4-4-4) στὴν Ἰταλία καὶ οἱ ὑπόλοιποι 4 (4-4-4) ἴσως στὴν Κέρκυρα.

5. Ἡ ἐκδόση ἔγινε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. Κ. Θ. Δημαρᾶς, *Γύρω σὲ μία Κατήχηση. Κοραῆς καὶ Κωνσταντῖνος Τυπάλδος. Ἀθησαύριστα κείμενα*, Κέρκυρα 1981 (ἀνατ. ἀπὸ τὸ π. *Κερκυραϊκά Χρονικά*, τ. XXVI), σ. 197-198. Ἐκεῖ καὶ ἄλλες λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἐκδόση.

6. Πρόσκληση γιὰ προεγγραφή συνδρομητῶν, τυτλοφορημένη *Εἰδησις Τυπογραφικῆ περὶ ἐκδόσεως βιβλίου Κατηχητικοῦ τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Πίστεως*, κυκλοφόρησε σὲ μονόφυλλο, χρονολογημένο ἀπὸ Κέρκυρα, 14 Ἰουνίου 1827 βλ. Ε. Ν. Φραγκίσκος, «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863. Προσθῆκες», π. Ὁ Ἐρατιστής, τ. Α', Ἀθήνα 1963, σ. 246, ἀρ. Α36. Τὴν *Εἰδησι* ὑπογράφει Ὁ Ἐροδιάκονος Κ. Τυπάλδος. Φωτομηχανικὴ ἀναπαραγωγὴ τοῦ ἐντύπου αὐτοῦ: Κ. Θ. Δημαρᾶς, ὅ.π., σ. 187.

7. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Ζακύνθῳ» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ Στροφάδες (1-1).

1827.6 Διονυσιάς Γραμματική ... συντελεσθεῖσα παρὰ τοῦ Διονυσίου Πύρρου ... ἐκδίδεται ... Συνεργεία τοῦ ... Γεωργίου Μαυρομιχάλου ... Ἐν Ναυπλίου τῇ 18. τοῦ 1827. Ἀπριλλίου¹ □ (8ο, σ. 101 + 3 χ.ἄ.) □ σ. 3 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Ὁνόματα τῶν ἐν Ναυπλίῳ Συνδρομητῶν.²

Σύνολο: 67 - 67 - 585.

1827.7 Ἀδαμαντίου Κοραῆς Διάλογος Δεύτερος περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Συμπερόντων. Ἐκδοσις Δευτέρα. Ἐκ τῆς ἐν Ὑδρᾷ Τυπογραφίας, 1827³ □ (8ο, σ. 80 + 2 χ.ἄ.)⁴ □ σ. 1 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Κατάλογος τῶν φιλομούσων δαπάνη τῶν ὁποίων ἐγένετο ἢ ἔκδοσις. Ἀκολουθεῖ, σ. 1-2 χ.ἄ.: Κατάλογος τῶν λοιπῶν συνδρομητῶν.⁵

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμονῆς.⁶ Σύνολο: 95 - 95 - 452.

1828.1 Στοιχεῖα τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς τοῦ ... Λομόνδου. Μεταφρασθέντα ὑπὸ Π. Ι. Χαλκιοπούλου ... Κορφοί, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τῆς Διοικήσεως. 1828 □ (8ο, σ. V + 1 λ. + 96 + 2 χ.ἄ.) □ σ. 1-2 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Κατάλογος τῶν συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθὴ σειρὰ: Κερκίρας: 25-36· Κεφαλληνίας: 18-20· Ζακύνθου: 89-90-133. Σύνολο: 132 - 133 - 189.

1828.2 Συνοπτικὴ Γενικὴ Ἱστορία. τῶν ἀξιολογοτέρων συμβεβηκότων τοῦ κόσμου ... ὑπὸ Γ. Γ. Βρεδῶβ. Μεταφρασθεῖσα ... Παρὰ Ἴω: Σκαρ-

1. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. Δ. Πύρρος, *Πρακτικὴ Ἀστρονομία*, Ἀθήνα 1836, σ. 296· τοῦ ἴδιου, *Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀθανάσιον Πολύμερον*, Ἀθήνα 1837, σ. 48. Πβ. Φιλ. Ἡλιού, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 184, ἀρ. 282.

2. Στὸν κατάλογο «τῶν ἐν Ναυπλίῳ Συνδρομητῶν» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἀπὸ Πόρο (1-2) καὶ, ἴσως, ἀπὸ Δημητσάνα (1-30).

3. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανάκδοση τοῦ Διαλόγου, Ἀθήνα, ΚΝΕ/ΕΙΕ, 1983. Ἡ κανονικὴ ἔκδοση ἔχει σελίδες 80. Ὁ κατάλογος προστέθηκε, μᾶλλον ἐκ τῶν ὑστέρων, σὲ ἓνα τμῆμα τῶν ἀντιτύπων. Τὰ ἀντίτυπα αὐτὰ ἔχουν σ. 80 + 2 χ.ἄ.

4. Προαγγελία τῆς ἔκδοσης δημοσιεύθηκε στὴν ἐφ. Ὁ Φίλος τοῦ Νόμου, ἀρ. 242, Ὑδρᾷ 10 Σεπτεμβρίου 1826.

5. Ὁ πρῶτος κατάλογος: 14-14-339· ὁ δεῦτερος: 81-81-113.

6. Ὅλοι διαμένουν σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Μὲ τίς ἐπιφυλάξεις πού διατυπώνονται σὲ προηγούμενη σημείωση (σ. 188, σημ. 7) μπόρεσα νὰ ταυτίσω: Αἴγινα: 3-26· Μονὴ τοῦ Δαφνίου (Ἀττική): 1-1· Νάυπλιο: 22-37· Σάμος: 1-10· Σπέτσες: 2-3· Ὑδρᾷ: 13-112. Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους, 14 τουλάχιστον (14-14-19) διαμένουν στὴν Πελοπόννησο. Δύο ἀνώνυμοι συνδρομητὲς ἐγγράφονται γιὰ 180 ἀντίτυπα.

λάτου. Ἐν Βουκορεστίῳ: Ἐν τῷ Νεοσυστάτῳ Τυπογραφείῳ. 1828 □ (80, σ. 189 + 3 λ. + ιθ' + 1 λ.) □ σ. α'-ιθ', στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.¹

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Βουκορεστίῳ: 161-172-226.² Οἱ ἐν Τυργοβίτσῳ: 15-15· Οἱ ἐν Κραϊώβη: 5-6-12· Οἱ ἐν Μπουζαίῳ: 4-9· Οἱ ἐν Ἰωαννίνοις: 9-10· Οἱ ἐν Ζαγορίῳ:³ 15-19· Οἱ ἐν Μελενίκῳ: 31-32.⁴ Οἱ ἐν Σέρραις: 64-67-65.⁵ Οἱ ἐν Βρασσοβῶ τῆς Τρανσυλβανίας: 30-31. Σ ύ ν ο λ ο : 333 - 348 - 419.

1828.3 Ἄτακτα, ἤγουν παντοδαπῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν αὐτοσχεδίων σημειώσεων ... Τόμος Πρῶτος ... Ἐν Παρισίῳ, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κ. Ἐβεράρτου ... 1828⁶ □ (80, φ. 2 + σ. νη' + 453 + 2 χ.ἀ. + 1 λ.) □ Στὸν τ. Γ', 1830, σ. 478: *Οἱ χορηγήσαντες εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ Πρώτου τόμου τῶν Ἀτάκτων φιλοπάτριδες πολῖται εἶναι οἱ ἐξῆς*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν σὲ σειρά μετὰ βάσιν τὸν ἀριθμὸ τῶν παραγγελλέντων ἀντιτύπων: ἐν Λονδῶν: 1-50· χωρὶς ἐνδειξῆς τόπου διαμονῆς: 3-160.⁷ Σ ύ ν ο λ ο : 4 - 4 - 210.

1828.4 Ὁρθόδοξος Ὁμολογία ... Συντεθεῖσα παρὰ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρως καὶ πρῶτον νῦν ἐκδιδομένη ... παρὰ τοῦ ... Ἀγίου Ταλαντίου ...

1. Προκήρυξις τῆς ἐκδόσεως, ἀχρονολόγητη, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν κυκλοφόρησε σὲ ἐντυπο δίφυλλο. Ἀντίτυπα τῆς συσταχώθησαν μετὰ ἕνα τμήμα τῶν ἀντιτύπων τοῦ βιβλίου.

2. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Βουκορεστίῳ» ἐπιμέρους κατάλογοι: *Οἱ Φιλομαθεῖς Μαθηταὶ τῆς Πανοσιοσοφολογιότητος τοῦ Κ. Ν. Δούκα*: 7-8-8· *Οἱ Φιλομαθεῖς μαθηταὶ αὐτοῦ τοῦ Διδασκάλου Παναγιώτη Ἰωάννου*: 5-5· *Οἱ φιλομαθεῖς μαθηταὶ τοῦ Ἑλλ. Κυρίου Ἰω. Χαβιαρᾶ*: 11-13-11· *Οἱ Ἐντιμοὶ ἔμποροι καὶ Πραγματευταί*: 49-50-50.

3. Ἀπὸ αὐτούς: *Κουκούλη*: 1-1· *Καλωτᾶ*: 10-13· *Λιασκοβέτζη*: 2-2.

4. Στὴν πραγματικότητά: 30-31. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Μελενίκῳ» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἐν Σαμακοβίῳ (1-1).— Οἱ περισσότεροι συνδρομητῆς τοῦ Μελενίκου ὁμαδοποιοῦνται σὲ ἐπιμέρους καταλόγους: *Οἱ Λογιώτατοι τῆς ἐν Μελενίκῳ Σχολῆς* (13-13)· *Οἱ Φιλομαθεῖς* (4-4)· *Οἱ Ἐντιμώτατοι ἔμποροι* (11-11).

5. Στὴν πραγματικότητά: 62-65-63. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Σέρραις» περιέχονται συνδρομῆς τῆς *Μονῆς Ρήλας* (1-1) καὶ τῆς τῶν *Σερρῶν Ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Προ[οδρόμου]* (1-1).— Ἐπιμέρους κατάλογοι: *Οἱ τῆς Σχολῆς*: 16-19-16· *Οἱ ἔντιμοι ἔμποροι καὶ πραγματευταί*: 9-9· *Οἱ τοῦ τῆς ἱατρικῆς συστήματος*: 4-4.

6. Ἔργο τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ. Κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα· βλ. Φιλ. Ἡλιού, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 185, ἀρ. 303.

7. Ἀπὸ αὐτούς: *Μασσαλία* (1-40)· *Νάπλιο* (1-20)· *Νίζνα* (1-100).

Νεοφύτου Μεταξῆ ... Ἐν Αἰγίνῃ, Ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τυπογραφίᾳ ... 1828 □ (8ο, σ. 54 + 8 χ.ἀ. + 2 λ.) □ σ. 3-8 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἱεραῆς Βίβλου*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς: 23-24-184.¹ Οἱ ἐκ τῆς Νήσου Ὑδρας: 52-76· Οἱ ἐξ Ἀθηνῶν: 34-101.² Οἱ ἐκ τῆς Νήσου Πόρου: 50-83. Σύνολο: **159 - 160 - 444**.

1828.5 Γραμματικὴ Μεθοδική ... τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ... Ὑπὸ Ἀθανασίου Σταχειρίτου ... τ. Α' - Β', Ἐν Βιέννῃ ... ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Μ. Χρ. Ἀδελφου, 1827 καὶ 1828 □ (8ο, σ. XVI + 224 καὶ φ. 2 + σ. 242 + 2 χ.ἀ.) □ τ. Β', 1828, σ. 241-242: *Κατάλογος τῶν ἐν Βιέννῃ φιλογειῶν συνδρομητῶν*.³

Σύνολο: **35 - 35 - 61**.

1828.6 Βόλντε Φυσικὸς Νόμος ἢ Φυσικαὶ Ἀρχαὶ τῆς Ἡθικῆς Μεταφρασθεὶς παρὰ Κωνσταντίνου Πεντεδέκα ... Ἐν Αἰγίνῃ, Ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Τυπογραφίας ... 1828 □ (8ο, σ. 8 + ιη' + 68 + 1 λ. + 4 χ.ἀ.) □ σ. 1-4 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν συνδρομητῶν*.⁴

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Αἰγίνῃ: 220-221-300· Ἐν Σπέτζαις: 17-18· Ἐν Ναυπλίῳ: 12-23· Ἐν Πόρῳ: 8-14. Σύνολο: **257 - 258 - 355**.⁵

1. Ὅλοι σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Μὲ τίς ἐπιφυλάξεις, πάντα, ποὺ σημειώθηκαν πρὸ πάνων (σ. 188, σημ. 7): Αἶγινα: 17-164· Ναύπλιο: 3-9· Τρίπολη: 1-2· Ἀγνωστο: 2-3-9 (= Πελοπόννησος).

2. Στὴν πραγματικότητα: 32-86. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐξ Ἀθηνῶν» περιέχονται καὶ συνδρομὲς κατὰ τὴν Κάτω Μεσσηρίαν (1-10) καὶ ἐν τῷ Πειραιᾷ (1-5). Στὸν ἴδιον κατάλογο συνδρομὲς ἀπὸ τῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων Πετράκη (1-8), τῆς Μονῆς Περτέλης (1-5) καὶ τῆς Μονῆς τοῦ ὁσίου Μελετίου Κουντούρων (2-2).

3. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλοφόρησε, τὸ 1822, σὲ ἔντυπο μονόφυλλο ποὺ λανθάνει. Ἀναδημοσιεύτηκε στὴν ἐφ. Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος, ἀρ. 45, Βιέννη, 1 Ὀκτωβρίου 1822, σ. 187-188. Στὸ προλογικὸ κείμενο τοῦ πρώτου τόμου τῆς ἐκδόσεως ὁ συγγραφέας σημειώνει, ἔξι χρόνια ἀργότερα: «Καὶ κατεγράφησαν μὲν τότε πολλὰ καὶ ἱκανοὶ συνδρομηταὶ... «ἀλλ' ἢ προχέριως ἀπαιτουμένη δαπάνη ἔλειπε, καὶ πᾶσα δοκιμὴ καὶ σπουδὴ εἰς πορισμὸν ταύτης ἐστάθη ἀδύνατος, διὰ τὰς γνωστὰς περιστάσεις».

4. «Εἰδοποιήσεις», μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, χρονολογημένη «ἐν Αἰγίνῃ τῇ 20 Δεκεμβρίου 1827», καὶ ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸν Κ. Πεντεδέκα, δημοσιεύτηκε στὴ Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. 74, Αἶγινα, 6 Ὀκτωβρίου 1828, σ. 308.

5. Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου τῶν συνδρομητῶν (σ. 4 χ.ἀ.) σημείωση: «Οἱ λοιποὶ δὲν ἐπρόφθασαν».

1828.7 'Η 'Ηθικὴ ἐφαρμοσθεῖσα εἰς τὴν Πολιτικὴν... παρὰ τοῦ Ε. Ζιουή... Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ παρὰ τοῦ Ν. Σπηλιάδου ..., τ. Α'-Β', ᾠκη' □ (8ο, φ. 2 + σ. ιβ' + 270 + 5 χ.ἄ. + 1 λ. καὶ φ. 1 + σ. 254 + 12 χ.ἄ.) □ τ. Β', σ. 6-11 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Φιλοκάλων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὴν ἀκόλουθη σειρὰ: χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς (μετὰ ἀλφαβητικὴ τάξη κατὰ τὸ βαπτιστικὸ ὄνομα): 325-328-409.¹ *Πατέρες εἰς τὸ μέγα Σπήλαιον*:² 13-13· *Συνδρομηταὶ Σάμιον*: 20-20· *Συνδρομηταὶ Κερκύρας*: 32-36· *Συνδρομηταὶ Ζακύνθον*: 28-33· *Συνδρομηταὶ Κεφαλληνίας*: 65-73· *Συνδρομ. τῆς Ἀγίας Μαύρας*: 17-17. Σ ύ ν ο λ ο : **500 - 503 - 601**.

1828.8 Οἱ Διαβόητοι Πλάνοι ἦτοι Παράδοξα Διηγήματα... Μετεφράσθη ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Ν. Φλογαίτου. 'Εν Αἰγίνῃ, 'Εν τῇ 'Εθνικῇ Τυπογραφίᾳ. 1828 □ (8ο, σ. 151+7 χ.ἄ.) □ σ. 1-7 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.³

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὴν ἀκόλουθη σειρὰ: 'Εν Αἰγίνῃ: 46-79· 'Εν Σάμῳ: 34-42· 'Εν Κίᾳ: 23-23· 'Εν Θέρμῳ: 3-3· 'Εν Σύρῳ: 56-66· 'Εν Ναυπλίῳ: 6-6· 'Εν Πόρῳ: 16-18· 'Εν Σπέτσαις: 3-3. Σ ύ ν ο λ ο : **187 - 187 - 240**.

1828.9 'Ονομαστικὸν 'Ελληνικὸν συνταχθὲν ὑπὸ Πέτρου Χ. Βέρου καὶ 'Ιωάννου Μ. 'Ιαννουύλη. 'Εν Μονάχῳ... 'Εκ τῆς Τυπογραφίας Καρόλου Βολφίου. ᾠκη' □ (8ο, σ. X+216) □ σ. 209-216: *Κατάλογος τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν εἰς ἔκδοσιν τοῦ παρόντος 'Ονομαστικοῦ καὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ Λεξικοῦ*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὴν ἀκόλουθη σειρὰ: 'Εν Μονάχῳ:⁴ 13-14-15·

1. "Οἱ διὰ μένουσιν σὲ περιοχὰς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδος. Μετὰ τίς γνωστὰς ἐπιφυλάξεις (βλ. σ. 188, σημ. 7) μπόρεσα νὰ ταυτίσω, χρησιμοποιώντας καὶ ἑμμεσες ἐνδείξεις τοῦ καταλόγου: 'Αθήνα: 2-2· Αἴγινα: 82-117· Ἄνδρος: 11-13-11· Βοστίτζα: 1-1· Δροβολοβό: 1-3· Κάτω Μεσσηνία: 1-1· Κέα: 2-2· Ληγουριεῖ: 1-1· Μονὴ τῶν Βαρσῶν: 1-2· Νάξος: 1-1· Ναύπλιο: 32-33-43· Πάτρα: 1-1· Πόρος: 5-8· Πύργος: 1-1· Σαλαμίνα: 1-1· Σαντορίνη: 1-1· Σπέτσες: 11-13· Σύρος ('Ερμούπολη): 16-16· Σωποτό: 1-1· Τρίπολη: 1-2· Ὑδρα: 19-23· Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους (133-165) οἱ 32 τοὐλάχιστον διαμένουν στὴν Πελοπόννησο (32-43).

2. 'Ο κατάλογος τῶν *Πατέρων εἰς τὸ Μέγα Σπήλαιον* παρεμβάλλεται στὸν κατάλογο τῶν χωρὶς ἔνδειξη τόπων διαμονῆς, στὸ γράμμα Π.

3. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, χρονολογημένη ἀπὸ Αἴγινα, 22 Σεπτεμβρίου 1828, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, δημοσιεύθηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 74, 6 Ὀκτωβρίου 1828, σ. 38.

4. Ἐπιμέρους κατάλογος: *Οἱ ἐλλόγιμοι Κόριοι* (11-12-13).

Ἐν Δρέσδῃ: 4-6-6· *Ἐν Τεργέστη*:¹ 24-25-42· *Ἐν Οὐδησσῷ*:² 75-83· *Ἐν Ζακύνθῳ*:³ 69-70-83· *Ἐν Κερκύρα*:⁴ 27-28-27· *Ἐν Βρασσοβῷ*: 9-10· *Ἐν Τιμισφαρίῳ*:⁵ 6-6· *Ἐν Ναυπλίῳ*: 3-3· *Ἐν Μελενίκῳ*:⁶ 6-6. Σ ύ ν ο λ ο : **236 - 242 - 281.**

1828.10 Τοῖς ὑπὲρ πατρίδος ἀποθανόντας, Ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ἀθηνῶν ... Καὶ Τὸν ἐπιτάφιον εἰς αὐτοὺς λόγον ... Ἀνατίθησιν Ὁ Διονύσιος Σουρμελῆς. Ἐν Αἰγίνῃ, ἐκ τῆς Ἀνεξαρτήτου Τυπογραφίας. Παντελῆ Κ. Παντελῆ. 1828 □ (8ο, σ. 4 χ.ἄ. + 9 + 1 λ. + 10-21 + 1 χ.ἄ. + 1 λ.)⁷ □ σ. 1 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Οἱ Συνδρομηταὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης κατὰ ἀλφάβητον Ἐν Αἰγίνῃ.*

Σ ύ ν ο λ ο : **17 - 17 - 249.**

1828.11 Διονυσιάς Ἀριθμητικὴ ... συνερανισθεῖσα, καὶ μεθοδικῶς συνεθεῖσα παρὰ ... Διονυσίου Πύρρου ... Ἐν Ναυπλίῳ ... 1828. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ ... Δημίδου ... καὶ Τόμπρα ... □ (8ο, σ. 48)⁸ □ σ. 46-48: *Ὁνόματα τῶν Εὐγενῶν καὶ Φιλομούσων Συνδρομητῶν Κατ' Ἀλφάβητον.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς, με ἀλφαβητικὴ τάξη καὶ βᾶσις τὸ βαπτιστικὸ ὄνομα.⁹ Σ ύ ν ο λ ο : **183 - 184 - 483.**

1828.12 Φαῖδρα Τραγωδία τοῦ Ρακίνα Μεταφρασμένη ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Ἐν Ἐρμουπόλει 1828.¹⁰ □ (8ο, φ. 1 + σ. 86 [= 94] + 1 χ.ἄ. + 1 λ.) □

1. Ἐπιμέρους κατάλογος: *Οἱ Ἑλλόγιοι Κύριοι* (20-21-30).
2. Ἐπιμέρους κατάλογοι: *Οἱ Σοφολογιώτατοι Κύριοι* (10-13)· *Οἱ Ἑλλόγιοι Κύριοι* (43-46)· *Οἱ Ἐντιμώτατοι Κύριοι* (21-22).
3. Ἐπιμέρους κατάλογος: *Οἱ Εὐγενέστατοι Κύριοι* (61-65).
4. Ὅλοι σὲ κατάλογο τιτλοφορημένο: *Οἱ Ἑλλόγιοι Κύριοι.*
5. Ἐπιμέρους κατάλογος: *Οἱ ἐντιμώτατοι καὶ εὐγενεῖς Κύριοι.*
6. Ὅλοι σὲ κατάλογο τιτλοφορημένο: *Οἱ Ἑλλόγιοι Κύριοι.*
7. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανεκδόση τοῦ ἔργου, στὴ σειρὰ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας, Ἀθήνα 1971 (ἄρ. 22).
8. Ἡ ἐκδόση ἔγινε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. Διονύσιος Πύρρος, *Πρακτικὴ Ἀστρονομία*, Ἀθήνα 1836, σ. 296. Πβ. Φίλ. Ἡλιοῦ, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 184, ἄρ. 282.
9. Ὅλοι διαμένουν σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Μὲ τίς ἐπιφυλάξεις ποὺ ἔχουν ἦδη σημειωθεῖ (σ. 188, σημ. 7) μπόρεσα νὰ ταυτίσω: Αἶγινα: 4-25· Ἄργος: 7-62· Ἀστρος: 1-1· Δημητσάνα: 1-1· Κόρινθος: 1-1· Λεωνίδιο: 1-1· Μονὴ τοῦ Βράχου: 1-2-2· Μυστράς: 1-35· Νάυπλιο: 18-54· Πόρος: 1-1· Σπέτσες: 2-2· Σύρος (Ἐρμούπολη): 32-38· Τρίπολη: 1-5· Ὑδρα: 1-2· Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους (111-253) οἱ 15 τουλάχιστον (15-15-66) διαμένουν στὴν Πελοπόννησο.
10. Μεταφραστὴς ὁ Κ. Μουρούζης.

σ. 82-86 [=90-94]: *Κατάλογος τῶν φιλοκάλων συνδρομητῶν τῆς παρουσίας ἐκδόσεως.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Εἰς Ἐρμούπολιν*: 95-101· *Εἰς Ναύπλιον*: 33-35· *Εἰς Νάξον*: 47-59·¹ *Εἰς Σμύρνην*: 15-16-20· *Εἰς Σάμον*: 10-11. Σύνολο: **200 - 201 - 226.**

1828.13 Κατήχησις Γεωγραφίας... Μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν Μετὰ προσθήκας... Ὑπὸ νέου τινὸς Φιλοπάτριδος... Κέρκυρα, Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Διοικήσεως. 1828 □ (8ο, σ. 10 χ.ἄ.+157+8 χ.ἄ.+ 3 λ.) □ σ. 1-8 χ.ἄ. στὸ τέλος τοῦ τόμου: Ἰδοὺ τὰ ὀνόματα τῶν Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμονῆς.² Σύνολο: **182 - 182 - 219.**

1828.14 Ἡ Μαγειρικὴ Μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ. Ἐν Σύρῳ, 1828 □ (8ο, σ. 173 + 1 λ. + 8 χ.ἄ.+ 1 λ. + 1 χ.ἄ.)³ □ σ. 1-8 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν συνδρομητῶν.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά:⁴ οἱ ἐν Σύρῳ: 94-96-106· οἱ ἐν Νάξῳ: 43-47· οἱ ἐν Αἰγίνῃ: 21-26· οἱ ἐν Σπέτζαις: 12-12. Σύνολο: **170 - 172 - 191.**⁵

1829.1 Ἀτακτα ἤγουν παντοδαπῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν αὐτοσχεδίων σημειώσεων... Τόμος Δεύτερος... Ἐν Παρισίῳ, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κ. Ἐβεράρτου... 1829 □ (8ο, φ. 2+σ. ρκ'+ 492 + 1 χ.ἄ. + 1 λ.)⁶ □ Στὸν τ. Γ', 1830, σ. 478: *Οἱ χορηγήσαντες εἰς τὴν*

1. Ἐπιμέρους κατάλογοι: *Οἱ μαθηταὶ* (τῆς Ἑλ. Σχολῆς): 31-32· *Οἱ μαθηταὶ* (τῆς Ἀλληλ[οδιδασκτικῆς] Σχολῆς): 9-9.

2. Ὅλοι διαμένουν στὰ Ἐπτάνησα. Μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω, μετὰ κάποιες ἐπιφυλάξεις, τοὺς ἀκόλουθους τόπους διαμονῆς: Ζάκυνθος: 10-10· Κέρκυρα: 17-17· Κεφαλονιά: 133-169· Λευκάδα: 3-4.

3. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανεκδόση τοῦ βιβλίου, μετὰ εἰσαγωγὴ τῆς Ἄνας Ματθαίου, Ἀθήνα, Βιβλιολογικὸ Ἐργαστήρι/ΕΛΙΑ, 1988 (²1992).

4. Σὲ τρεῖς ἀπὸ τίς πόλεις ὑπάρχουν ἐπιμέρους κατάλογοι τιτλοφορημένοι: Ἑλληνίδες ἐν Σύρῳ: 25-25· ἐν Νάξῳ: 6-6· ἐν Σπέτζαις: 6-6.

5. Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου (σ. 8 χ.ἄ.) σημείωση: «Εἰδοποιοῦνται οἱ συνδρομηταί, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, διὰ τὰς γενομένας εἰς αὐτὸ προσθήκας, ἔγινε σχεδὸν διπλάσιος, εἰς 12 δηλαδὴ περίπου κόλλας, διὰ τοῦτο ἔπρεπε κατ' ἀναλογίαν νὰ ἦναι ἡ τιμὴ του διπλάσιος· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποφύγωμεν πᾶσαν ἐκ μέρους τῶν συνδρομητῶν δυσσρέσκειαν, προσδιορίζεται ἡ τιμὴ του διὰ μὲν τοὺς συνδρομητὰς γρόσια 6 καὶ παρὰδες 10 διὰ δὲ τοὺς λοιποὺς γρόσια 7.»

6. Ἔργο τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ. Κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα· βλ. Φίλ. Ἡλιοῦ, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὁ.π., σ. 185, ἀρ. 303.

τύπωσιν <τοῦ Δευτέρου τόμου> τῶν Ἀτάκτων φιλοπάτριδες πολῖται εἶ-
ναι οἱ ἐξῆς.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν σὲ σειρά, μὲ βάση τὸν ἀριθμὸ τῶν παραγγεληθέν-
των ἀντίτυπων ἐν Λονδίῳ: 1-50· χωρὶς ἐνδειξῆς τόπου διαμονῆς: 3-146.¹ Σύνολο: 4-4-196.

1829.2 Ἡ Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ... ὑπὸ Κωνσταντίνου Βαρδαλάχου ... Ἐν Ὁδησσῷ, Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ τῶν Ἑλλήνων Ἐμ-
πόρων Σχολείου, 1829 □ (8ο, σ. 2 χ.ἀ. + ιθ' + 1 λ. + 714 + 14 χ.ἀ.) □ σ. 1-17
χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Κατάλογος τῶν φιλοκάλων Συνδρομητῶν.²

Καταγραφή τῶν ὀνομάτων μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Ὁδησσῷ: 125-126-
289-³ Ἐν Πετροπόλει: 8-14· Ἐν Μόσχᾳ: 7-30· Ἐν Νικολαιπόλει: 3-3· Ἐν Ἀκ-
κερμανίῳ: 8-8· Ἐν Κριμαίᾳ: 6-7-⁴ Ἐν Ἰσμαηλίῳ: 29-33-32· Ἐν Ταγαρόῳ: 2-4·
Ἐν Τεργέστη: 12-22· Ἐν Βιέννῃ: 25-26-51· Ἐν Μασσαλίᾳ: 14-15· Ἐν Λιβόρνῳ:
8-15· Ἐν Βουκουρεστίῳ: 42-43-59· Ἐν Κωνσταντινουπόλει: 99-129.⁵ Σύνολο: 387-395-677.

1829.3 Περὶ Πολιτειῶν Περὶ τῶν εἰς σύνταξιν καὶ συντήρησιν αὐτῶν
καὶ Περὶ Πολιτικῆς Κυβερνήσεως ... ὑπὸ Ι. Κοκκῶνῃ ..., τ. Α' - Β', Ἐν Πα-
ρισίοις, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κ. Ἐβεράρτου, 1828, 1829⁶ □ (8ο, σ. με' +

1. Ἀπὸ αὐτοῦς: Αἴγινα: 1-20· Μασσαλία: 1-26· Νίζνα: 1-100.

2. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε σὲ 1200 ἀντίτυπα. Βλ. Φίλ. Ἡλιού, *Βιβλία καὶ ἀ-
ριθμοί*, ὅ.π., σ. 186, ἀρ. 322. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή
συνδρομητῶν, κυκλοφόρησε τὸ 1827, σὲ μονόφυλλο τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει βρεθεῖ ἀντί-
τυπο· πβ. Φίλιππος Ἡλιού, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863*, ὅ.π., σ. 61, ἀρ.
293/A2401.

3. Στὴν πραγματικότητα: 124-125-279. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Ὁδησσῷ»
περιέχεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια [= Αἴγινα] (1-10).

4. Στὴν πραγματικότητα: 4-5. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Κριμαίᾳ» περιέχονται
καὶ συνδρομὲς τοῦ Γενῆ καλὲ (2-2).

5. Στὴν πραγματικότητα: 96-123. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Κωνσταντινου-
πόλει» περιέχονται καὶ συνδρομὲς Προύσης (1-2)· Μετζόβον (1-3) καὶ ἐν Ἀμπελα-
κίῳ (1-1).

6. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλο-
φόρησε αὐτόνομα, «Ἐκ τοῦ ἐν Μομπελλιέρῳ Λιθογραφικοῦ Τύπου», μὲ χρονολογία
«τὴν ιζ' Ὀκτωμ. αἰώς». Δὲν ἔχει βρεθεῖ ἀντίτυπο· πβ. Φίλιππος Ἡλιού, *Ἑλληνικὴ
Βιβλιογραφία 1800-1863*, ὅ.π., ἀρ. 269/A2383. Ἀναδημοσιεύτηκε στὸν πρῶτο τό-
μο τοῦ *Περὶ Πολιτειῶν*, Παρίσι 1828, σ. α'-γ'. Στὸν ἴδιον τόμο, στὸ προλογικὸ κεί-
μενο «Πρὸς τοὺς Ἀναγνώστας» (σ. ε'-θ') ὁ Κοκκῶνῃ σημειώνει: «Νομίζω χρέος
μου νὰ δώσω λόγον εἰς τὸ κοινὸν περὶ τῆς βραδείας καὶ ἀτελοῦς ἐκδόσεως τοῦ παρόν-
τος, διὰ νὰ μὴ τύχη νὰ στοχασθῇ τις ὅτι ἄλλα ἐπαγγελλόμενος ἄλλα ἐπραξα.

Εἰς τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσα ἀγγελίαν τῆς συνδρομῆς κατ' ἄρχας εἶπα, ὅτι διὰ

1 χ.ἀ. + 455 + 1 χ.ἀ. καὶ θ' + 3 χ.ἀ. + 464 + 1 χ.ἀ. + 1 λ.) □ τ. Β', 1829, σ. 2-3 χ.ἀ., στήν ἀρχὴ τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν προπληρωσάντων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Λόνδρᾳ: 6-6· Ἐν Μασσαλίᾳ: 10-10· Ἐν Ὁδησσῷ: 13-40. Σύνολο: **29 - 29 - 56**.

1829.4 Συλλογὴ Διαφόρων Μαθημάτων ... Πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις σπουδάζόντων Νέων, Συλλεχθέντα ὑπὸ τινος Φιλογενοῦς Ἑλλήνου. Ἐν Ναυπλίῳ κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον 1829. Ἐν τῇ ... Τυπογραφίᾳ ... Τόμπρα ... Ἰωαννίδου, καὶ Ἀθανασιάδου □ (8ο, σ. 224) □ σ. 217-224: *Κατάλογος Τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν*.¹

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμονῆς,² μετὰ ἐξαίρεση 23 ὀνόματα διδασκάλων καὶ ἀξιωματῶν τῶν ὁποίων δηλώνεται ἡ κατοικία: Ἅγιος Ἰωάννης [Κυνουρίας]: 1-30· Ἅγιος Πέτρος [Κυνουρίας]: 1-10· Ἄργος: 3-57· ἐν Βαθεὶ τῆς Σάμου: 1-10· ἐν Καρλοβάσῳ [Σάμου]: 2-20· Κία [= Κέα]: 1-20· Λεωνίδιον: 1-20· Μύκονος: 1-30· Νάξος: 1-10· Ναύπλιον: 4-78· Σάμος: 1-10· Σπέτσες: 2-3-3· Τριπολιτσά: 3-31· Τσακάλωλον: 1-5. Σύνολο: **174 - 175 - 823**.

τὴν ἑλλειψὶν τῆς ἀναγκαίης χρηματικῆς δαπάνης δὲν δύναμαι ν' ἀρχίσω τὴν τύπωσιν τοῦ βιβλίου, πρὶν ἐκ τῆς ἀπανταχόθεν συνδρομῆς συναχθῶσι τὰ ἱκανὰ διὰ τὸ ἐξοδὸν χρήματα εἰς χεῖρας τῶν ἐν Τεργέστη καὶ Λιβόρνῳ δεῖνα ὁμογενῶν. Ἡ συνδρομὴ δὲν εὐδοκίμησε, διότι ἐδυσκολεύοντο πολλοὶ νὰ προπληρώσωσι· καὶ τῶν ὀλίγων προπληρωσάντων γνωρίζω μόνον ὁ ἀριθμὸς ἦτο πολλὰ μικρὸς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ εἰς τὸ παρὸν τυπωθέντος καταλόγου τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ὥστε καὶ ἡ φιλοτιμία συνδρομῆς αὕτῃ ἐγένετο ἀνίκανος εἰς κατόρθωσιν τοῦ σκοποῦ. Ἄν καὶ δυσχερεστοῦμενος ὅτι οἱ προπληρώσαντες συνδρομηταὶ ἐμελλον εὐλόγως νὰ βαρυγνώμῳσι διὰ τὴν ἀργοπορίαν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποσχεθέντων, ἡναγκάσθην ν' ἀναβάλω τὴν τύπωσιν προσδοκῶν καιρὸν εὐτυχέστερον, ἢ ἄλλην τινὰ οἰκονομίαν τοῦ πράγματος καὶ καταγινόμενος εἰς τελειοποίησιν τοῦ πονήματος» ... «Ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν καὶ φιλομουσίαν, καὶ φιλογένειαν τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν λοιπῶν εὐπρόρων καὶ φωτισμένων ὁμογενῶν κρέμεται ἡ ταχεῖα καὶ δλόκληρος ἀποτύπωσις καὶ τῶν ἐπιλοίπων τμημάτων τοῦ παρόντος».

1. *Εἰδοποίησις, χρονολογημένη* «Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 27 Νοεμβρίου 1829», καὶ ὑπογραφή Τ. Κ. [= Τόμπρας Κυδωνιεύς], μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν κυκλοφόρησε σὲ ἔντυπο μονόφυλλο· βλ. Τριαντάφυλλος Ε. Σκληροβενίτης, «Ἀβιβλιογράφητα Μονόφυλλα (1825-1863) τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους. Συναγωγὴ Πρώτῃ», *Τετράδια Ἑργασίας* 10, Ἀθήνα 1988, σ. 19, ἀρ. 41/Α3661.

2. «Ὅλοι σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς τῶν ὁποίων δὲν ὑποδεικνύεται, στὸν κατάλογον, ὁ τόπος διαμονῆς, μπόρεσα νὰ ταυτίσω, μετὰ τὶς γνωστὰς ἐπιφυλάξεις (βλ. σ. 188, σημ. 7), τοὺς ἀκόλουθους: Αἴγινα: 6-124· Ἀμοργός: 1-10· Ἄργος: 2-22· Δημητσάνα: 2-26· Κορώνη: 1-20· Μονὴ τοῦ Βροντζῆ (Σάμος): 1-1· Μύκονος: 1-30· Ναύπλιο: 17-30· Σάμος: 1-1· Σύρος (Ἐρμούπολη): 5-5-64· Τρίπολη: 1-1· Ὑδρα: 2-2-4. Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους οἱ δύο, τοὺς ἀπὸ 2-2), διαμένουν στὴν Πελοπόννησο.

1829.5 Ἀρχαὶ Γραμματικῆς Ἑλληνικῆς διὰ τοὺς ἀρχαίους ὑπὸ Μιχαήλου Ἐμμανουὴλ Παππαῶ ..., τ. Α' - Β', Ἐν Βιέννῃ ... Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Ἀντωνίου Αὐκούλου, 1827 καὶ 1829 □ (8ο, σ. VIII + 180 καὶ 83 + 9 χ.ἄ.) □ τ. Β', 1829, σ. 6-9 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν φιλομούσων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Βιέννῃ: 29-94· Ἐν Σέρραις: 37-38-56·¹ Ἐν Βελιγραδίῳ: 23-29· Ἐν Ὁδησσῷ: 1-10· Ἐν Μουνηχίᾳ τῆς Βαυαρίας: 2-25· Ἐν Βρασιβοῦ: 1-5. Σ ύ ν ο λ ο : **93 - 94 - 219**.

1829.6 Ἐγκυκλοπαιδεῖα Ἀπλοελληνική. Πόνημα ὀψίγονον τοῦ ... μακαρίτου ... Δημητρίου Νικολάου τοῦ Δαρβάρεως ... Ἐν Βιέννῃ ... Ἐν τῷ τυπογραφείῳ τοῦ I. B. Σβηκίου. 1829 □ (8ο, σ. ις' + 501 + 2 χ.ἄ. + 1 λ.) □ σ. ιγ'-ις': *Κατάλογος τῶν Κυρίων Συνδρομητῶν*.²

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Βιέννῃ: 48-129· Ἐν Βενετίᾳ: 2-7· Ἐν Ἀρτέσθι: 1-2· Ἐν Ἰασσίῳ: 2-3-31· Ἐν Κισσινόβιῳ: 1-4· Ἐν Λειψία: 1-2· Ἐν Πέστη: 6-6· Ἐν Τεμεσβαρίῳ: 1-11· Ἐν Τζερονβιτζίῳ: 3-3. Σ ύ ν ο λ ο : **65 - 66 - 192**.

1829.7 Χρηστούθεια Παιδικὴ Καὶ Ἡθικὴ τοῦ Ἀνθρώπου ... Παρὰ Διονυσίου Πύρρου ... 1829. Ἐκδοσις τρίτη. Ναύπλιον. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ ... Τόμπρα ... Ἰωαννίδου ... Ἀθανασιάδου □ (8ο, σ. 4 χ.ἄ. + 100 + 6 χ.ἄ.)³ □ σ. 5-6 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς τάξη. Ἐμμεσά, μαζί μετὰ τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν, δηλώνονται οἱ ἀκόλουθοι τόποι διαμονῆς: Ἀγιος Ἰωάννης [Κυνου-

1. Στὴν πραγματικότητα: 35-36-52. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Σέρραις» περιέχονται συνδρομὲς ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Προδρόμου (1-3) καὶ ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγ. Νικολ. Καμπιᾶ (1-1). Ἐπιμέρους κατάλογος: Οἱ φιλόμουσοι τῆς τῶν Σεργῶν Σχολῆς μαθηταὶ (14-15-18).

2. Κυκλοφόρησαν, σὲ ἔντυπα μονόφυλλα, δύο προαγγελίες τῆς ἔκδοσης, μετὰ ἐκκλήση γιὰ προεγγραφή συνδρομητῶν: α) *Προκήρυξις*, χρονολογημένη «Βιέννα 31 Δεκεμβρίου 1827»· β) *Εἰδήσεις*, χρονολογημένη «Βιέννα τῆς 18. Φεβρουαρίου 1829», ἀμφότερες μετὰ ὑπογραφή: Πέτρος ὁ Δάρβαρις. Βλ. Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, «Προσθῆκες στὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία (1670-1861)», π. Ὁ Ἐρανιστής, τ. 15, Ἀθήνα 1978/1979, σ. 122, ἀρ. 15/Α1726 καὶ 16/Α1727. Γιὰ πλεονέκτημα τῆς συνδρομῆς αὐτῆς βλ. Ε. Θ. Σουλογιάννης, «Ἡ Ἀπλοελληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεῖα» τοῦ Δ. Δάρβαρη καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης Βενετίας», π. Ἀθηνα, τ. ΟΓ'-ΟΔ', Ἀθήνα 1973, σ. 422-425.

3. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. Φίλι. Ἡλιού, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ῥ.π., σ. 187, ἀρ. 332.

ρίκας]: 1-50· Ἄργος: 1-200· Βαλτέτσι: 1-10· Γραμπούσα: 1-50· Δημητσάνα: 1-5· Καντήλα: 1-10· Λεωνίδιον: 1-50· Ναύπλιο: 2-280· Τήνος: 1-6· Τριπολιτζά: 1-50· Ὑδρα: 1-5. Χωρὶς ἐνδειξη τόπου διαμονῆς: 11-12-225.¹ Σ ύ ν ο λ ο : **23 - 24 - 941**.

1829.8 Λεξικὸν Ἑλληνικὸν κατὰ τοῦ Πασοβίου ὑπὸ Πέτρου Χ. Βέρου καὶ Ἰωάννου Μ. Ἰωαννουύλη. Τόμος Πρῶτος ... Ἐν Μονάχῳ ... Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Καρόλου Βολφίου. αὐκθ' □ (8ο, σ. ιδ' + 2 χ.ἀ. + 671 + 1 λ.).

Δὲν περιέχεται ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν: εἶναι οἱ ἴδιοι μὲ ἐκείνους τοῦ εἰ-
χαν ἐγγραφεῖ γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Ὀνομαστικοῦ τῶν ἰδίων συγγραφέων (= 1828.9):
[Ἐν Μονάχῳ: 13-14-15· Ἐν Ἀρτέσση: 4-6-6· Ἐν Τεργέστη: 24-25-42· Ἐν Οὐδησ-
σῶ: 75-83· Ἐν Ζακύνθῳ: 69-70-83· Ἐν Κερκύρα: 27-28-27· Ἐν Βρασσοβῶ: 9-10·
Ἐν Τιμσοφάρῳ: 6-6· Ἐν Ναυπλίῳ: 3-3· Ἐν Μελενίκῳ: 6-6. Σ ύ ν ο λ ο : **236 -
242 - 281**].

1830.1 Ἀτακτα ἤγουν παντοδαπῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν Ἑλ-
ληνικὴν Γλῶσσαν αὐτοσχεδίῳ σημειώσεων ... Τόμος Τρίτος ... Ἐν Πα-
ρισίοις, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κ. Ἐβεράρτου ... 1830² □ (8ο, φ. 2 + σ. λ' +
1 χ.ἀ. + 477 + 1 χ.ἀ.) □ σ. 380: Οἱ χορηγήσαντες εἰς τὴν τύπωσιν (τοῦ Τρί-
του Τόμου) τῶν Ἀτάκτων φιλοπάτριδες πολῖται εἶναι οἱ ἐξῆς.

Καταγραφὴ τῶν συνδρομητῶν χωρὶς τάξη: ἐν Λονδίῳ: 1-50· χωρὶς ἐνδειξη
τόπου διαμονῆς: 2-50.³ Σ ύ ν ο λ ο : **3 - 3 - 100**.

1830.2 Μαθήματα διὰ τοὺς Παῖδας Συνερανισθέντα ὑπὸ Κωνσταντί-
νου Βαρδαλάχου... τ. Α' - Γ', Ἐν Ὁδησσῶ Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ τῶν
Ἑλλήνων Σχολείου. 1830 □ (8ο, φ. 1 + σ. IV + 356 + 2 χ.ἀ. καὶ 310 + 2 χ.ἀ.
καὶ 378 + 13 χ.ἀ. + 1 λ.) □ τ. Γ', σ. 1-12 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Κατά-
λογος τῶν φιλομούσων Συνδρομητῶν.

Καταγραφὴ τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθὴ σειρὰ: Εἰς Ὁδησσόν: 124-126-
203· Εἰς Μόσχαν: 19-31· Εἰς Νίζναν: 5-9· Εἰς Ταγαρόγον: 49-52·⁴ Εἰς Ἀκκερμάν:
17-20· Εἰς Κέρτς καὶ Γενικαλέ: 9-9·⁵ Εἰς Πένην: 25-25· Εἰς Τριέστιον: 12-13· Εἰς

1. "Ολοὶ σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς τῶν
ὁποίων δὲν ἀναγράφεται, στὸν κατάλογον, ὁ τύπος διαμονῆς, μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω,
μὲ ἐπιφύλαξη (βλ. σ. 188, σημ. 7), τοὺς ἀκόλουθους: Δημητσάνα: 1-5· Ναύπλιο: 1-
110· Σπέντες: 2-20· Ὑδρα: 1-5.

2. Ἐκδοσὴ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα.
Βλ. Φιλ. Ἡλίου, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 188, ἀρ. 349.

3. Ἀπὸ αὐτοὺς: Αἴγινα: 1-20· Ἀμστερνταμ: 1-30.

4. Ἐπιμέρους κατάλογος: Οἱ ἐν τῇ Σχολῇ σπουδάζοντες Λογιώτατοι: 5-5.

5. Ἀπὸ αὐτοὺς, πάντως: ἐν Γενικάλ: 4-4· Κέρτς: 1-1.

Αιβόρνον: 15-25· *Εἰς Μασσαλίαν*: 13-15· *Εἰς Κωνσταντινούπολιν*: 4-4. Σύνολο: 292 - 294 - 406.¹

1830.3 Συστηματικὸν Ἑγχειρίδιον περὶ Ἱατρικῆς Πολιτείας ... Ὑπὸ Πέτρου Βελλαρχᾶ ... τ. Α' - Β', Ἐν Βιέννῃ ... ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Μ. Χρ. Ἀδόλφου, 1829 καὶ 1830 □ (8ο, σ. XVIII + 258 + 3 χ.ἀ. καὶ 209+1 λ.) □ τ. Β', 1830, σ. 193-209: *Κατάλογος τῶν Φιλομούσων καὶ Φιλογενῶν Συνδρομητῶν*.²

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Βιέννῃ: 62-63-115·³ Ἐν Πέστη: 20-21-21·⁴ Ἐν Μόσχᾳ: 29-32· Ἐν Τριεστίῳ: 30-31-38· Ἐν Αἰβόρνον: 10-14· Ἐν Ὀδησσῷ: 43-48· Ἐν Ταργαρόβω: 72-73·⁵ Ἐν Βρασσινοβόρ: 28-29-29· Ἐν Ἰασίῳ καὶ Βεσσαραβία: 26-35·⁶ Ἐν Ἑρμανουπόλει: 2-2· Ἐν Πετροπόλει: 1-2· Ἐν Βροδί: 7-9· Ἐν Νίζνι: 9-9· Ἐν Βουκουρεστίοις: 1-1· Ἐν Κιορόβι τῆς Βεσσαραβίας: 8-12. Σύνολο: 347 - 351 - 390.

Ἀκολουθοῦν, στὶς σ. 208-209 τοῦ βιβλίου, μεταγενέστερα συμπληρώματα· χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς: 1-1· Ἐν Βιέννῃ: 7-7· Ἐν Βροδίῳ: 1-1. Γενικὸ σύνολο: 355 - 361 - 452.

1830.4 Ἀθῶναι Ἐλευθερωμέναι. Τραγωδία ... Ὑπὸ Γεωργίου Πραγ-

1. Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου (σ. 12 χ.ἀ.) σημείωση: «Τὰ λοιπὰ ὀνόματα δὲν ἐπρόφθασαν».

2. Προκήρυξις τῆς ἔκδοσης, χρονολογημένη «Βιέννῃ τῆς Λουστρίας τῷ 1829», μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλοφόρησε σὲ ἔντυπο δίφυλλο, μετὰ ὑπογραφή: Πέτρος Βελλαρχᾶς. Ἱατρός. Βλ. Βασ. Σαμπανόπουλος, «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863. Προσθήκες», π. Ὁ Ἑραριστής, τ. Ε', 1967, σ. 42, ἀρ. Α607.— Ἐχουν ἐπισημανθεῖ τέσσερις διαφορετικὲς ἐκτυπώσεις τῶν τελευταίων σελίδων τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ Συστηματικοῦ Ἑγχειριδίου περὶ Ἱατρικῆς: σὲ κάθε περίπτωση προστίθενται καὶ νέα ὀνόματα συνδρομητῶν. Βλ. Φίλιππος Ἡλιού, «Νέες Προσθήκες στὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863», *Τετράδια Ἑργασίας* 10, Ἀθήνα 1988, σ. 295-296, ἀρ. 160 καὶ ἐδῶ, σ. 180, σημ. 1.— Σὲ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς ἀναφερόμενες πόλεις ὀνόματα συνδρομητῶν συνοδεύονται ἀπὸ τὴν ἔνδειξη: Ἐφορος τῆς Συνδρομῆς. Εἶναι οἱ Γεώργιος Μηλιώτης (Μόσχᾳ), οἱ Αὐτάδελοι Κατράρο καὶ Δημήτριος Π. Καρτζιώτης (Τεργέστη), ὁ Παναγιώτης Πάλης (Λιβόρνο), ὁ Βασίλειος Ξένης (Ὀδησσός), ὁ Σπυρίδων Τζαμαρίας ὁ ἐξ Ἰωαννίνων (Νίζνα). Στὸ Βουκουρέστι ὁ μόνος συνδρομητὴς τοῦ ὁποίου δημοσιεύεται τὸ ὄνομα (Ναοῦμ Σιδηρίδης) ἐμφανίζεται καὶ αὐτὸς ὡς «ἔφορος τῆς Συνδρομῆς».

3. Στὴν πραγματικότητά: 69-70-122. Ἐπιπλέον ὀνόματα συνδρομητῶν (7-7) δημοσιεύονται στὶς προσθήκες τοῦ καταλόγου.

4. Ἐπιμέρους κατάλογος: Οἱ Ἐντιμώτατοι ἔμποροι (17-17).

5. Στὴν πραγματικότητά: 70-71. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Ταργαρόβω» περιέχονται συνδρομητὲς *Κερτζίου* (1-1) καὶ *Νίζνης* (1-1).

6. Ἀπὸ αὐτοῦς, πάντως: Ἰάσι: 12-15· *Ρομάν*: 1-4.

τούνα Ναξίου ... Ἐν Ναυπλίῳ 1830. Ἐν τῇ ... Τυπογραφίᾳ ... Τόμπρα ... Ἰωαννίδου ... Ἀθανασίου Μελισταγοῦς □ (8ο, σ. 100) □ σ. 94-100: Ὁρόματα τῶν Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαι-
μονῆς: 254-360.¹ [Ναύπλιον]: 21-23-40.² καὶ τινες ἄλλοι: [10]-10.³ Σύνολο: **285 - 287 - 410.**

1830.5 Συνοπτικὴ Γραμματικὴ εἴτε Στοιχειώδεις ἀρχαὶ τῆς Μουσικῆς, μετὰ προσαρμογῆς εἰς τὴν Κιθάραν ... Ὑπὸ Ν. Φλογαίτου. Ἐν Αἰγίνῃ, Ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τυπογραφίας ... 1830.⁴ □ (φύλλο, σ. 8' + 17 + 3 χ.ά.) □ σ. 1-3 χ.ά., στὸ τέλος τοῦ τόμου: Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν ...⁵

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: τῶν ἐν Ἑλλάδι: 64-128.⁶ Οἱ ἐν Τριεσίῳ: 7-7. Σύνολο: **71 - 71 - 135.**

1830.6 Βιβλος καλουμένη Εὐτέρπη Περιέχουσα συλλογὴν ἐκ τῶν νεωτέρων καὶ ἡδυτέρων ἐξωτερικῶν μελῶν, μετὰ προσθήκην ... καὶ τινων ρωμαϊκῶν τραγυδιῶν εἰς μέλος ὁρωμανικὸν καὶ εὐρωπαϊκόν. Ἐξηγηθέντων ... παρὰ Θεοδώρου Φωκέως καὶ Σταυράκη Βυζαντίου ... Ἐπιθεωρηθέντων ... παρὰ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος ... Φιλοτίμω δαπάνῃ τῶν ιδιῶν. Ἐν τῇ κατὰ τὸν Γαλατῶν Τυπογραφίᾳ τοῦ Κάστορος. 1830 ... □ (8ο, σ. 4 χ.ά. + 259 [= 260]) □ σ. 247-259: κατάλογος συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Οἱ ἐν Κωνσταντινουπό-

1. Μετὰ δὺο ἢ τρεῖς ἐξαιρέσεις (Σμύρνη 2-2 καὶ Ἰσως Κωνσταντινούπολη 1-1) ὅλοι σὲ περισχέει τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδος. Μετὰ τὶς δέουσας ἐπιφυλάξεις (βλ. σ. 188, σημ. 7) μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: Ἀθήνα: 1-1· Αἴγινα: 7-7· Ἀμοργός: 1-1· Ἄνδρος: 14-15· Ἄργος: 11-14· Κόρινθος: 1-1· Λεωνίδιο: 1-2· Μεθώνη: 1-2· Μύκονος: 2-2· Νάξος: 14-20· Ναύπλιο: 63-65-119· Σάμος: 2-3· Σαντορίνη: 1-2· Σίφνος: 1-1· Σύρος (Ἐρμούπολη): 16-25· Τήνος: 10-15· Τρίκαλα Κορινθίας: 3-6· Τρίπολη: 1-1.

2. Ἀπὸ αὐτοῦ: Ἐκ τῶν μαθητῶν (τοῦ Διδασκάλου τῆς ἐν Ναυπλίᾳ Δημοσίῳ Ἀλληλοδιδασκτικῆς Σχολῆς Α. Ἡσαΐα): 20-22-20.

3. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν δὲν δημοσιεύονται. Γιὰ τὴν εὐκολίαν τῶν ὑπολογισμῶν θεώρησα, ἀθροίσματα, ὅτι εἶναι: 10-10-10.

4. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε τὸ 1831 (καὶ ὅχι τὸ 1830 ὅπως ἀναγράφεται στὴ σελίδα τίτλου), σὲ 580 ἀντίτυπα. Βλ. Φιλ. Ἡλιοῦ, Βιβλία καὶ ἀριθμοί, ὅ.π., σ. 189, ἀρ. 359.

5. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, δημοσιεύθηκε στὴ Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος, ἀρ. 74, 6 Ὀκτωβρίου 1828, σ. 308.

6. Ἀπὸ αὐτοῦ μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω, μετὰ τὶς γνωστὰς ἐπιφυλάξεις (βλ. σ. 188, σημ. 7): Αἴγινα: 8-58· Ἄργος: 6-8· Κόρινθος: 1-1· Ναύπλιο: 22-32· Πάτρα: 2-2· Πόρος: 1-2· Ρωσία: 1-1· Σάλωνα: 1-1· Σκόπελος: 2-2· Σύρος (Ἐρμούπολη): 3-3.

λει *Συνδρομηταί*: 121-122-128.¹ Ὀδισσός: 3-3· *Τούνοβο*: 2-3· *Φιλιππούπολις*: 14-14.² Ἀπὸ *Στενίμαχον*: 15-16-15· *Μοναστήρι Βάσκοβο*: 4-4· *Παζαρτζίκιον*: 3-3· *Ρεδαιστός*: 7-7· *Τζορλοῦ*: 9-9· *Κεσάνι*: 10-10· *Καλλίπολις*: 13-15.³ Σέρρας: 54-59.⁴ Σύρα: 9-9· *Τίνος*: 5-6· *Σάμος*: 9-11.⁵ *Σμύρνη*: 9-15· *Κυρκ ἀγάτζι, καὶ κασαπᾶς*: 14-14.⁶ *Νέαις καὶ Παλαιαῖς Φώκαις*: 8-10-11.⁷ *Μπροῦσα καὶ Δεμιρδέσι*: 13-15-16.⁸ *Μιχαλίτσι*: 17-17· *Ἀρτάκι*: 13-15-16· *Παλαιὰ Κάστρα*: 7-7· *Οἱ Τυπογράφοι*: 3-3.⁹ Σ ύ ν ο λ ο : 360 - 369 - 395.

1830.7 Πίνακες Συνοπτικοὶ Περιέχοντες τὰ εἰς τὸ Γυμνάσιον τοῦ Οὐλάμοῦ καὶ τοῦ Τάγματος Χρέη τῶν Ὁδηγῶν. Μεταφρασθέντες ... Παρὰ Κ. Ἀζελοῦ. Ἐν Ναυπλίου. Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ἐμ. Ἀντωνιάδου. 1830 □ (80, σ. 87 + 1 λ.) □ σ. 83-87: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν, μὲ ἀλφαβητικὴ τάξι καὶ βᾶσις τὸ βαπτιστικὸ ὄνομα, χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμονῆς.¹⁰ Σ ύ ν ο λ ο : 259 - 259 - 614.

1831.1 Συνοπτικὴ Ἱστορία τῶν τριῶν Ναυτικῶν Νήσων Ὑδρας Πε-
τσῶν καὶ Ψαρῶν ... Συγγραφεῖσα ὑπὸ Π. Σ. Ὀμηρίδου ... Ἐν Ναυπλίου.
Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ἐ. Ἀντωνιάδου. 1831 □ (80, σ. ια' + 1 λ. + 15 +

1. Στὴν πραγματικότητά: 118-119-125. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει» συνδρομητῶν περιέχονται συνδρομὲς ἀπὸ *Κιοντζοῦκ κιογι* (1-1)· *Κοντζ-
γουντζουκίου* (2-2)· εἰς *ὀρτάκιον* (1-1)· ἀπὸ *τζεγκέλκιοι* (1-1) καὶ ἀπὸ *Χρυσούπολιν*
(3-3). Πρέπει, ἀκόμη, νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ τρεῖς συνδρομητὲς τοῦ καταλόγου *Οἱ
Τυπογράφοι* (3-3) τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων, ὅπως εἶταν ἡ συνήθεια, δημοσιεύονται τε-
λευταῖα στοὺς καταλόγους τῶν συνδρομητῶν.

2. Στὴν πραγματικότητά: 13-13. Στὸν κατάλογο «Φιλιππούπολις» περιέχεται
καὶ συνδρομὴ ἀπὸ *μοναστήρι Μολδάβας* (1-1).

3. Στὴν πραγματικότητά: 12-14. Στὸν κατάλογο «Καλλίπολις» περιέχεται καὶ
συνδρομὴ *Μπαλουκπαζαρίον* (1-1).

4. Στὴν πραγματικότητά: 50-54. Στὸν κατάλογο «Σέρρας» περιέχονται συν-
δρομὲς τῆς *μονῆς τοῦ Προδροῦμον* (2-2) καὶ τῆς *μονῆς Εἰκοσιφονίσης* (2-3).

5. Γιὰ ἐξὶ ἀπὸ αὐτοὺς δηλώνεται, λεπτομερέστερα, ὁ τόπος διαμονῆς: *Βαθὺ*
(1-1)· *Παρόντας* (3-3)· *Χώρα* (2-2).

6. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: *Κασαπᾶς*: 5-5· *Κυρκ ἀγάτζι*: 3-3.

7. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: *Νέαις Φώκαις*: 4-5-5· *Παλαιαῖς Φώκαις*:
4-5-6.

8. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: *Προύσσα*: 7-8· *Δεμιρδέσι*: 3-4-4. Ὑ-
πάρχει καὶ συνδρομὴ στὸ *Τζιλίτσι* (1-1).

9. Καὶ οἱ τρεῖς στὴν Κωνσταντινούπολιν (πβ. σημ. 1).

10. Ὅλοι σὲ περιοχὰς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας. Μὲ τὶς δέουσες ἐπιφυλάξεις
μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: *Αἴγινα*: 1-70· Ἄργος: 3-4· *Ναύπλιο*: 111-326· *Πάτρα*: 2-2·
Σύρος (Ἐρμούπολη): 1-3. Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους οἱ 9 τοὐλάχιστον (9-16) διακρίνονται
στὴν Πελοπόννησο.

1 λ. + ΔΔΔΔΠΙ [= 47] + 1 λ.) □ σ. ΔΔΔΠΙ: *Κατάλογος τῶν Εὐπατριδῶν τῆς Ν. Σπετζῶν ὅσοι συνεισέφερον εἰς τὴν δαπάνην τοῦ τόπου τῆς παρούσης Ἱστορίας.*

Σύνολος: 14 - 14 - [14].¹

1831.2 Συνέκδημος Ἱερατικὸς ... Ἐν Παρισίοις, Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κ. Ἐβεράρτου ... 1831² □ (8ο, φ. 2 + σ. νς' + 439 + 1 λ.) □ σ. 437-439: *Οἱ χορηγήσαντες εἰς τὴν τέπωσιν τοῦ Ἱερατικοῦ Συνεκδήμου φιλοπάτριδες πολῖται εἶναι οἱ ἐξῆς.*³

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: χωρὶς ἐνδειξη τόπου διαμονῆς: 2-60⁴ Ἐν Λορδίνῳ: 8-120 Ἐν Ἀμστελδάμῳ: 3-5 Ἐν Μασσαλίᾳ: 9-14 Ἐν Λιβόρνῳ: 43-44-94 Ἐν Τεργέστη: 16-67. Σύνολος: 81 - 82 - 360.

1831.3 Τὸ Δίκαιον τῶν Ἑθνῶν ἢ Ἀρχαὶ τοῦ Φυσικοῦ Νόμου ... Παρά Ε. Βαττέλ ... μεταφρασθὲν ... Ὑπὸ Γ. Α. Ράλλη, τ. Α' - Β', Ἐν Ναυπλίῳ Ἐκ τῆς Τυπογραφίας ... Τόμπρα ... Ἰωαννίδου ... Ἀθανασιάδου Μελισταγούς ... 1831 □ (8ο, σ. 8 χ.ἀ. + 104 καὶ 105-192) □ τ. Β', σ. 182-192: *Κατάλογος τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν.*⁵

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Ναυπλίῳ: 112-182⁶ Ἐν Ἀργεῖ: 49-55 Ἐν Κρανιδίῳ: 2-2 Ἐν Καρταίνῃ: 2-4 Ἐν Τριπολιτζᾷ: 30-33 Ἐν Μησθρᾷ: 38-39⁷ Ἐν Καλαμάτᾳ: 42-43-45 Ἐν Μικρομάνῃ: 4-4 Ἐν Μονεμβασίᾳ: 20-21 Ἐν Κορίνθῳ: 23-25 Ἐν Βοστίτζῃ: 30-32 Ἐν Τρικκάλοις [τῆς Κο-

1. Δὲν ἀναγράφεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων. Γιὰ τὴν εὐκολία τῶν ἀθροίσεων ὑπολόγισα, αὐθαίρετα, ἓνα ἀντίτυπο γιὰ κάθε συνδρομητῇ.

2. Ἔργο τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ.

3. Προαγγελία τῆς ἔκδοσης, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλοφόρησε τὸ 1831, σὲ ἔντυπο μόνοφυλλο τὸ ὁποῖο λαμβάνει. Βλ. Φίλιππος Ἡλίου, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863*, ὅ.π., σ. 71, ἀρ. 346/A2443.

4. Ἀπὸ αὐτοῦς: Αἴγινα: 1-40 Μασσαλία: 1-20.

5. Δύο προαγγελίες τῆς ἔκδοσης, μὲ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφή συνδρομητῶν, κυκλοφόρησαν, σὲ ἔντυπα μόνοφυλλα: α) *Εἰδοποιήσις, χρονολογημένη* α' Ἐν Ἀργεῖ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1831» (βλ. Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, α' Ἀβιβλιογράφητα Μονόφυλλα», ὅ.π., σ. 23, ἀρ. 66/A3686) καὶ *Προαγγελία, χρονολογημένη* α' Ἐν Ἀργεῖ 1 Ἀπριλίου 1831» (βλ. Φιλ. Ἡλίου, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863*, ὅ.π., σ. 74, ἀρ. 366/A2459).

6. Στὴν πραγματικότητα: 119-189. Προσθέτω τοὺς Ἔτι ἐν Ναυπλίῳ (8-8) ποὺ δημοσιεύονται στὸ τέλος τοῦ καταλόγου. Στὸν κατάλογο τῶν α' Ἐν Ναυπλίῳ ὑπάρχει καὶ συνδρομὴ Τίρυνθος (1-1).

7. Στὴν πραγματικότητα: 37-38. Στὸν κατάλογο τῶν α' Ἐν Μησθρᾷ περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ Λεβέσσοβα (1-1).

ρηνθίας]: 15-17-15· 'Εν Ἀρχαδία: 1 12-12· 'Εν Γαστούνη: 17-17· 'Εν Πύργω: 26-26· 'Εν Νεοκάστρω, Μεθώνη καὶ Κορώνη: 34-35·² 'Εν Ναυπάκτῳ: 4-4· 'Εν Μισολογγίῳ: 5-5· 'Εν Δειβαδία: 8-8· 'Εν Αἰγίνῃ: 9-10· 'Εν Νάξῳ: 7-8· 'Εν Μυκόνῳ: 23-25· 'Εν Τήνῳ: 23-29· 'Εν Κεφαλληνία: 72-72· 'Ετι ἐν Ναυπλίῳ: 3 8-8. Σύνολο: 615 - 618 - 716.

1831.4 Δοκίμιον περὶ τῶν στοιχειωδῶν Ἀρχῶν τῆς Ἀνατροφῆς Συντεθὲν ὑπὸ Γεωργίου Σπουρτσέιμ ... καὶ μεταφρασθὲν ... ὑπὸ Χ. Μ. Σ. Ἐν Αἰγίνῃ, Ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Τυπογραφίας... 1831⁴ □ (8ο, φ. 2 + σ. λ' + 88) □ σ. 83-88: *Κατάλογος τῶν συνδρομητῶν*.⁵

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Εἰς Ναυπλίαν*: 94-95-140· *Εἰς Σαλαμίνα*: 15-25· *Εἰς Δρακοσπηλιάν*: 21-25· *Εἰς Αἶγινα*: 26-30· *Εἰς Πόρον*: 18-24· *Εἰς Σῦρον*: 12-12· *Εἰς Ἄνδρον*: 11-11· *Εἰς Ἄργος*: 26-29. Σύνολο: 223 - 224 - 296.

1831.5 Ἐγκόλπιον τῶν Ἱατρῶν Ἦτοι Πρακτικὴ Ἱατρικὴ ... συντεθεῖσα παρὰ ... Διονυσίου Πύρρου ..., τ. Α' - Β', Ἐν Ναυπλίῳ 1831 ... Ἐκ τῆς τυπογραφίας ... Τόμπρα ... Ἰωαννίδου ... Μελισταγοῦς ...⁶ □ (8ο, φ. 1 + σ. θ' + 6 χ.ἀ. + 302 καὶ 332 + 2 λ.) □ τ. Β', σ. 326-332: *Κατάλογος τῶν κατ' Ἀλφάβητον ἐγγενῶν καὶ φιλοκάλων Συνδρομητῶν τῆς παρούσης Ἱατρικῆς Βίβλου*.⁷

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν, μετὰ ἀλφαβητικὴ τάξη καὶ βάση τὸ βαπτιστικὸ ὄνομα, χωρὶς ἐνδείξει τύπου διαμονῆς.⁸ Σύνολο: 180 - 180 - 497.

1. = Κυπαρισσία.

2. Ἀπὸ αὐτοῦς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: Κορώνη: 15-16· Μεθώνη: 2-2· Νεόκαστρο: 5-5.

3. Βλ. σ. 205, σημ. 6.

4. Κυκλοφόρησε σὲ 800 ἀντίτυπα. Βλ. Φίλ. Ἡλίου, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 192, ἀρ. 425.

5. Προαγγελία τῆς ἐκδόσεως, χρονολογημένη «Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 1 Ἰουνίου 1829», μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφὴ συνδρομητῶν, δημοσιεύτηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 57, 1 Ἰουλίου 1829, σ. 234.

6. Τὸ βιβλίον κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. Διονύσιος Πύρρος, *Ἀστρονομία Πρακτικὴ*, Ἀθήνα 1836, σ. 296· πβ. Φίλ. Ἡλίου, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 192, ἀρ. 423.

7. «Προκήρυξις», μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφὴ συνδρομητῶν, χρονολογημένη «Τὴν 12 Σεπτεμβρίου 1830, Ναύπλιον», δημοσιεύτηκε στὴ *Γενικὴ Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος*, ἀρ. 86, 1 Νοεμβρίου 1830, σ. 409.

8. Ὅλοι σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας, ἰδίως στὴν Πελοπόννησο. Χρησιμοποιώντας καὶ ἐνδείξεις τοῦ καταλόγου ἀλλὰ καὶ μετὰ τίς μόνιμες ἐπιφυλάξεις (βλ. σ. 188, σημ. 7) μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: Αἶγινα: 1-1· Ἄνδρος: 1-1· Ἄργος: 10-

1831.6 Ἡ Ἐκάβη τοῦ Εὐριπίδου ... Μεταφρασμένη εἰς τὴν ὁμιλουμένην ... ὑπὸ Ἀναστασίου Γ. Κωνσταντῆ ... Ἐν Ὀδησσῷ. Ἐν τῇ Τυπογ. τοῦ τῶν Ἑλλήνων Ἐμπόρων Σχολείου. 1831 □ (8ο, σ. 4 χ.ἀ. + 0' + 1 λ. + 2 χ.ἀ. + 111 + 6 + 1 χ.ἀ.) □ σ. 1-6, στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς. Σ ύ ν ο λ ο : **93 - 95 - 186.**¹

1831.7 Ἐξέτασις τῶν μαθητῶν Περὶ Ναυτιλίας ... Παρὰ Νικολάου Βρυώνη ... Ἐν Σύρῳ. Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ν. Γραβινοῦ, Συμεῶν Πελοποννησίου καὶ Ι. Γαρουφαλῆ ... 1831 □ (8ο, σ. ζ' + 194) □ σ. 181-194: *Κατάλογος τῶν Φιλομαθῶν Συνδρομητῶν.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: χωρὶς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς: 2-50.² *Κατάλογος τῶν Μαθητῶν τοῦ Συγγραφέως:*³ 145-167· *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν Κατ' Ἀλφάβητον:* 183-263.⁴ Σ ύ ν ο λ ο : **330 - 330 - 480.**

1831.8 Ποιημάτων Χῖος Τραγωδὸς πονηθὲν παρὰ Ν. Κυριακίδου ... Ἐν Ναυπλίῳ 1831. Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ἐμ. Ἀντωνιάδου⁵ □ (8ο, σ. ι' + 70) □ σ. 64-70: *Συνδρομηταὶ τοῦ Ποιηματίου.*

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρά: Ἐν Ναυπλίῳ καὶ Ἀργεῖ:

1 9· Ἄστρος: 2-2· Βοστίτζα: 1-1· Δημητσάνα: 1-1· Ἐρμιόνη: 1-1· Κόρινθος: 1-1· Κρανίδι: 3-4· Λεωνίδιο: 1-1· Ληγοριό: 2-2· Νάυπλιο: 25-144· Πάτρα: 2-2· Πόρος: 3-3· Σάλλωνα: 1-1· Σκόπελος: 4-18· Σπέτσες: 4-13· Τῆνος: 1-1· Τίρυνθα: 1-1· Τρίκαλα Κορινθίας: 2-2· Τρίπολη: 1-1 καὶ ἀπὸ τῆς Μονῆς τῆς Βάρσοβας: 1-1· τῆς ἐν Τροιζήνι: 1-1· τῆς Φανερωμένης: 3-3· τοῦ Καστροῦ: 1-1· τοῦ Ὀρθοκωστῆ: 1-1· τῶν Ἀγ. Ἀναργύρων: 1-4 καὶ τῶν Ταξιαρχῶν [Ἐπιδαύρου]: 1-1. Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους οἱ 25 τοὺς ἀντιστοιχοῦν (25-25-78) διαμένουν στὴν Πελοπόννησο.

1. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω μετὰ βεβαιότητα: Ἀκκερμαν: 1-1· Ὀδησσός: 88-89-175· Πετρούπολη: 1-5. Οἱ ὑπόλοιποι (3-4-5) διαμένουν στὴ Ρωσία.

2. = Αἴγινα.

3. Ὅλοι στὴν Ἐρμούπολη. Στούς συνδρομητὰς τῆς Ἐρμούπολης πρέπει νὰ προστεθοῦν ἄλλοι 29 (29-37) ποὺ ἐντοπίστηκαν μετὰ τῶν συνδρομητῶν τῶν ὁσίων δὲν ἀναγράφεται ὁ τόπος διαμονῆς (βλ. σημ. 4).

4. Μετὰ τῆς δέουσας ἐπιφυλάξεις (βλ. σ. 188, σημ. 7) μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω, ἀξιωματικῶς καὶ ἔνδειξις τοῦ καταλόγου: Αἴγινα: 9-20· Ἄργος: 2-2· Ζάκυνθος: 1-1· Ἰθάκη: 4-4· Κεφαλονιά: 29-46· Μύκονος: 2-2· Νάυπλιο: 9-10· Πόρος: 4-8· Σάμος: 7-8· Σμύρνη: 1-1· Σπέτσες: 15-19· Σύρος (Ἐρμούπολη): 29-37· Ὑδρα: 15-31.

5. Πβ. Νίκος Α. Βέης, «Δύο διαλογικὰ ποιήματα σχετικὰ πρὸς τὴν Χίον», π. Ἑλληνικά, τ. Θ', 1936, σ. 255-273.

124-455¹ Ἐν Ἀστρεῖ: 8-8· Ἐν Καλαμάτᾳ: 5-7· Ἐν Τριπολιτζᾷ: 10-12· Ἐν Λερινδίῳ: 12-13. Σ ύ ν ο λ ο : 159 - 159 - 495.

1831.9 Συλλογὴ Ἱδιομέλων καὶ ἄλλων τινῶν Μελῶν ... Μελισθέντων παρὰ Μανουὴλ Πρωτοψάλτου ... Καὶ ἐκδοθέντων παρὰ Π. Χαρίση, καὶ Θ. Παράσχου. Μεταφράσει καὶ ἐπιστάσει ... Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Ἰσᾶκ Δὲ Κάστρο Καὶ Υἱοί. 1831 □ (8ο, φ. 1+ σ. 316) □ σ. 301-316: *Οἱ Φιλομουσοὶ Συνδρομηταί*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Οἱ Ἐν Κωνσταντινουπόλει*: 90-97² *Μέτραις*: 9-9· *Μπαπὰ Ἐσκισί*: 16-18· *Σαράντα Ἐκκλησίαις*: 11-12· *Κασαμπᾶς*: 7-8· *Λιδυμότειχον*: 8-8· *Λάρισσα*: 44-50³ *Τίγναβον τῆς Θετταλίας*: 6-6· *Τρίκκη τῆς Θετταλίας*: 43-44⁴ *Δομοκό*: 10-12· *Πορταριά τῆς Δημητριάδος*: 14-15-15⁵ *Μακρονίτζα*: 6-6· *Φιλιπούπολις*: 14-14⁶ *Στενίμαχον*: 4-4· *Ταϊράν*:

1. Ἀπὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω: Ἄργος: 22-23· Ναύπλιο: 59-238. Ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους οἱ τρεῖς εἶναι ἀνώνυμοι: Ἀνώνυμος τις Χίος (1-90)· Ἀνώνυμος τις (1-2)· Ἀνώνυμος τις Ἱππερώτης (1-8).

2. Στὴν πραγματικότητα: 91-98. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Κωνσταντινουπόλει» περιέχονται συνδρομὲς ἀπὸ *Νεοχώρι Βοσπόρου* (1-1) καὶ ἀπὸ *Χρυσούπολη* [= Σκούταρι] (1-1). Στὴν Κωνσταντινούπολη πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ *Τυπογράφοι* (3-3) ποὺ ἀναγράφονται στὸ τέλος τοῦ καταλόγου (πβ. σ. 209, σημ. 7).

3. Στὴν πραγματικότητα: 39-45. Στὸν κατάλογο «Λάρισσα» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἀπὸ *Ζάγκο* (2-2) καὶ ἀπὸ τὶς μονὲς τῆς *Ἀλληχώρας* (2-2) καὶ *Σιλιτζανίου* (1-1). Εἶναι πιθανὸ ἐνδείξεις ποὺ ἀναγράφονται στὸν κατάλογο μὲ τρόπους ποὺ παραπέμπουν σὲ τόπους καταγωγῆς τῶν συνδρομητῶν νὰ ἀντιπροσωπεύουν, στὴν πραγματικότητα, τόπους διαμονῆς ὅπως: ἐξ Ἀγριᾶς (3-3)· ἐκ Γούρας (1-1)· ἐκ Ζάγκου (1-1)· ἀπὸ Κατσαρί (1-1)· ἐκ Λιβαδίου τῆς ἐλασσῶνος (1-1)· ἀπὸ Παλαμᾶν καὶ ἀπὸ Παλαμᾶν (2-3)· ἐκ πόρτας τῶν Ἀγραφῶν (1-1)· ἐκ ραφάνης (1-1)· ἐκ ρονδίνης τῶν Ἀγραφῶν (1-1)· ἐκ Φερσάλων (1-1)· ἐκ Φερῶν τῆς Θετταλίας. Ἴσως καὶ οἱ ἐξ Ἀμπελακίων (3-3) καὶ ὁ Τζιγοτινός (1-1).

4. Στὴν πραγματικότητα: 39-39. Στὸν κατάλογο «Τρίκκης τῆς Θετταλίας» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἀπὸ τὶς μονὲς τοῦ *Λουσίκου* (1-1), τοῦ *Κυρπόβου* (1-2) καθὼς καὶ ἀπὸ μονὲς τῶν *Μετῶρων* (2-2). Καὶ στὴν περίπτωσιν τῶν συνδρομητῶν ποὺ περιέχονται στὸν κατάλογο «Τρίκκη τῆς Θετταλίας» εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ συμβαίνει ὅ,τι σημειώθηκε καὶ γιὰ τὸν κατάλογο τῆς Λάρισσας (βλ. σημ. 3): οἱ φερόμενοι ὡς τόποι καταγωγῆς νὰ εἶναι (καὶ) τόποι διαμονῆς ὅπως: ἐξ ἀγρίας Τριάδος τῶν Ἀγραφῶν (1-1)· ἐξ Ἀγραφῶν (2-2)· ἐκ Βαντίστης (1-1)· ἐκ Βοϊβόνδας (1-1)· ἐξ Ἰμβριακῆς (1-1)· ἐκ Πόρτας (1-1)· ἐκ Πυργετοῦ (2-2)· ἐκ Σαμακόβου τῶν Ἀγραφῶν (1-1) καὶ ἐκ Τζούγαρι (1-1).

5. Στὴν πραγματικότητα: 13-14-14. Στὸν κατάλογο «Πορταριά τῆς Δημητριάδος» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἐκ *Μονῆς Κορπόβου* (1-1).

6. Στὴν πραγματικότητα: 11-11-11. Στὸν κατάλογο «Φιλιπούπολις» περιέχονται συνδρομὲς ἐν *Ζέμοι* (1-1) καὶ ἀπὸ τὶς μονὲς τοῦ ἀγρίου *Γεωργίου* (1-1) καὶ τῶν ἀγίων Ἀναργύρων (1-1).

11-11.¹ Ἀντιόχεια 10-11· Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας: 19-25.² Μαγνησία [τῆς Μικρᾶς Ἀσίας]: 10-10· Ἡλιούπολις: 3-3· Παλαιᾶς Φῶκες: 4-4· Νέαις Φῶκες: 5-5· Σάμωσ: 10-10.³ Χώρα [Σάμου]: 3-3.⁴ Μυτιληνοῦς: 4-4· Παγόνδας: 8-9· Βαθύ: 3-3.⁵ Προῦσα τῆς Βιθυνίας: 13-14.⁶ Δεμιρδέσι: 7-8· Ραιδεστός: 7-7· Τζόρλος: 12-13· Πονλδοῦ: 6-8· Σπάρτη [= Σπάρτα]: 5-7· Ανβισίου: 13-14· Τυπογράφοι: 3-3.⁷ Σύνολο: 438 - 439 - 475.⁸

1831.10 Τὰ κατ' Ἀρσάκην καὶ Ἰσμηνίαν· Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. Ἐν Ναυπλῆι. τῆς Τυπογραφίας Ἐμ. Ἀντωνιάδου. 1831⁹ □ (8ο, σ. 92 + 4 λ.) □ σ. 85-92: Κατάλογος Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Ἐν Ναυπλῆι: 57-59-81· Ἐν Πάτραις: 44-77· Ἐν Πύργῳ: 56-64. Σύνολο: 157 - 159 - 222.

1831.11 Κατήχησις τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ... Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Νέου τινὸς Φιλοπάτριδος ... Ἐν Μελίτῃ, Ἀπὸ τὴν ἐξ Ἀμερικῆς Τυπογραφίαν. 1831 □ (12ο, σ. 168) □ σ. 157-168: Ἰδοὺ τὰ Ὁνόματα τῶν Συνδρομητῶν.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδείξει τόπου διαμονῆς. Σύνολο: 238 - 238 - 292.¹⁰

1831.12 Ἐγχειρίδιον πλήρες περὶ τῆς καλῆς συναναστροφῆς ἢ Ὁδηγὸς τοῦ Πολιτισμοῦ. Μεταφρασθὲν ἐκ τῆς Γαλλικῆς ... ὑπὸ Κωνσταντί-

1. Στὴν πραγματικότητα: 9-9. Στὸν κατάλογο «Ταῖγάνι» περιέχονται καὶ συνδρομὲς τοῦ *Γενὶ καλὲ* (1-1) καὶ *Μαριονπόλεως* (1-1).

2. Στὴν πραγματικότητα: 8-8. Στὸν κατάλογο «Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας» περιέχονται καὶ συνδρομὲς: τοῦ χωρίου *Κερμὴρ* (4-4)· τοῦ χωρίου *Ταβλουσσενὸς* (3-3) καὶ ἀπὸ τὶς μονὲς τοῦ *Προδρομόν* (2-7) καὶ τῶν *Ταξιαρχῶν* (2-3).

3. Μὲ βάση καὶ τὶς ἐνδείξεις τοῦ καταλόγου μποροῦν νὰ ἐντοπισθοῦν: Βαθύ (2-2)· Κερλόβασι (1-1)· Χώρα (1-1). Καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς μονὲς ἀγίας *Ζώνης* (2-2)· τῆς *Ζωοδόχου Πηγῆς* (1-1) καὶ τοῦ τιμίου *Προδρομόν* (1-1).

4. Βλ. καὶ σημ. 3. Σύνολο: 4-4.

5. Στὴν πραγματικότητα: 5-5-5. Βλ. σημ. 3.

6. Στὴν πραγματικότητα: 12-12-13. Στὸν κατάλογο «Προύσα τῆς Βιθυνίας» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἐν *Καριάμπασι* (1-1).

7. Καὶ οἱ τρεῖς στῆν Κωνσταντινούπολιν· πβ. σ. 208, σημ. 2.

8. Σὲ ἓνα τμῆμα τῶν ἀντιτύπων ἔχει προστεθεῖ συμπληρωματικὸς κατάλογος συνδρομητῶν (σ. 317-320)· βλ. Λυκοῦργος Ἀγγελόπουλος, «Σχόλια γιὰ τοὺς συνδρομητὲς τῶν μουσικῶν βιβλίων», ἐφ. *Ἱεροψαλτικά Νέα*, τ. ΙΔ' ἀρ. 159-160, Αὔγουστος-Σεπτέμβριος 1977, σ. 4. Δὲν μπόρεσα νὰ δῶ ἀντίτυπο μετὰ αὐτὴ τὴν ἐκτύπωση.

9. Ἡ μετάφραση εἶναι τοῦ Α. Καλαμογάρτη.

10. Μὲ μία, ἴσως, ἐξαίρεση (*Ζάκυνθος*: 1-1) τὸ σύνολο τῶν συνδρομητῶν διαμένει στῆν Κεφαλονιά (237-237-291).

νου Βαρβάτη... 'Εν 'Οδησσῷ, 'Εκ τῆς Τυπογ. τοῦ τῶν 'Ελλήνων 'Εμπο-
ρων Σχολείου. 1831 □ (12ο, σ. 217 + 1 λ. + 8' + 7 χ.ἄ. + 1 λ. + 2 χ.ἄ.) □ σ. 1-7
χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμονῆς. Σ ύ ν ο λ ο : **126 - 129 - 202**.¹

1831.13 'Απάνθισμα 'Αριθμητικῆς ... συντεθείσης ... Παρὰ Γεωργίου
Παπᾶ Σταματίου Χαρτουλάρη ... 'Εν Σύρα: 'Εκ τῆς Τυπογραφίας Ν. Γρα-
βινοῦ Σ. Πελοποννησίου καὶ 'Ιω. Γαρουφαλῆ Σαμίου. 1831 □ (4ο, σ. 48)
□ σ. 45-48: *Κατάλογος τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν ὀνομάτων μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: χωρὶς ἐνδειξὴ τόπου διαμο-
νῆς: 75-141.² *Οἱ Μαθηταὶ τοῦ 'Εκδότου: ἀντίτυπα* 180.³ *Οἱ ἐκ τοῦ 'Αλληλοδιδα-
κτικοῦ Σχολείου 'Υδρας: 14-14. Οἱ ἐν Σαντορίνῃ: 16-16. Σ ύ ν ο λ ο : 106(ς) -*
106(ς) - 351.

1832.1 'Ατακτα ἔγουν παντοδαπῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν 'Ελ-
ληνικὴν Γλῶσσαν αὐτοσχεδίων σημειώσεων ... Τόμοι: Τέταρτος. Μέρος
Πρῶτον καὶ Μέρος Δεύτερον, 'Εν Παρισίοις, 'Εκ τῆς Τυπογραφίας Κ.
'Εβεράρτου ... 1832⁴ □ (8ο, σ. 19' + 1 λ. + 464 καὶ 5' + 1 λ. + 465-836 + 6 χ.ἄ.)
□ τ. Δ2, σ. 2-6 χ.ἄ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Οἱ χορηγήσαντες εἰς τὴν 'Εκ-
δοσιν τοῦ Τετάρτου Τόμου τῶν 'Ατάκτων*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: 'Απὸ Θεσσαλονίκης: 3-
31· 'Απὸ τῆς λοιπῆς 'Ελλάδος: 53-54-96.⁵ 'Απὸ Κωνσταντινουπόλεως: 6-6· 'Απὸ
Λιβόρνου: 23-30· 'Απὸ Τεργέστης: 15-21· 'Απὸ Μασσαλίας: 11-47· 'Απὸ Λόνδρας:
6-76· 'Απὸ 'Αμστελδάμου: 4-4. Σ ύ ν ο λ ο : **121 - 122 - 311**.

1832.2 'Ιστορίαι τῶν 'Ανθρωπίνων Πράξεων ... ἐλευθέρως μεταφρα-
σθεῖσαι ὑπὸ Κ. Μ. Κούμα, τ. Α' - Β', 'Εν Βιέννῃ ..., 'Εκ τῆς Τυπογραφίας

1. 'Ολοὶ διαμένουν στὴ Ρωσία, κυρίως στὴν 'Οδησσὸ (94-97-154). 'Απὸ τοὺς
ὑπόλοιπους μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω· Πετρούπολη: 1-2· Ταγκανρόγκ: 1-1.

2. 'Ολοὶ σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης 'Ελλάδας. 'Απὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ
ἐντοπίσω· Αἴγινα: 1-3· Σύρος ('Ερμούπολη): 51-112· 'Υδρα: 1-1.

3. Διαμένουν στὴν 'Ερμούπολη. Τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν δὲν ἀναγράφονται.
Γιὰ τὴν εὐκολία τῶν ὑπολογισμῶν θεωρῶ, ἀθροίζοντες, ὅτι εἶναι: 1-1-180. Προφανῶς
ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν θὰ πρέπει νὰ ὑπερβαίνει τοὺς 100.

4. 'Εργο τοῦ 'Αδαμαντίου Κοραῆ. Κυκλοφόρησε σὲ 1000 ἀντίτυπα. Βλ. Φίλ.
'Ηλιοῦ, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὁ.π., σ. 196, ἀρ. 491.

5. 'Απὸ αὐτοὺς μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω· Αἴγινα: 1-20· Ναύπλιο ἢ 'Υδρα: 1-5·
Σμύρνη: 2-2· Σύρος ('Ερμούπολη): 40-41-48· 'Υδρα: 2-4. Οἱ ὑπόλοιποι πρέπει νὰ
προέρχονται ἀπὸ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης 'Ελλάδας.

Ἀντωνίου Αὐκούλου... 1830 (τ. Α'-Ε'), 1831 (τ. Ζ'-ΙΑ'), 1832 (τ. ΙΒ')
 □ (8ο, σ. π' + 568 καὶ η' + 564 καὶ η' + 553 + 1 χ.ἄ. καὶ η' + 584 καὶ η' + 587
 καὶ ς' + 551 καὶ ζ' + 440 καὶ ζ' + 535 καὶ ζ' + 584 καὶ η' + 611 + 1 χ.ἄ. καὶ η'
 + 570 καὶ η' + 754)¹ □ τ. ΙΒ', 1832, σ. 747-754: *Κατάλογος συνδρομητῶν*.²

Καταγραφὴ τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Ἀμστελδάμων: 3-3·
 Βενετίας: 8-8· Βιέννης: 52-54-59.³ Βουκορεστίνου: 4-22· Ἰασίου: 4-5-4· Κισνοβίου:
 1-1· Κερκύρας: 1-4.⁴ Κωνσταντινουπόλεως: 63-64-67.⁵ Λιβόρνου: 22-24· Μυνιχίας
 Βαυαρῶν: 9-10-9· Νίζνης: 4-6.⁶ Ὀδησσοῦ: 7-11· Πατρῶν: 4-4· Πέστας: 18-18·
 Προύσης: 11-11.⁷ Σεργῶν: 10-11· Σμύρνης: 20-21.⁸ Ταγαρόργου: 50-51-52.⁹ Τερ-
 γέστης: 67-72.¹⁰ Φιλιππουπόλεως: 3-3.¹¹ Σ ὅ ν ο λ ο : 361 - 367 - 410.

1832.3 Θεωρητικὸν Μέγα τῆς Μουσικῆς Συνταχθὲν μὲν παρὰ Χρυ-
 σάνθου τοῦ ἐκ Μαδύτων Ἐκδοθὲν δὲ ὑπὸ Παναγιώτου Γ. Πελοπίδου διὰ

1. Ἡ δωδεκάτομη ἔκδοσις τῶν Ἱστοριῶν τῶν Ἀνθρωπίνων Πράξεων ἔγινε σὲ
 1000 ἀντίτυπα γιὰ κάθε τόμο. Βλ. Φιλ. Ἡλίου, *Βιβλία καὶ ἀριθμοί*, ὅ.π., σ. 188, ἀρ.
 350· Maria A. Stassinopoulou, *Weltgeschichte*, ὅ.π.

2. *Προκήρυξις* τῆς ἔκδοσης, μετὰ πρόσκληση γιὰ ἐγγραφὴ συνδρομητῶν, κυκλο-
 φόρησε, σὲ ἔντυπο δίφυλλο, χρονολογημένο *Ἐν Βιέννῃ, 25 Ὀκτωβρίου 1828*. Βλ.
 Φιλ. Ἡλίου, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863*, ὅ.π., σ. 62, ἀρ. 304/Α2410).
 Ἄλλες ἀγγελίες δημοσιεύτηκαν στὸν *Ἑλληνικὸ Τηλέγραφο* τῆς Βιέννης, ἀρ. 35, 24
 Ἰουνίου 1830 καὶ ἀρ. 35, 26 Ἰουνίου 1830.

3. Στὴν πραγματικότητα: 50-52-57. Στὸν κατάλογο «Βιέννης» περιέχονται
 συνδρομὲς *Μεσόβου* (1-1) καὶ γιὰ *Μπιτώλια* (1-1).

4. Στὴν πραγματικότητα: 2-5. Δεύτερος συνδρομητῆς *ἐν Κερκύρᾳ* (1-1) περιέ-
 χεται στὸν κατάλογο Τεργέστης (πβ. σημ. 10).

5. Στὴν πραγματικότητα: 59-60-63. Στὸν κατάλογο «Κωνσταντινουπόλεως»
 περιέχονται συνδρομὲς *ἐν Μεσόβῳ* (1-1)· *Μονδανῶν* (1-1) καὶ *ἐν Φιλιππουπόλει*
 (2-2).

6. Στὴν πραγματικότητα: 3-5. Στὸν κατάλογο «Νίζνης» περιέχεται καὶ συν-
 δρομὴ *ἐν Τζεργιοβίῳ* (1-1).

7. Στὴν πραγματικότητα: 9-9. Στὸν κατάλογο «Προύσης» περιέχονται καὶ συν-
 δρομὲς γιὰ τὰ σχολεῖα: *κατὰ τὸ Μπαλὸνκ Παζάρ* (1-1) καὶ *ἐν Κονπλίσις* (1-1).

8. Στὴν πραγματικότητα: 14-15. Στὸν κατάλογο «Σμύρνης» περιέχονται καὶ
 συνδρομὲς ἀπὸ Ἀϊδίνι (1-1)· Μαγνησία [Μικρᾶς Ἀσίας] (3-3)· Μονὴ τοῦ Τιμίου
 Προδρόμου Καισαρείας (1-1) καὶ *ἐν Φιλαδελφείᾳ* (1-1).

9. Στὴν πραγματικότητα: 41-42-43. Στὸν κατάλογο «Ταγαρόργου» περιέχον-
 ται συνδρομὲς *ἐκ Γενίκαλε* (2-2)· *ἐκ Θεοδοσίας* (2-2)· *ἐν Μαριουπόλει* (1-1)· τῆς
Σταυροπόλεως (1-1) καὶ τοῦ *Κερτζίου* (3-3).

10. Στὴν πραγματικότητα: 66-71. Στὸν κατάλογο «Τεργέστης» περιέχεται καὶ
 συνδρομὴ *ἐν Κερκύρᾳ* (1-1).

11. Στὴν πραγματικότητα: 5-5-5. Συνδρομὲς *ἐν Φιλιππουπόλει* (2-2) περιέ-
 χονται καὶ στὸν κατάλογο «Κωνσταντινουπόλεως» (βλ. σημ. 5).

φιλοτίμου συνδρομῆς τῶν ὁμογενῶν... Ἐν Τεργέστη Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Μιχαὴλ Βάις ... 1832 □ (8ο, σ. ια' + 5 χ.ἀ. + 221 + 1 χ.ἀ. + 1 λ. + LXVI)¹ □ σ. LIX - LXIV: *Κατάλογος Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Βενετίας: 1-2· Βιέννης: 5-9· Κεφαλληνίας: 20-21· Κωνσταντινουπόλεως: 35-133· Λιβόρνου: 6-14· Μοναχίας Βαυαρῶν: 9-10-10· Σεργῶν: 36-41.² Τεργέστης: 124-163. Σύνολο: **236 - 237 - 393**.

1832.4 Διατριβή, ἡ Καθρέπτῃς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης... Παρὰ Ἰωσήφ Παπαῖ Ράλλη ... Ἐν Πέστῃ ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Ἰωσήφ Βαϊμὴλ, 1832 □ (8ο, σ. 12 χ.ἀ. + 75 + 1 λ. + 4 χ.ἀ. + 2 λ.) □ σ. 1-4 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν ἐν Πέστῃ Εὐγενῶν, καὶ ἐντίμων Συνδρομητῶν*.³

Σύνολο: **77 - 78 - 162**.

1832.5 Γραμματικὴ τῆς Γαλλικῆς Γλώσσης... Ὑπὸ Α. Δαυΐδ. Τύποις καὶ ἀναλώμασι... Ἰωάννου Σφοῖνῃ καὶ συντροφίας. Ἐν Σύρα. 1832 □ (8ο, σ. η' + 125 + 3 λ.) □ σ. 123-125: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Οἱ ἐν Σύρα: 54-84· Ἐκ Τήρων: 7-9· Οἱ ἐκ Κέας: 17-19· Οἱ ἐξ Ὑδρας: 3-7· Οἱ ἐν Ναυπλίῳ: 36-47.⁴ Σύνολο: **117 - 117 - 163**.

1832.6 Περί τοῦ Ἑγκληματικοῦ Δικαστηρίου Λόγος Ἰωσήφ Μιχαὴλ Ἀντωνίου Σεργᾶν... Μεταφρασθεὶς... ὑπὸ Γ. Ἀποστόλου Σκαλιστήρα... Ἐν Βουκουρεστίῳ ἐν τῷ Τυπογραφείῳ Ι. Ἡλιάδου 1832 □ (8ο, ρ. 1 + σ. 2 χ.ἀ. + 93 + 1 λ. + 7 χ.ἀ. + 1 λ.) □ σ. 1-4 χ.ἀ., στὸ τέλος τοῦ τόμου: *Κατάλογος τῶν φιλογενῶν καὶ φιλανθρωπῶν συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Οἱ ἐν Βουκουρεστίῳ: 47-48-67· Οἱ ἐν Φωξανίῳ: 22-67· Οἱ ἐν Μπουζαίῳ: 19-33. Σύνολο: **88 - 89 - 177**.

1. Ὑπάρχει φωτομηχανικὴ ἐπανάκδοση τοῦ βιβλίου, Ἀθήνα, Κουλτούρα, 1977.

2. Στὴν πραγματικότητα: 24-29. Στὸν κατάλογο «Σερρών» περιέχονται συνδρομὲς Λοβίστας (1-1)· Λονκοβικίων (1-1) καὶ ἀπὸ τίς μονὲς Εἰκοσιφοινίσης (2-2) καὶ Τιμίων Προδρόμου [Σερρών] (8-8).

3. Ὁ κατάλογος ἔχει ἀναδημοσιευθεῖ ἀπὸ τὸν Ε. Horvath, *Ὀγγροελληνικὴ Βιβλιογραφία*, Βουδαπέστη 1940, σ. 51-52.

4. Στὴν πραγματικότητα: 32-43. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Ναυπλίῳ» περιέχονται καὶ συνδρομὲς Ἀθηνῶν (2-2).

1832.7 Ἐγχειρίδιον περιέχον τὰ Ἑπτὰ Μυστήρια τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ... Συντεθὲν ... παρὰ τοῦ ... ἀρχιθύτου Ταλαντίου Νεοφύτου Μεταξῆ ... Ἐν Ἀθήναις ἀωλβ' □ (8ο, σ. 127 + 1 λ.) □ σ. 121-127: *Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Βίβλου.*

Καταγραφὴ τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Οἱ ἐν Ἀθήναις: 101-152.¹ Οἱ ἐν τοῖς χωρίοις τῆς Ἀττικῆς. Χαλάνδρι: 2-2· Λιόπησι: 3-3· Κούρ-σαλα: 3-3· Κεραταία: 2-2· Μαρκόπουλον: 3-3· Σπάτα: 1-1· Μαροθών: 3-3· Σούλι: 1-1· Γραμματικός: 1-1· Βαρνάβα: 1-1· Καπανδρίτης: 1-1· Κυβισιά: 1-1· Μαρούσι: 3-3· Κουκουβάουρες: 1-1· Μενίδι: 9-9.² Χάσια: 8-8. Οἱ ἐκ Ταλαντίου: 4-6.³ Οἱ ἐκ Λεβαδίας: 16-19.⁴ Οἱ ἐν Θήβαις: 26-30.⁵ Οἱ ἐν Αἰγίνῃ: 31-42. Σύνολο: **221 - 221 - 291.**

1832.8 Ἐγκόλπιον Ἱερὸν ... παρὰ ... Προκοπίου Δενδρινοῦ ... Ἐν Ναυπλίῳ Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Κ. Τόμπρα ... Κ. Ἰωαννίδου ... Γ. Ἀθανασιάδου Μελισταγοῦς. 1832 □ (8ο, σ. 54) □ σ. 47-54: *Κατάλογος τῶν φιλευσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Συνδρομητῶν.*

Καταγραφὴ τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: [Κωνσταντινούπολη]:⁶

1. Στὴν πραγματικότητα: 98-146. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Ἀθήναις» περιέχονται συνδρομὲς ἐν Πειραιᾷ (1-2)· ἐν Σαλαμίνῃ (1-3) καὶ στὴ μονὴ Παναγίας Κλειστών (1-1).

2. Στὴν πραγματικότητα: 8-8. Στὸν κατάλογο «Μενίδι» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ τῆς Μονῆς ἁγίας Τριάδος [Ἀττικῆς] (1-1).

3. Στὴν πραγματικότητα: 1-1. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐκ Ταλαντίου» περιέχονται συνδρομὲς ἀπὸ τῆς Λειβανάτης (1-1) καὶ ἀπὸ τῆς μονῆς Ἀγίας Τριάδος [Βοιωτίας] (1-2) καὶ Βιλιώβου (1-2).

4. Στὴν πραγματικότητα: 9-11. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐκ Λεβαδίας» περιέχονται συνδρομὲς ἐκ Διστόμου (1-1)· ἐκ Πετρομαρούλας (1-1) καὶ στὴς Μονὲς Σκριποῦς (1-1)· ἁγίου Γεωργίου Γρανίτζης (1-2)· τοῦ ὁσίου Δονκᾶ (1-1) καὶ τοῦ ὁσίου Σεραφεῖμ (2-2). Εἶναι ἐνδεχόμενον καὶ ὁ «προηγούμενος» μαζὶ μετὰ τοὺς 6 ἱερομονάχους ποὺ καταγράφονται τελευταῖοι στὸν κατάλογο τῆς Λεβαδιάς νὰ ἀνήκουν σὲ κάποια ἀπὸ τῆς μονῆς, ἴσως στὴ μονὴ τοῦ Ὀσίου Σεραφεῖμ.

5. Στὴν πραγματικότητα: 10-14. Στὸν κατάλογο τῶν «ἐν Θήβαις» περιέχονται συνδρομὲς ἀπὸ Βάγια (1-1)· ἀπὸ Καζνέζι (1-1)· ἀπὸ Λιάτανι (1-1)· ἀπὸ Περὶ (2-2)· ἀπὸ Ρημόκαστρον (1-1) καὶ στὴς μονῆς τῆς ἁγίας Πηγῆς (1-1)· τῆς Ἀγίας Τριάδος (1-1)· τῆς Μακαριώσεως (1-1)· τῆς Μαλισσινῆς (1-1)· τῆς Πελαγιάς (1-1)· τοῦ ἁγίου Νικολάου (1-1)· τοῦ Ζαγαρᾶ (1-1)· τοῦ Καλολιβαδίου (1-1)· τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ (1-1) καὶ τοῦ Σαγματᾶ (1-1).

6. Συνδρομητής: «Ὁ Παναγιώτατος καὶ Σοφώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντίας, διὰ τοὺς ὑποκειμένους αὐτῷ Ἀρχιερεῖς, καὶ Χριστιανοὺς».

1-1000· *Συνδρομηταὶ Σύρας*: 81-82-84· *Συνδρομηταὶ Χίοι*: 92-138.¹ *Συνδρομηταὶ Τήρου*: 37-42· *Συνδρομηταὶ Ἀργολίδος*: 49-66.² *Συνδρομηταὶ Κορώνης*: 43-50· *Συνδρομηταὶ Μοθώνης*: 39-51· *Συνδρομηταὶ Νεοκάστρου*: 11-14· χωρίς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς: 2-100.³ *Μονήδιον τοῦ Κάβο-Γέρακος*: 1-100· *Συνδρομηταὶ Κρεμαστῆς*: 7-51· *Συνδρομηταὶ Ναυπλίου*: 21-66. Σύνολο: **385 - 386 - 1807**.

1832.9 Ἡ Σφιγξ ἡ Συλλογὴ Ἑλληνικῶν Παροιμιῶν Συλλεχθεῖσα ὑπὸ Ἰωάννου Ζαφείρη Μανιάρη ... Ἐν Τεργέστη ΑΩΛΒ ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Μιχαὴλ Βάης □ (80, σ. 45 + 3 λ.) □ σ. 45-48: *Ἐλεγχος τῶν Ὀνομάτων τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ ἀλφαβητικὴ τάξη, χωρίς ἔνδειξη τόπου διαμονῆς. Σύνολο: **86 - 86 - 124**.⁴

1832.10 Στοιχεῖα Παιδαγωγίας ... Ὑπὸ Δημητρίου Γκανῆ ... Τμῆμα Πρῶτον ... Ἐν Βουκουρεστίῳ, Παρὰ τῷ Τυπογραφίῳ τοῦ Ἰω. Ἡλιάδη. 1832 □ (40, σ. 5 χ.ἄ.+1 λ.+129+1 χ.ἄ.) □ σ. 118-129: *Κατάλογος τῶν μέλῳ τῆς σήμερον φιλοκάλων Συνδρομητῶν*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Οἱ Ἐν Βουκουρεστίῳ*: 68-69-89· *Οἱ ἐν Μπουζαΐῳ*: 6-8· *Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει*: 30-43· *Οἱ ἐν Σμύρῃ*: 11-19· *Οἱ ἐν Μυτιλήνῃ*: 55-55· *Οἱ ἐκ Μανδαμάδου τῆς Μυτιλήνης*: 20-20· *Οἱ ἐν Σιστοβίῳ*: 17-27· *Οἱ ἐν Φιλίππουπόλει*: 30-30.⁵ *Οἱ ἐν Τουρνόβῳ*: 16-20· *Οἱ ἐν Ραχοβίτς*: 13-17. Σύνολο: **266 - 267 - 328**.

1832.11 Ἀναστασιματάριον Νέον ... Μεταφρασθέντα εἰς τὸ νέον τῆς Μουσικῆς Σύστημα παρὰ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος ... ἐκδοθέντα εἰς τύπον παρ' αὐτοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Θεοδώρου Φωκέως, ἀναλώμασι τῶν ιδίων, καὶ τῶν Φιλοκάλων Συνδρομητῶν. Ἐν τῇ Βρεταννικῇ Τυπογραφίᾳ Ἰσάκ δὲ Κάστρο Εἰς Γαλατῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. αὐλβ' 1832 □ (80, σ. 382) □ σ. 365-382: *Οἱ Φιλόμουσοι Συνδρομηταί*.

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μὲ τὴν ἀκόλουθη σειρά: *Οἱ Ἐν Κωνσταντινου-*

1. Ὅλοι στὴ Σύρο (Ἐρμούπολη).

2. Ἀπὸ αὐτούς: Ἄργος: 9-18· Βοστίτς: 1-1· Κουτσοπόδι: 1-2· Μονὴ Ἀγίου Δημητρίου: 1-1· Σοφικό: 1-1.

3. Ἀπὸ αὐτούς: Καλαμάτα: 1-50· Πραστός: 1-50.

4. Ἀπὸ αὐτούς: Μόναχο: 1-6· Τεργέστη: 85-118.

5. Ἀπὸ αὐτούς: *Οἱ Μαθηταὶ τῆς Σχολῆς αὐτοῦ* (τοῦ Παναγιωτισμοῦ καὶ Διδασκάλου Κ. Γεωργίου Κωνσταντίνου Ρεφενδαρίου): 18-18· *Οἱ Μαθηταὶ τοῦ Διδασκάλου Πρωτοπατῆ*: 6-6.

πόλει: 101-120.¹ Βίζα: 9-10· Σαράντα Ἐκκλησίαις: 21-21· Φιλιππούπολις: 15-15.² Παζαρτζίκι: 12-13.³ Χάσκιουι τῆς Οὐζουντζόβας: 26-31.⁴ Στενήμαχον: 13-14-13· Βράτζα: 4-5· Συστόβι: 2-2· Μοναστήριον τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τῆς Ρίλλης: 8-8· Τοῦρνοβον: 5-5· Ἀνδριανούπολις: 26-26· Διδυμότειχον: 7-7· Βέρροια: 1-1· Κοζάκη: 2-2· Κεζινδόρ: 6-7-6· Μαρώνια: 8-8· Σαμακόβι: 3-4-3· Λάρισσα: 19-21.⁵ Τρίτκη τῆς Θετταλίας: 14-15.⁶ Μυριόφντον: 6-7· Περίστασις: 5-5.⁷ Ἅγιον Ὄρος: 29-59.⁸ Μεθίμνη: 3-4· Μανδαμάδο: 8-8· Ἁγία Παρασκευή [Λέσβου]: 2-2· Μόλνβο: 8-8· Σάμος: 3-3· Μαραθόκαμπος: 7-8· Καρλόβασον: 3-3· Τήνος: 8-8· Κέπρος: 14-24.⁹ Ἅγιος Τάφος:¹⁰ 12-16· Σπάρτη τῆς Πησιδεΐας: 6-6· Μαγνησία [Μικρᾶς Ἀσίας]: 12-12· Κασαπᾶς: 3-3· Κιοκαράτζι: 3-3· Φερτέκι: 8-8· Ἰντζέ Σουλού: 5-5· Προῦσα: 21-22· Καγιάπασι: 6-6· Δεμιρδέσι: 5-5· Μιχαλίτζι: 4-6· Ἀρετζού: 8-8.¹¹ Σ ὅ ν ο λ ο :

491 - 494 - 571.

1. Στὴν πραγματικότητα: 99-99-118. Στὸν κατάλογο τῶν «Ἐν Κωνσταντινουπόλει» περιέχονται συνδρομὲς ἀπὸ Νεοχώρι Βοσπόρου (1-1)· ἀπὸ Τζιγγέλκιοι (2-2) καὶ ἀπὸ Χρυσόπολη [= Σκούταρι] (1-1). Δύο συνδρομητὲς στὴν Κωνσταντινούπολη περιέχονται στὸν κατάλογο «Ἀρετζού».

2. Στὴν πραγματικότητα: 14-14. Στὸν κατάλογο «Φιλιππούπολις» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ τὴ Μονὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου (1-1).

3. Στὴν πραγματικότητα: 11-12. Στὸν κατάλογο «Παζαρτζίκι» περιέχεται καὶ συνδρομὴ εἰς Παναγιούριстан (1-1).

4. Στὴν πραγματικότητα: 25-27. Στὸν κατάλογο «Χάσκιουι τῆς Οὐζουντζόβας» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ Μοναστήριον τῶν ἁγ. Ἀναργύρων Κογκλένης (1-4).

5. Στὴν πραγματικότητα: 18-20. Στὸν κατάλογο «Λάρισσα» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἀπὸ Φάρσαλα (1-1). Εἶναι ἐνδεχόμενον ὁρισμένοι τόποι ποὺ σημειώνονται στὸν κατάλογο ὡς τόποι καταγωγῆς νὰ εἶναι (καὶ) τόποι διαμονῆς, ὅπως: ἐξ Ὁμβριακῆς (2-2)· ἀπὸ Παλαμᾶν (1-1)· ἐκ Σολιτζάνης (1-1)· ἐκ Φερσάλων (1-1).

6. Στὴν πραγματικότητα: 10-10. Στὸν κατάλογο «Τρίκκη τῆς Θετταλίας» περιέχονται καὶ συνδρομὲς ἀπὸ τὶς μονὰς ἁγίας Τριάδος τῶν Μετεώρων (1-1)· ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων (1-1)· Λουσίκον (1-1)· καὶ Κορμπόβον (1-2).

7. Στὴν πραγματικότητα: 4-4. Στὸν κατάλογο «Περίστασις» περιέχεται καὶ συνδρομὴ ἐν τῇ Ἑρακλίτζα (1-1).

8. Ἀπὸ αὐτοὺς (μετὰ τὴ σειρὰ ἀναγραφῆς στὸν κατάλογο): Ἐκ τοῦ Μοναστηρίου τῆς Μεγίστης Λαύρας: 1-1· Ἐκ τοῦ Βατοπαιδίου: 12-12· ἀπὸ κελὶ ἁγίου Νικόλαου Βατοπεδίου: 1-1· ἐκ τῆς σκήτης [τοῦ Βατοπεδίου]: 1-1· Ἐκ τῶν Ἱβήρων: 2-3· Ἐκ τοῦ Χαλανδάρου: 6-6· Μοναστήριον τοῦ Λιονισίου: 1-1· Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Παύλου: 1-21· Μοναστήριον τοῦ Ζωγράφου: 2-5· Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου: 1-6· τοῦ Ρωσσικοῦ Κοινοβίου τοῦ ἁγ. Παντελήμονος: 1-1.

9. Ἀπὸ αὐτοὺς: Κυριεΐα: 2-11· ἀπὸ Λάπιθον: 1-1· Λευκωσία: 7-7· Μονὴ Κίρκου: 3-4· Μονὴ Μαχαιράδος: 1-1.

10. = Ἱεροσόλυμα.

11. Στὴν πραγματικότητα: 6-6. Στὸν κατάλογο «Ἀρετζού» περιέχονται καὶ συνδρομὲς στὴν Κωνσταντινούπολη (2-2).

1832.12 Ἡ Γραμματικὴ τῆς Ὀμιλουμένης Ἑλληνικῆς Γλώσσης... τοῦ ἀοιδίου Κωνσταντίνου Βαρδαλάχου. Μετατυπωθεῖσα... διὰ Συνδρομῆς τῶν Φιλοκάλων Ομογενῶν. Εἰς τὴν Τυπογραφίαν Νικολάου Βαρότση... Σύρα. 1832 □ (8ο, φ. 1 + σ. 83 + 1 λ.) □ σ. 79-83: *Κατάλογος τῶν Φιλοκάλων Συνδρομητῶν*.¹

Καταγραφή τῶν συνδρομητῶν μετὰ τὴν ἀκόλουθη σειρὰ: Ἑρμοнопόλεως: 46-220· Συνδρομηταὶ Σαντορῆνης διὰ Ν. Γ. Ἰγγλέση: 15-15· Συνδρομηταὶ Μυκόνου, διὰ Γ. Α. Κριεζῆ: 40-41-70. Σύνολο: **101 - 102 - 305**.²

Αὐτοὶ εἶναι οἱ γνωστοί μου κατάλογοι συνδρομητῶν στὰ χρόνια τῆς Ἐπανάστασης καὶ ἕως τὸ 1832.³ Συνολικὰ ἐντοπίστηκαν 71 βιβλία ποὺ κυκλοφόρησαν μετὰ τὴ μέθοδο τῆς προεγγραφῆς συνδρομητῶν. Γιὰ τὰ βιβλία αὐτὰ εἶχαν προεγγραφεῖ 15.300, περίπου, συνδρομητὲς καὶ οἱ συνδρομῆς τοὺς ἀπορρόφησαν λίγο περισσότερα ἀπὸ 27.650 ἀντίτυπα τῶν ἀντίστοιχων ἐκδόσεων (λίγο περισσότερα ἀπὸ 37.800 ἀντίτυπα ἂν συνυπολογίσουμε τὰ ἔργα ποὺ κυκλοφόρησαν σὲ δύο ἢ περισσότερους τόμους). Στὴν ἀμέσως προηγούμενη δεκαετία οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ ἀνέρχονται σὲ 15.434 συνδρομητὲς καὶ σὲ 31.698 ἀντίτυπα.

1. Προκήρυξις, χρονολογημένη 29 Ὀκτωβρίου 1832, κυκλοφόρησε σὲ ἔντυπο μονόφυλλο ποὺ λανθάνει.

2. Στὸ τέλος τοῦ καταλόγου (σ. 82-83) δημοσιεύεται ὁ κατάλογος τῶν σχολείων στὰ ὁποῖα ὁ τυπογράφος (καὶ ἐκδότης) τοῦ βιβλίου χάρισε ἀντίτυπα:

ἽΟ Ν. Β. διὰ τὸ Δημ. Ἀλληλοδ. Σχολεῖον τῆς Ἑρμοнопόλεως πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν αὐτῷ διδασκομένων πτοχῶν μαθητῶν [ἀντίτυπα] 10. Αὐτὸ ἐκείνο τῶν Σαλόνων, ὁμοίως 5. Διὰ τὸ τῆς Σαντορῆνης, ὁμοίως 5. Διὰ τὸ ἐν Καρπενησίῳ, ὁμοίως 10.

3. Δὲν περιλαμβάνω, σὲ αὐτὴ τὴν ἀνακοίνωση, βιβλία ἐλλήνων συγγραφέων ποὺ κυκλοφόρησαν σὲ ξένες γλώσσες καὶ δημοσιεύουν καταλόγους συνδρομητῶν: εἶναι, σὲ ὅλες τίς γνωστές μου περιπτώσεις, ἄλλοδαποί, κυρίως ἄγγλοι καὶ γάλλοι ποὺ διαμένουν στὶς χῶρες τοὺς. Στὴν ὁμάδα αὐτὴ ἀνήκουν οἱ ἀκόλουθοι ἐκδόσεις: τοῦ Γοβδελά, *L'histoire d'Alexandre le Grand*, Βαρσοβία 1822· *The Modern Greek Interpreter* τῶν ἀδελφῶν Μακρῆ, Λονδίνο 1825 (οἱ συνδρομητὲς: ὅλοι ἄγγλοι, κατοικοῦν στὴν Ἀγγλίαν) καὶ οἱ *Poésies Lyriques*, τοῦ Ἀθανάσιου Χριστόπουλου σὲ γαλλικὴ μετάφραση τοῦ Γ. Θεοχαρόπουλου, Στρασβούργο 1831 (οἱ συνδρομητὲς: ὅλοι γάλλοι, κατοικοῦν στὴ Γαλλίαν). Ἀποφεύγω ἐπίσης νὰ περιλάβω, σὲ αὐτὴ τὴν ἀνακοίνωση, καταλόγους συνδρομητῶν ἐλλήνων ἐφημερίδων: πρόκειται γιὰ διάσπαρτους χειρόγραφους καταλόγους ποὺ ἀπóκεινται σὲ διάφορες ἀρχεὶακὲς συλλογές. Τῶν καταλόγων αὐτῶν ἐλπίζω νὰ μπορέσω νὰ δημοσιεύσω μιὰ συστηματικὴ παρουσίαση. Γιὰ μία περίπτωση, τοὺς συνδρομητὲς τῆς ἐφημερίδας Ἑλληνικὸς Καθρέπτης, βλ. Ἀλέκα Μπουτζουβῆ-Μπαγιᾶ, «Τὸ Ναύπλιο στὰ χρόνια 1828-1833», π. Ὁ Ἐρανιστής, τ. 18, Ἀθήνα 1986, σ. 132-134.

Κατάλογος τῶν Φιλομούσων Συνδρομητῶν κατ' Ἀλφάβητον.

Οἱ ἐν Ναυπλίου.

Σώματα.	Σώμα.
Αλέξανδρος Μαυρεκαθάρτες..... 5	Εὐμανυὴλ Ξένος..... 4
Αναστάσιος Ἀντώνης..... 5	Εὐμανυὴλ Ἀντοινιάδης Κρήτης..... 2
Αγαθόνικος Μπιτιάδης..... 2	Εὐμανυὴλ Καλιέργης Κρήτης..... 2
Ἀντώνιος Τσούνης..... 2	Ἐδουάρδος Γρασιτῆς..... 1
Ἀν. Πολυζωίδης..... 1	
Αλέξανδρος Αἰξιδής..... 1	Ἡγεμενάκης Νάξιος..... 1
Ἀνδρέας Σοφιανός..... 1	
Ἀθανάσιος ἱερ. Οἰκονόμ. Ναυπλίου..... 1	Θεόφιλος Καίτης ἐξ Ἀνδρου..... 1
Ἀθρινός ἱερ. Καρναντοπούλες..... 1	Θεοφάνης Δ. Σιατιστινός..... 1
	Θεόδωρος Βολοσκμάκης..... 1
Βασίλειος Καλιόζης ἐξ Ἀγίου Πέτρου..... 1	
Βασίλειος Δραχηνός..... 1	Ἰωάννης Κολιττής..... 4
	Ἰωάν. Δαμαλῶν..... 4
Γεώργιος Μπότσης..... 2	Ἰωάννης Θεοτόκης..... 4
Γεώργιος Γληράκης..... 1	Ἰωάννης Σκινδελίδης..... 2
Γεωργίου Ν. Γεωργιάδης Ἰδρύτης..... 2	Ἰωάννης Πάγκαλης..... 2
Γεώργιος Ηραΐδης..... 1	Ἰωάννης Ἀμφοστάδης..... 1
Γεώργιος Σκαλίδης..... 1	Ἰωάννης Ζαχαριῆς ἐξ Ἀθηνῶν..... 1
Γεώργιος Διαμαντίδης..... 1	Ἰωάννης Φύωνος ἐκ Αἰετᾶδης..... 1
Γεώργιος Μαυρεκαθάρτες..... 1	Ἰωάννης Ἰαννινοπούλες..... 1
Γεώργιος Καυογνώμις..... 1	Ἰωάννης Κοντουμάς..... 1
Γεώργιος Παύτης..... 1	Ἰωσήφ ἱεροδ. τοῦ Ἀγ. Δαμαλῶν..... 1
Γεώργιος Τζόκης Ἀργεῖος..... 1	Ἰωάννης Γ. Πηνιέρης..... 1
	Ἰωάννης Κοκκίνης..... 1
Δημήτριος Χρηστίδης..... 2	Ἰωάννης Καράνης..... 1
Δημήτριος Βλαστός Κρήτης..... 2	Ἰωάννης Σταματιάδης Σάμης..... 1
Δημήτριος Κωνσταντινίδης Βολάντης..... 1	
Δημήτριος Ν. Δρόσος Τήνης..... 1	Κωνσταντῖνος Μαυρεμιχάλης..... 3
Δαβὶδ Ἀνδριάντης Κύπριος..... 1	Κυριάκος Μωραλῆς..... 1
Δανιὴλ ἡγεμόνης τοῦ Βράχου..... 1	Κακαλιάρης..... 1
Δανιὴλ ἀρχιεπίσκοπος ἐπιστάτης τῆς Ἐπαρχίας Ἀθηνῶν..... 1	Κ. Κριτεβουλίδης Κρήτης..... 1
Δ. Δισύλας..... 1	Κωνσταντῖνος Ζωγράφος..... 1
Δ. Ορσανός..... 1	Κ. Κυριαζίδης Τραπεζας..... 1
Δημήτριος Τεμπράς..... 1	Κωνσταντῖνος Ἀχτζιλιεύς..... 1
Δημήτριος Χρυσόσπουλος Κρήτης..... 1	
Δημήτριος Αἰνιάν..... 1	Λεόντιος Καμπάνης Ἀρχιμανδρ... 1
Δημήτριος Γουζιῆς..... 1	Λύσανδρος Βολαίτης..... 1
Δ. Παπαθανασόπουλος..... 1	

Κατάλογος συνδρομητῶν σὲ ἐκδόσιν τοῦ 1825

Στὸν ἐπόμενον συγκεντρωτικὸν πίνακα ἀνακεφαλαιώνονται τὰ στοιχεῖα τῶν καταλόγων καὶ παρουσιάζονται οἱ συνολικοὶ ἀριθμοί.¹

1. Ὑπενθυμίζω ὅτι γιὰ τὴν εὐκολίαν τῶν ὑπολογισμῶν, θεωρῶ, ὅταν λείπει ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων γιὰ τὰ ὁποῖα ἐγγράφηκε ἓνας συνδρομητής, ὅτι ἡ ἐγγραφή ἔγινε γιὰ ἓνα ἀντίτυπο. Σὲ ἀγκύλη μπαίνουν οἱ ἀριθμοὶ ποὺ προκαλοῦν ἀμφιβολίες.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Κωδικός	Συγγραφέας και τίτλος	Τόπος έκδοσης	Τυπογραφείο	Τόμοι	Συν- δρομές	Συνόλο- μητές	Ἀντίτ. ἔργων	Ἀντίτ. τόμων
1822.1	Δ. Παναγιώτου, Συνοπτική Πραγματεία περί αἰτίων ἀσθενείας προξενούντων	Πέστη	I. Θ. Τράππνερ	1	61	64	79	79
1822.2	Δ. Παναγιώτου, Συνοπτική Φυσιολογία ΣΥΝΟΛΟ 1822	Πέστη	I. Θ. Τράππνερ	1	62	65	86	86
1823.1	Mme Wyttenbach, Ὁ Ὑάξης [μικρ. Φ. Φουρνιράκη]	Παρίσι	F. Didot	1	53	53	348	348
1823.2	Γεωρ. Πούλου, Πραγματείας Φυσιο- λογικῆς τ. Α'	Πέστη	Θ. Τράππνερ	1	131	132	188	188
1824.1	ΣΥΝΟΛΟ 1823			2	184	185	536	536
1824.1	Καρτεσίον, Λόγος περὶ Μεθόδου, μικρ. Ν. Παχόλου	Κέρκυρα	Διουκήσεως	1	314	316	424	424
1824.2	Χουρμούζιου Χαρτοφύλακος, Τριμῆτον Ἀνθολογίας	Κ-πολιη	Κάστρο	2	395	395	436	872
1824.3	Π. Νικολαΐδου, Σύνοψις τῶν ἐν Κρήτῃ διατρεφάντων	Μεσολόγγι	Μεσθενέως	1	75	75	315	315
1825.1	ΣΥΝΟΛΟ 1824			3	784	786	1175	1611
1825.1	Βεζότ, Γεωγραφία Ἀστρονομική, μικρ. Π. Τσαννίδη	Παρίσι	F. Didot	1	16	16	78	78
1825.2	Πέτρος Πρωτοψάλτου, Ἑξμελόγιον τῶν Καταβασίων	Κ-πολιη	Κάστρο	1	127	127	140	140
1825.3	Βαττέλου, Περὶ Διακρίων τῶν Ἑθνῶν	Ναύπλιο	Διουκήσεως	1	188	188	254	254
1825.4	Ἀλφιέρι, Ὁρεστής, β' έκδοση ΣΥΝΟΛΟ 1825	Κέρκυρα	Διουκήσεως	1	197	197	251	251
				4	528	528	723	723

Κωδικός	Συγγραφέας καὶ τίτλος	Τόπος ἐκδόσεως	Τυπογραφεῖο	Τόμοι	Συν- δρομῆς	Συνδρο- μητές	Ἀντί- ἐργον	Ἀντί- τόμων
1826.1	Κ. Κούμα, Λεξικόν... κατὰ τὸ Ἑλληνο- γερμανικόν τοῦ Ρεϊμέρου	Βιέννη		2	581	595	705	1410
1826.2	Μπινιόν, Τὰ Μυστικισμομβούλια καὶ οἱ Λαοί, μφρ. Ν. Σπηλιόδη	[Ναύπλιο]		1	269	271	708	708
1826.3	Γ. Δ. Κλήδους, Ἐπιτομὴ Φυσικῆς Ἱστο- ρίας	Πέστη	Μ. Τράτνερ	1	368	382	627	627
1826.4	Ἀλφάβητάρειον Μεθοδικόν	᾿Υδρα		1	7	7	230	230
1826.5	Α. Πάλλα, Κατήχησις Πολιτικῇ, μφρ. Ν. Γ. Παγκαλάκη	᾿Υδρα		1	49	49	70	70
	ΣΥΝΟΛΟ 1826	5		6	1274	1304	2340	3045
1827.1	Χρ. Φιλήττ, Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς Γλώσσης	Κέρκυρα	Κυβερνήσεως	1	248	248	287	287
1827.2	Βεϊάνδου, ᾿Αθρηνησίων Ἱστορία, μφρ. Κ. Κούμα	Βιέννη	Haykul	2	249	253	403	806
1827.3	Ι. Βηλαρᾶ, Πονήματα καὶ Πεζὰ τινὰ	Κέρκυρα	Διοικήσεως	1	496	497	596	596
1827.4	᾿Αγ. Ρήγα, Στοιχεῖα ᾿Αριθμητικῆς	Beveria	Γλοκῆς	1	69	71	97	97
1827.5	Πλάτωνος Μόσχος, ᾿Ορθόδοξος Διδασκα- λία, μφρ. Α. Κοραΐ, ἐκδ. Κ. Τυπάλδου	Κέρκυρα	Κυβερνήσεως	1	475	477	563	563
1827.6	Διον. Πύρρου, Διονυσιάς Γραμματικὴ	Ναύπλιο		1	67	67	585	585
1827.7	᾿Αδ. Κοραΐ, Διάλογος Δεύτερος περὶ Ἑλληνικῶν Συμπερόντων	᾿Υδρα		1	95	95	452	452
	ΣΥΝΟΛΟ 1827	7		8	1699	1708	2983	3386

Κωδικός	Συγγραφέας και τίτλος	Τόπος έκδοσης	Τυπογραφείο	Τόμοι	Συν- δοορές	Συνόδο- μητές	Ἀντί- έργον	Ἀντί- τόμων
1828.1	Λομόνδου, Στοιμεία Λατινικῆς Γραμμα- τικῆς, μφρ. Χαλιμισπούλου	Κέρκυρα	Διοικήσεως	1	132	133	189	189
1828.2	Γ. Βρεδὸβ, Συνοπτικὴ Γενικὴ Ἱστορία, μφρ. Ι. Σκαρλάτου	Βουκουρέστι- Παρίσι	Νεοσύστατον Eberhart	1	333	348	419	419
1828.3	Α. Κορσὶ, ἙΑκατα, τ. Α΄	Αἴγυνα	Ἑθνικὴ	1	4	4	210	210
1828.4	Εὐχ. Βουλγαρη, Ὁδοδρόμος Ὁμολογία, ἐκδ. Νεοφ. Μεταξῶ	Αἴγυνα	Ἑθνικὴ	1	159	160	444	444
1828.5	Ἰ. Αθ. Σταγειρίτη, Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς	Βιέννη	Ἀδελφου	2	35	35	61	122
1828.6	Βολνέν, Φυσικοὶ Νόμοι, μφρ. Κ. Πεντεδέκα	Αἴγυνα	Ἑθνικὴ	1	257	258	355	355
1828.7	Ε. Ζιουή, Ἡ Ἑθνικὴ ἐφαρμοσθεῖσα εἰς τὴν Πολιτικὴν, μφρ. Ν. Σπηλιόδη	[Ναύπλιο]		2	500	503	601	1202
1828.8	Οἱ Διαβόρητοι Πλάνοι, μφρ. Ν. Φιλογαίτου	Αἴγυνα	Ἑθνικὴ	1	187	187	240	240
1828.9	Π. Βέρου - Ι. Μ. Ἰαννουίλη, Ὀνομαστι- κὸν Ἑλληνικόν	Μόναχο	Βολφίου	1	236	242	281	281
1828.10	Δ. Σουρμελῆ, Τοῖς ὑπὲρ πατρίδος ἀποθιγόντας	Αἴγυνα	Π. Πακν-ελῆ	1	17	17	249	249
1828.11	Διον. Πύρρου, Διονυσιαὶ Ἀριθμητικὴ	Ναύπλιο	Δημίδου-Τόμπρα	1	183	184	483	483
1828.12	Ραχίνα, Φαῖδρα, [μφρ. Κ. Μουρούζη]	Ἑρμούπολη		1	200	201	226	226
1828.13	Κατήχησις Γεωγραφίας, μφρ. ὑπὸ Νέου Φιλοπράττου	Κέρκυρα	Διοικήσεως	1	182	182	219	219
1828.14	Ἡ Μαγειρικὴ, μφρ. ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ	Ἑρμούπολη		1	170	172	191	191
	ΣΥΝΟΛΟ 1828			16	2595	2626	4168	4830

Κωδικός	Συγγραφίας και τίτλος	Τόπος έκδοσης	Τυπογραφείο	Τόμοι	Συν- δρομείς	Συνδρο- μητές	Αντίτ. έργου	Αντίτ. τόμων
1829.1	A. Κοραΐ, "Ατακτα, τ. Β'	Παρίσι	Eberhart	1	4	4	196	196
1829.2	K. Βαρδολάχου, Γραμματική τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσης	'Οδηγσός	Σχολείου	1	387	395	677	677
1829.3	I. Κορκώνη, Περὶ Πολιτειῶν	Παρίσι	Eberhart	2	29	29	56	112
1829.4	Συλλογὴ Διαφόρων Μεθρημάτων	Ναύπλιο	Τόμπερα καὶ Σία	1	174	175	823	823
1829.5	M. E. Παπαῖ, 'Αρχαὶ Γραμματικῆς 'Ελληνικῆς	Βιέννη	Haykul	2	93	94	219	438
1829.6	Δημ. Δάββαρη, Ήγευλόποιδεία 'Απλοελληνικῇ	Βιέννη	Zweck	1	65	66	192	192
1829.7	Διον. Πύρρου, Χρηστοθήβεια Παιδική	Ναύπλιο	Τόμπερα καὶ Σία	1	23	24	941	941
1829.8	Π. X. Βέρρου - I. M. Ίωνοῦλη, Λεξικόν 'Ελληνικόν, τ. A'	Μόναχο	Βολφίου	1	236	242	281	281
	ΣΥΝΟΛΟ 1829	8		10	1011	1029	3385	3660
1830.1	A. Κοραΐ, "Ατακτα, τ. Γ'	Παρίσι	Eberhart	1	3	3	100	100
1830.2	K. Βαρδολάχου, Μεθρήματα διὰ τοὺς παῖδας	'Οδηγσός	Σχολείου	3	292	294	406	1218
1830.3	Π. Βελδερᾶ, Ήγχειρίδιον περὶ 'Ιατρικῆς Πολιτείας	Βιέννη	'Αδύφου	2	355	361	452	904
1830.4	Γ. Περαντώνη, 'Αθήνα 'Ελευθερομένη	Ναύπλιο	Τόμπερα καὶ Σία	1	285	287	410	410
1830.5	N. Φλογαίτου, Στοιχειώδεις ἀρχαὶ Μουσικῆς	Αἴγινα	'Εθνικῇ	1	71	71	135	135
1830.6	Θ. Φωκέως - Στ. Βυζοντίου, Εὐτέρπη	K-πολι	Κάστορος	1	360	369	395	395
1830.7	Χρῆς τῶν 'Οδηγίων, μφρ. K. 'Αξελού	Ναύπλιο	K. 'Αντωνιάδου	1	259	259	614	614
	ΣΥΝΟΛΟ 1830	7		10	1625	1644	2512	3776

Κωδικός	Συγγραφέας και τίτλος	Τύπος έκδοσης	Τυπογραφείο	Τόμοι	Συν-δρομές	Συνδρομητές	Ἀντί-εργον	Ἀντί-τόμον
1831.1	Π. Σ. Ὀμηρίδης, Συνοπτική Ἱστορία τῶν ναυτικῶν νήσων	Ναύπλιο	Ἀντωνιάδης	1	14	14	[14]	[14]
1831.2	Α. Κοραΐ, Συνέκδημος Ἱερατιῶς	Παρίσι	Eberhart	1	81	82	360	360
1831.3	Βατσέλης, Τὸ Δίκαιον τῶν Ἑθνῶν, μφρ. Γ. Α. Ράλλης	Ναύπλιο	Τύμπα καὶ Σία	2	615	618	716	1432
1831.4	Γ. Σπουροπούλου, Δοκίμιον Ἀνατροφῆς, μφρ. Χ.Μ.Σ.	Αἴγινα	Ἑθνική	1	223	224	296	296
1831.5	Δ. Πύρρον, Ἑγκόλπιον τῶν Ἱατρῶν	Ναύπλιο	Τύμπα καὶ Σία	2	180	180	497	994
1831.6	Εὐρυπίδου, Ἑκάβη, μφρ. Α.Γ.Κωνσταντῆ	Ὁδησσός	Σχολαίου	1	93	95	186	186
1831.7	Ν. Βρυώνης, Ἐξέτασις τῶν μαθητῶν περὶ Ναυτιλίας	Σόφρα	Γραβινού...	1	330	330	480	480
1831.8	Ν. Κυριακίδης, Χῖος Τραγωδίας	Ναύπλιο	Ἀντωνιάδης	1	159	159	495	495
1831.9	Μανουὴλ Πρωτοψάλτου, Συλλογὴ Ἱδιο-μέλων, ἐκδ. Π. Χαρίση - Θ. Παράσχου, μετάφραση Χουρμούζιου Χαρτοφύλακος	Κ-πολη	Κάστρο	1	438	439	475	475
1831.10	Τὰ κατ' Ἀρσάκη καὶ Ἰσμηνίου [μφρ. Α. Καλαμογιάννη]	Ναύπλιο	Ἀντωνιάδης	1	157	159	222	222
1831.11	Κατήγησις τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, μφρ. ὑπὸ Νέου Φιλοπείρου	Μάλας	Ἀμερικανική	1	238	238	292	292
1831.12	Ἑλληνικὸν καλὴς συναναστροφῆς, μφρ. Κ. Βαββάκης	Ὁδησσός	Σχολαίου	1	126	129	202	202
1831.13	Γ. Παπασταματίου Χαρτουλάρη, Ἀπάνθισμα Ἀριθμητικῆς	Σόφρα	Γραβινού...	1	106;	106;	351	351
	ΣΥΝΟΛΟ 1831			15	2760	2773	4586	5799

Κωδικός	Συγγραφέας καὶ τίτλος	Τόπος ἐκδόσεως	Τυπογραφείο	Τόμοι	Συν- δοομένες	Συνδοο- μητές	Ἀντί- ἐργον	Ἀντί- τόμοι
1832.1	A. Κοραΐ, Ὑμναστά, τ. Δ'	Παρίσι	Eberhart	2	121	122	311	622
1832.2	K. M. Κούμα, Ἱστορίαι τῶν Ἀνθρωπίνων Παράξεων	Βιέννη	Haykul	12	361	367	410	4920
1832.3	Χρυσάνθου ἐκ Μαδύτων, Θεωρητικὸν Μέγεα τῆς Μουσικῆς	Τεργέστη	Weiss	1	236	237	393	393
1832.4	Ἰωσήφ Παπᾶ Ράλλη, Καθρέπτου τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας	Πέστη	Βαυμλ	1	77	78	162	162
1832.5	A. Δανιδ, Γραμματικὴ τῆς Γαλλικῆς Γλώσσας	Σόρα	Σφοδιν	1	117	117	163	163
1832.6	Σερβάν, Περὶ τοῦ Ἑλληνιστικοῦ Διαστη- ρίου, μ.φ. Γ. Ἀποστόλου Σκαλιστήρα	Βουκουρέστι	Ἑλικάδης	1	88	89	177	177
1832.7	Νεοφ. Μεταξῆ, Ἑγχειρίδιον περιέχον τὰ Ἑπτὰ Μυστήρια	Ἀθήνα		1	221	221	291	291
1832.8	Προκατὶς Δευδερνοῦ, Ἑγκόλπιον Ἱερὸν	Ναύπλιο	Τόμπρα...	1	385	386	1807	1807
1832.9	I. Z. Μανιάρη, Ἠ Σφύριξ ἡ Συλλογὴ Ἑλληνικῶν Παροιμιῶν	Τεργέστη	Weiss	1	86	86	124	124
1832.10	Δημ. Γκανῆ, Στοιχεῖα Παιδαγωγίας, Τμήμα Πρώτον	Βουκουρέστι	Ἑλικάδης	1	266	267	328	328
1832.11	Ἀναστασιματάριον Νέον Χορημολοῦ χαρτοφύλακος, ἐκδ. Θ. Φωκέως	K-πολη	Κάστρο	1	491	494	571	571
1832.12	K. Βαρδαλάχου, Ἡ Γραμματικὴ τῆς Ὀμιλουμένης	Σόρα	Βαρότση	1	101	102	305	305
	ΣΥΝΟΛΟ 1832	12		24	2550	2566	5042	9863
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 77								
	100	15133	15278	27615	37394			

Στὸν ἐπόμενο πίνακα παρουσιάζονται, σὲ ἀλφαβητικὴ τάξη, τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀφοροῦν τῇ γεωγραφικῇ κατανομῇ τῶν συνδρομητῶν. Στὸν πίνακα ἔχουν ἐνσωματωθεῖ καὶ οἱ τροποποιήσεις ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία τῶν στοιχείων ποὺ παρέχουν οἱ κατάλογοι.

Τὰ στοιχεῖα ποὺ συγκεντρώνονται εἶναι τὰ ἀκόλουθα: α) ὁ τόπος διαμονῆς τῶν συνδρομητῶν· β) ἡ συχνότητα τῆς παρουσίας τοῦ κάθε τόπου στοὺς καταλόγους· γ) οἱ συνδρομές· δ) οἱ συνδρομητές· καὶ ε) ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων. Οἱ οἰκισμοὶ ποὺ βρίσκονται σὲ νησιὰ συγκεντρώνονται, μὲ μικρότερα τυπογραφικὰ στοιχεῖα, κάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ νησιοῦ· στὴν ἀναγραφή τοῦ ὀνόματος τοῦ κάθε νησιοῦ δημοσιεύεται τὸ ἄθροισμα τῶν στοιχείων ποὺ ἀφοροῦν τὸ σύνολο τῶν συνδρομητῶν ποὺ κατοικοῦν σὲ αὐτό. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ γιὰ τὰ μοναστήρια τοῦ Ἀθῶ: συγκεντρώνονται, ὅλα, κάτω ἀπὸ τὸ λῆμμα Ἀθῶς. Ὑπεθυμίζω, τέλος, ὅτι γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρθηκαν σὲ προηγούμενες σελίδες, στὸ λῆμμα Ἑλλάδα (ἐλευθερωμένες περιοχές) ἔχει συγκεντρωθεῖ τὸ σύνολο τῶν στοιχείων ποὺ ἀφοροῦν συνδρομητές οἱ ὁποῖοι διαμένουν σὲ περιοχές τοῦ ὑπὸ διαμόρφωση ἀνεξάρτητου ἐλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν ὁποίων δὲν στάθηκε δυνατό, ἢ δὲν εἶναι δυνατό, νὰ ἐντοπισθεῖ ἀκριβέστερα ὁ τόπος διαμονῆς τους.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἐπειδὴ διὰ τῶν ἀγώνων των καὶ τῆς εὐεργετικῆς προσπάθειας τῶν τριῶν συμμαχῶν Δυνάμεων, οἱ Ἕλληνες συνιστοῦσι τέλος πάντων εὐνοῖα καὶ εὐχὰς ἐλευθέρων, ἐνόμισα ὅτι θέλω προλάβῃ τὰς εὐχὰς τῶν περισσοτέρων συμπολιτῶν με ἐπιδόξω καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας πρὸ πολλῆς ἡδὴ μεταφρασθῆναι περίφημον σύγγραμμα τοῦ Βάττελ περὶ τῆς δικαίης τῶν ἑθνῶν. Τολμῶ δὲ καὶ ἐλπίσω ὅτι μία τισὶν πρὸς φρονεῖν εἰς τὴν νέαν καὶ λαμπρὰν ταύτην θέτιν μὲς μετὰ φρονεῖν θέλω εὖ καὶ τὰς πλείων γενεάς βοηθῆσαι.

Τὸ περὶ τοῦ λόγου σύγγραμμα ἐκδόσεται εἰς δύο τόμους εἰς ὅγδοον, τιμωμένους δέκα μὲν φοινικῶν διὰ τὰς συνδρομὰς, ἰσόδικα δὲ διὰ τὰς μὴ τοιαύτας.

Περιμένεται ἡ καταγραφή τῶν ἀναγκῶν συνδρομητῶν διὰ τὸ ἐκδοθῆναι ὁ πρῶτος τόμος, μετὰ τὴν περὶ τὴν τῶν ὁρίων θέλω πλεονέκτημα ἕκαστος τὸ ἡμῶν τῆς ὅλης τιμῆς τῆς βιβλίου.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν θέλω ἐκδοθῆναι εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης τόμου.

Ἐν Ἀργεῖ τῇ 15 Φεβρουαρίου 1831

Ὁ Μεταφραστής,

Γ. Α. Ράλλης

Συνδρομηταί.

Σώματα.

Γ. Α. Ράλλης, Εἰδοποίησις

με πρόσκληση γιὰ προεγγραφή συνδρομητῶν (1831)

ΤΟΠΟΙ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Τόπος Διαμονῆς	Συχνό- τητα	Συν- δρομές	Συνδρο- μητές	Ἀντί- τυπα
Ἀγία Μαύρα· βλ. <i>Λευκάδα</i>				
Ἀγία Παρασκευή· βλ. <i>Λέσβος</i>				
Ἅγιος Ἰωάννης Κυνουρίας	3	3	3	30
Ἅγιος Πέτρος Κυνουρίας	2	2	2	11
Ἀδριανούπολη	2	49	49	49
Ἀθήνα	6	136	136	239
Μονὴ τῆς Πεντέλης	1	1	1	3
Μονὴ τῶν Κουντούρων	1	2	2	2
Μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν-Πετράκη	1	1	1	1
Ἀθῶς	1	29	29	59
Μονὴ Ἀγίου Παντελεήμονος	1	1	1	1
Μονὴ Ἀγίου Παύλου	1	1	1	21
Μονὴ Βατοπεδίου	1	13	13	14
Μονὴ Γρηγορίου	1	1	1	6
Μονὴ Διονυσίου	1	1	1	1
Μονὴ Ζωγράφου	1	2	2	5
Μονὴ Ἰβήρων	1	2	2	3
Μονὴ Μεγίστης Λαύρας	1	1	1	1
Μονὴ Χιλανδαρίου	1	6	6	6
Σκήτη Ἀγίου Δημητρίου	1	1	1	1
Αἶγινα	24	517	518	4512
Αἰδίνι· βλ. <i>Ἡλιοῦπολη</i>				
Αἶνος	1	10	10	10
Ἀκκερμαν	3	26	26	29
Ἀμοργὸς (καί: Ἀμουργὸς)	4	9	9	18
Ἀμπελάκια	2	2	2	2
Ἀμστερνταμ (: Ἀμστελόδαμον)	5	16	16	47
Ἄνδρος	4	38	40	39
Ἀντιόχεια	1	10	10	11
Ἀργολίδα· βλ. <i>Πελοπόννησος</i>				
Ἄργος (βλ. καί: <i>Ναύπλιο ἢ Ἄργος</i>)	13	158	158	521
Ἄρετζου	1	6	6	6
Ἀρκαδία· βλ. <i>Κοπαρισσία</i>				
Ἀρτάκη	2	19	21	22
Ἄστρος	3	11	11	11
Ἀταλάντη	1	1	1	1

Τύπος Διαμονής	Συχνό- τητα	Συν- δρομές	Συνδρο- μητές	Ἀντί- τυπα
Αυστρία καὶ Οὐγγαρία	2	5	5	5
Βάγια Βοιωτίας	1	1	1	1
Βαθύ· βλ. Σάμος				
Βαλτέτσι	1	1	1	10
Βαρνάβας Ἀττικῆς	1	1	1	1
Βαρσοβία	1	4	4	5
Βελιγράδι	2	74	77	106
Βενετία	6	37	38	66
Βέροια	1	1	1	1
Βεσσαραβία· βλ. Ἰάσι καὶ Βεσσαραβία				
Βιέννη	13	390	400	879
Βιζύη (: Βίζα)	1	9	9	10
Βιτώλια	1	1	1	1
Βοστίτζα	5	35	35	37
Βουκουρέστι	7	374	388	525
Βρασ(σ)ιβόν-Βρασσοβός· βλ. Μπρασόβ				
Βράτζα	1	4	4	5
ΒρέσθENA	1	1	1	1
Βρόδι· βλ. Μπρόδι				
Γανόχωρα	1	1	1	1
Γαστούνη	1	17	17	17
Γενίκαλε (καί: Γενή-Καλέ)· βλ. καὶ Κέρτς καὶ Γενίκαλε	4	9	9	9
Γιάλτα (: Ἰάλτα)	1	2	2	2
Γραμματικὸς Ἀττικῆς	1	1	1	1
Γραμπούσα	1	1	1	50
Δεμιρδέσι (βλ. καί: Προύσα καὶ Δεμιρδέσι)	4	23	24	25
Δερέκιοϊ	1	1	1	1
Δημητσάνα (καί: Δημοστιάνα)	6	7	7	42
Διδυμότειχο	2	15	15	15
Δίστομο	1	1	1	1
Δοβίστα	1	1	1	1
Δομοκὸς	1	10	10	12
Δρακοσπηλιά	1	21	21	25
Δρέσδη	4	10	14	15

Τόπος Διαμονῆς	Συχνό- τητα	Συν- δρομές	Συνδρο- μητές	Ἀντί- τυπα
Δροβολοβὸ	1	1	1	3
Ἑλένη	1	3	3	3
Ἑλλάδα (ἐλευθερωμένες περιοχές)	15	865	865	1571
Ἑπτάνησα	1	19	19	19
Ἑρζερούμ· βλ. Θεοδοσία				
Ἑρμηόκαστρο Βοιωτίας	1	1	1	1
Ἑρμανούπολις· βλ. Σιμπίνι				
Ἑρμιόνη	1	1	1	1
Ἑρμούπολη· βλ. Σύρα				
Ζαγοροχώρια (βλ. καί: Καλωτὰ - Κονκούλι - Λιασκοβέτζι)	1	1	1	1
Ζάκυνθος	12	681	691	831
Ζάρκος	1	2	2	2
Ἡλιούπολη (: Ἀϊδίνι)	2	4	4	4
Ἡρακλείτζα	1	1	1	1
Θεοδοσία	1	2	2	2
Θέρμια· βλ. Κόθνος				
Θεσσαλονίκη	3	5	5	52
Θήβα	1	10	10	14
Ἰάσι	3	17	19	50
Ἰάσι καὶ Βεσσαραβία	1	13	13	16
Ἱεροσόλυμα	1	12	12	16
Ἰθάκη	4	158	158	192
Ἰντζέσου (: Ἰντζέ Σουλὸν)	1	5	5	5
Ἰσμαήλι	1	29	33	32
Ἰταλία	1	4	4	4
Ἰωάννινα	1	9	9	10
Καγιαμπάσι	3	8	8	8
Καζνέσι	1	1	1	1
Καισάρεια	1	8	8	8
Καλαμάτα	3	48	49	102
Καλλιόπολη (καί: Καλλιούπολις)	2	39	39	41
Καλωτὰ	1	10	10	13
Καντήλα	2	2	2	11
Καπανδρίτι Ἀττικῆς	1	1	1	1
Καρλόβασιν· βλ. Σάμος				

Τόπος Διαμονής	Συνγό- τητα	Συν- δρομές	Συνδρο- μητές	Ἀντί- τυπα
Καρπενήσι	1	1	1	10
Καρύταινα	1	2	2	4
Κασαμπάς (: Κασαπάς)· βλ. καί: Κιρκαγάτζ καὶ Κασαμπάς	3	15	15	16
Κέα	6	49	49	71
Κερατέα Ἀττικῆς	1	2	2	2
Κέρκυρα	14	793	796	1005
Κερμὶρ	1	4	4	4
Κέρτς (καί: Κέρτζιον)	3	5	5	5
Κέρτς καὶ Γενίκαλε	1	4	4	4
Κεσάνη (: Κεσάνι)	1	16	16	16
Κεφαλονιά	12	1057	1059	1220
Κηφισιά Ἀττικῆς (: Κυβισιά)	1	1	1	1
Κίεβο (: Κιόβιον)	2	3	3	3
Κιονόβι· βλ. Κισνόβι				
Κίος	1	10	10	10
Κιουπλιά (: Κουπλιά)	1	1	1	1
Κιουτζούκιοϊ	1	1	1	1
Κιρκαγάτζ (καί: Κιρκαγάτζι - Κῦρκ ἀγάτζι)	2	6	6	6
Κιρκαγάτζ ἢ Κασαμπάς	1	6	6	6
Κισνόβι (καί: Κισνόβι)	4	34	35	39
Κοζάνη	1	2	2	2
Κολινδρός (: Κυλινδροῦ)	1	6	7	6
Κόρινθος	6	29	29	35
Κορώνη	3	59	59	86
Κουζγουντζούκι	1	2	2	2
Κουκουβάουνες Ἀττικῆς	1	1	1	1
Κουκούλι	1	1	1	1
Κουπλιά· βλ. Κιουπλιά				
Κούρσαλα Ἀττικῆς	1	3	3	3
Κουτσοπόδι Ἀργολίδας	1	1	1	2
Κραγιόβα (: Κραιώβα)	1	5	6	12
Κρανίδι	2	5	5	6
Κρεμαστή	1	7	7	51

Τόπος Διαμονῆς	Συχνό- τητα	Συν- δρομέες	Συνδρο- μητές	Ἀντί- τυπα
Κριμαία	1	4	4	5
Κρόνστατ· βλ. <i>Μπρασόβ</i>				
Κυβισιά· βλ. <i>Κηφισιά</i>				
Κύθηρα	4	81	81	110
Κύθνος (: <i>Θέρμια</i>)	1	4	4	4
Κυλινδρό· βλ. <i>Κολινδρός</i>				
Κυπαρισσία (: Ἀρκαδία)	1	12	12	12
Κύπρος	1	14	14	24
Κυρήνεια	1	2	2	11
Λάπιθος	1	1	1	1
Λευκωσία	1	6	6	6
Μονή Μαχαιράδος	1	1	1	1
Μονή τοῦ Κύκκου	1	3	3	4
Κῦρκ ἀγάτζι· βλ. <i>Κιρκαγάτζ</i>				
Κυρήνεια· βλ. <i>Κύπρος</i>				
Κωνσταντινούπολη	13	856	858	2084
Λαγκάδια	1	1	1	1
Λακκοβήκια (: <i>Λουκοβίγια</i>)	1	1	1	1
Λάπιθος· βλ. <i>Κύπρος</i>				
Λάρισα	2	57	57	65
Λεβέτσοβα	1	1	1	1
Λειβαδιά (καί: <i>Λεβαδία</i>)	2	17	17	19
Λειβανάτες	1	1	1	1
Λειψία	2	2	2	22
Λενίδι· βλ. <i>Λεωνίδιο</i>				
Λέσβος	6	96	96	97
Ἁγία Παρασκευή	1	2	2	2
Μανταμάδος (: <i>Μαδαμάδο</i>)	2	28	28	28
Μήθυμνα	1	3	3	4
Μόλυβος	1	8	8	8
Μυτιλήνη	1	55	55	55
Λευκάδα (καί: Ἁγία Μάγδα)	5	209	209	251
Λεωνίδιο (καί: <i>Λενίδιον</i>)	6	17	17	87
Ληγουριό	2	3	3	3
Λιασκοβέτζι	1	2	2	4
Λιατάνι	1	1	1	1
Λιβίσι (: <i>Λυβίστιον</i>)	1	13	13	14
Λιβόρνο	10	157	158	254

<i>Τόπος Διαμονής</i>	<i>Συχνό- τητα</i>	<i>Συν- δρομές</i>	<i>Συνδρο- μητές</i>	<i>Ἀντί- τυπα</i>
Λιόπεσι Ἀττικῆς	1	3	3	3
Λονδίνο	6	23	23	352
Λουκοβίγια· βλ. <i>Λακκοβήγια</i>				
Λυβίσιον· βλ. <i>Λιβίσι</i>				
Μαγνησία Μικρᾶς Ἀσίας	3	25	25	25
Μακρινίτσα (: <i>Μακρινίτζα</i>)	1	6	6	6
Μανταμάδος· βλ. <i>Λέσβος-Μανταμάδος</i>				
Μαραθόκαμπος· βλ. <i>Σάμος-Μαραθόκαμπος</i>				
Μαραθώνας Ἀττικῆς	1	3	3	3
Μαριούπολη	4	6	8	7
Μαρκόπουλο Ἀττικῆς	1	3	3	3
Μαρούσι Ἀττικῆς	1	3	3	3
Μαρώνεια (: <i>Μαρώνια</i>)	1	8	8	8
Μασσαλία	8	71	71	206
Μεθώνη	3	42	42	55
Μελένικο	4	81	81	127
Μενίδι Ἀττικῆς	1	8	8	8
Μεσολόγγι	3	99	99	344
Μετέωρα· βλ. Μονές: τῆς Ἀγίας Τριάδος· τοῦ Ἀγίου Στεφάνου· τοῦ Μετεώρου				
Μέτρες	1	9	9	9
Μέτσοβο	3	4	4	6
Μήθυμα· βλ. <i>Λέσβος-Μήθυμα</i>				
Μησθράς· βλ. <i>Μυστράς</i>				
Μητροβίτζα	1	10	10	10
Μικρομάνη	1	4	4	4
Μιχαλίτζί	2	20	20	23
Μόλυβος· βλ. <i>Λέσβος</i>				
Μομπελλιέ	1	1	1	3
Μόναχο	6	47	51	80
Μονεμβασία	1	20	20	21
Μονήδριο τοῦ Κάβο-Γέρακος	1	1	1	100
Μονή τῆς Ἀγίας Ζώνης· βλ. <i>Σάμος</i>				
Μονή τῆς Ἀγίας Πηγῆς (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Ἀγίας Τριάδος (Ἀττική)	1	1	1	1
Μονή τῆς Ἀγίας Τριάδος (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Ἀγίας Τριάδος (Μετεώρων)	2	2	2	2

Τόπος Διαμονῆς	Συχνό- τητα	Συν- δρομέες	Συνδρο- μητές	Ἀντί- τυπα
Μονή τῆς Ἀγίας Τριάδος (Ταλαντίου)	1	1	1	2
Μονή τῆς Ἀλληχώρας (Θεσσαλία)	1	2	2	2
Μονή τῆς Βαρσοβᾶς	1	1	1	1
Μονή τῆς Εἰκοσιφοινίσσης	2	4	4	5
Μονή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς· βλ. Σάμος				
Μονή τῆς Μακαριοτίσσης (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Μαλεσινῆς (: Μαλισσηνῆς) (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Μαχαираάδος· βλ. Κύπρος				
Μονή τῆς Μεγίστης Λαύρας· βλ. Ἀθῶς				
Μονή τῆς Μολδάβας (Θράκη)	1	1	1	1
Μονή τῆς Ὀσίας Πελαγίας (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Πεντέλης· βλ. Ἀθήνα				
Μονή τῆς Ρίλας (Βουλγαρία)	4	13	13	16
Μονή τῆς Σελίτζανης (Θεσσαλία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Σκριποῦς (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Τροιζῆνος	1	1	1	1
Μονή τῆς Φανερωμένης (Κορινθία)	1	3	3	3
Μονή τῆς Φανερωμένης (Σαλαμίνα)	1	1	1	3
Μονή τοῦ Ἀγίου Γεωργίου (Θράκη)	2	2	2	2
Μονή τοῦ Ἀγίου Γεωργίου-Γρανιτζης	1	1	1	2
Μονή τοῦ Ἀγίου Δημητρίου (Ἀργολίδα)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου (Δημητριάδα)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ἀγίου Νικολάου (Ἀργολίδα)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ἀγίου Νικολάου (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ἀγίου Νικολάου Καμπιᾶ (Μακεδονία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος· βλ. Ἀθῶς				
Μονή τοῦ Ἀγίου Παύλου· βλ. Ἀθῶς				
Μονή τοῦ Ἀγίου Στεφάνου (Μετέωρα)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Βατοπεδίου· βλ. Ἀθῶς				
Μονή τοῦ Βιλιώβου	1	1	1	2
Μονή τοῦ Βράχου (Ἀργολίδα)	2	3	3	3
Μονή τοῦ Βροντᾶ· βλ. Σάμος				
Μονή τοῦ Γρηγορίου· βλ. Ἀθῶς				
Μονή τοῦ Δαφνίου (Ἀττική)	1	1	1	1

<i>Τόπος Διαμονής</i>	<i>Συχνό- τητα</i>	<i>Συν- δρομές</i>	<i>Συνδρο- μητές</i>	<i>Ἀντί- τυπα</i>
Μονή τοῦ Διονυσίου· βλ. ᾠθως				
Μονή τοῦ Δούσικου	2	2	2	2
Μονή τοῦ Ζαγαρά (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ζωγράφου· βλ. ᾠθως				
Μονή τοῦ Καλολιβαδίου (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τῆς Καρπόβου (Θεσσαλία)	2	3	3	5
Μονή τοῦ Καστρίου (Κυνουρία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Μεγάλου Μετεώρου (Μετέωρα)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου	1	13	13	13
Μονή τοῦ Μπατσκόβου (Βουλγαρία)	1	4	4	4
Μονή τοῦ Ὁρθοκωστὰ (Κυνουρία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ὁσίου Λουκά (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ	1	2	2	2
Μονή τοῦ Προφήτου Ἡλίου (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Σαγματᾶ (Βοιωτία)	1	1	1	1
Μονή τοῦ Τιμίου Προδρόμου (Καισαρείας)	2	3	3	8
Μονή τοῦ Τιμίου Προδρόμου (Σερρών)	5	13	13	17
Μονή τοῦ Τιμίου Προδρόμου· βλ. Σάμος				
Μονή τοῦ Χιλανδαρίου· βλ. ᾠθως				
Μονή τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων - Κουκλένης (Θράκη)	2	2	2	5
Μονή τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων (Λακωνία)	1	1	1	4
Μονή τῶν Βαρσῶν	1	1	1	2
Μονή τῶν Ἰβήρων· βλ. ᾠθως				
Μονή τῶν Κλειστῶν (Ἀττική)	1	1	1	1
Μονή τῶν Κουντούρων· βλ. Ἀθήνα				
Μονή τῶν Ταξιαρχῶν (Ἐπιδαύρου)	1	1	1	1
Μονή τῶν Ταξιαρχῶν (Καισαρείας)	1	2	2	3
Μονή τῶν Ταξιαρχῶν-Πετράκη· βλ. Ἀθήνα				
Μόσχα	4	57	57	95
Μουδανιά	2	11	11	11
Μπαλόνι Παζάρ (Θράκη)	1	1	1	1
Μπαλόνι Παζάρ (Προύσας)	1	1	1	1
Μπαπὰ Ἐσκισι	1	16	16	18
Μπουζαῖο	3	29	29	50
Μπουλδούρ	1	6	6	8

<i>Τόπος Διαμονῆς</i>	<i>Συχνό- τητα</i>	<i>Συν- δρομὲς</i>	<i>Συνδρο- μητὲς</i>	<i>Ἀντί- τυπα</i>
Μπρασόβ (καί: Βρασ(σ)ιοβόν - Βρασσοβός - Στεφανούπολις ἢ Κρονστάτ)	10	183	188	216
Μπρόδι (καί: Βρόδι)	1	7	9	13
Μπρούσα· βλ. Προύσα				
Μύκονος	5	70	71	135
Μυρίφυτο	2	8	8	9
Μυτιληνοί· βλ. Σάμος				
Μυστράς (καί: Μησθράς)	2	38	38	73
Νάξος	7	115	115	147
Ναύπακτος	1	4	4	4
Ναύπλιο	27	1027	1031	3317
Ναύπλιο ἢ Ἄργος	1	43	43	194
Ναύπλιο ἢ Ὑδρα	1	1	1	5
Νεόκαστρο	2	16	16	19
Νεοχώρι Βοσπόρου	3	3	3	3
Νίζνα	7	35	37	246
Νικολάγιεφ (: Νικολαούπολις)	1	3	3	3
Ὀδησσός	12	694	701	1144
Ὀλλανδία: Leyden	1	1	1	200
Ὀρτάκιοι (: Ὁρτάκιον)	1	1	1	1
Παγόνδας· βλ. Σάμος				
Πάδοβα	1	1	1	1
Παζαρτζίκ (: Παζαρτζίκιον)	2	14	14	15
Παλαιὰ Κάστρα	1	7	7	7
Παναγιούριστα	1	1	1	1
Πάνορμος [Κυζίκου]	1	13	13	13
Παξοί	1	36	36	40
Παρίσι	2	20	20	88
Παταύιον· βλ. Πάδοβα				
Πάτρα	7	57	57	99
Πειραιάς	2	2	2	7
Πελοπόννησος	11	142	142	290
Ἄργολίδα	1	35	35	42
Περίσταση	1	4	4	4
Πέστη	9	296	303	437

<i>Τόπος Διανομής</i>	<i>Συχνό- τητα</i>	<i>Συν- δρομές</i>	<i>Συνδρο- μητές</i>	<i>Ἀντί- τυπα</i>
Πετρομαγούλα	1	1	1	1
Πετρούπολη	4	11	11	22
Πόρος	10	107	107	163
Πορταριά	1	12	13	13
Πραστός	1	1	1	50
Προύσα (καί: <i>Μπρούσα</i>)	7	65	65	69
Προύσα ἢ Δεμιρδέσι	1	2	3	3
Πύργος	5	86	86	95
Πυρί [Βοιωτίας]	1	2	2	2
Ραιδεστός (καί: <i>Ρεδαιστός</i>)	4	32	32	32
Ραχοβίτζα	1	13	13	17
Ρένι	1	25	25	25
Ρημόκαστρο· βλ. Ἐρημόκαστρο				
Ρομάν	1	1	1	4
Ρωσία	3	34	35	51
Σαλαμίνα	2	16	16	26
Σαλαμίνα Μονή· βλ. <i>Μονή τῆς Φανερωμένης</i>				
Σάλωνα	3	3	3	10
Σάμακοβ (: <i>Σαμακόβι - Σαμακόβιον</i>)	2	4	5	4
Σάμος	11	130	130	193
Βαθύ	4	8	8	17
Καρλόβασι (: <i>Καρλοβάσον</i>)	4	7	7	26
Μακραθόκαμπος	2	8	8	11
Μονή τῆς Ἀγίας Ζώνης	1	2	2	2
Μονή τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς	2	2	2	11
Μονή τοῦ Βροντᾶ	1	1	1	4
Μονή τοῦ Τιμίου Προδρόμου	1	1	1	1
Μυτιληνοί	1	4	4	4
Παγόνδας	2	11	11	12
Χώρα	2	6	6	6
Σαντορίνη (: <i>Θήρα</i>)	4	35	35	40
Σαράντα Ἐκκλησιές	2	32	32	33
Σεμλίνο (καί: <i>Ζέμον</i>)	2	47	47	87
Σέρρες	6	283	290	408
Σήλυμος	2	7	7	16
Σιμπίνι (καί: Ἐρμανούπολις)	3	46	46	62
Σιστόβι (καί: <i>Συστόβι</i>)	3	25	25	36

<i>Τόπος Διαμονῆς</i>	<i>Συχνό- τητα</i>	<i>Συν- δρομὲς</i>	<i>Συνδρο- μητὲς</i>	<i>Ἀντί- τυπα</i>
Σίφνος	1	1	1	1
Σκήτη τοῦ Ἀγίου Δημητρίου· βλ. Ὑθως				
Σκόπελος	2	6	6	20
Σκουλλάρει	1	4	4	4
Σκούταρι· βλ. Χρυσο(ύ)πολη				
Σμύρνη	9	101	101	120
Σούλι Ἀττικῆς	1	1	1	1
Σοφικὸ	1	1	1	1
Σπάρτα (καί: Σπάρτη τῆς Πησιδεΐας)	2	11	11	13
Σπάτα Ἀττικῆς	1	1	1	1
Σπέτσες (: Σπέτζαις)	12	86	86	121
Σταυρούπολις [= Σταβροπόλ.]	1	1	1	1
Στενήμαχος (: Στενήμαχον - Στενίμαχον)	3	32	34	32
Στεφανο(ύ)πολις· βλ. Μπρασόβ				
Σύρα (καί: Ἐρμούπολις)	19	890	895	1585
Σωποτὸ	1	1	1	1
Ταβλοσοῦν (: Ταβλουσσονοῦς)	1	3	3	3
Ταγκανρόγκ (: Ταγανρόκον - Ταγαρόκον - Ταγαρόβ - Ταγαρό- γον - Ταγαρόβον)	8	230	232	239
Ταλάντιον· βλ. Ἀταλάντη				
Τεμεσβάρ (: Τιμισφάριον)	3	13	13	23
Τεργέστη	16	630	636	890
Τζεκέλκιοϊ	2	3	3	3
Τζεργιγόβιον	1	1	1	1
Τζερνοβίτζιον· βλ. Τσέρνοβιτς				
Τζιλτίκι	1	1	1	1
Τζόρλος-Τζορλού· βλ. Τσορλού				
Τήνος	8	92	92	116
Τιμισφάριον· βλ. Τεμεσβάρ				
Τιργοβίστι (: Τυργόβιστον)	1	15	15	15
Τίρναβον· βλ. Τόρναβος				
Τίρυνθα	2	2	2	2
Τόρνοβο (: Τούρνοβον)	4	64	64	70
Τρίγλια	1	11	11	11
Τρίκαλα (: Τρίκκη)	2	49	49	49

Τόπος Διαμονής	Συχνό- τητα	Συν- δρομές	Συνδρο- μητές	Αντί- τυπα
Τρίκαλα Κορινθίας	5	23	25	26
Τρίπολη (καί: Τριπολιτζά)	10	52	52	140
Τροιζήνα	1	1	1	1
Τσακάλογλου	1	1	1	5
Τσέρνοβιτς (: Τζερνοβίτzion)	1	3	3	3
Τσορλού (: Τζόρλος - Τζορλού)	4	32	32	33
Τύρναβος (: Τίρναβον)	1	6	6	6
Υδρα	14	194	197	585
Φάρσαλα	1	1	1	1
Φερτέκι	1	8	8	8
Φιλαδέλφεια	1	1	1	1
Φιλιπούπολη	5	73	73	73
Φώκες Νέες	2	9	10	10
Φώκες Παλαιές	2	8	9	10
Φωξάνι	1	22	22	67
Χαλάνδρι Ἀττικῆς	1	2	2	2
Χάσια Ἀττικῆς	1	8	8	8
Χάσκοι τῆς Οὐζουντζόβας	1	25	25	27
Χρυσο(ύ)πολη	3	5	5	5
χωρίς τόπο διαμονῆς	—	22	22	43

Ἀνασυγκροτημένη ἀνά γεωγραφικὲς περιοχὲς καὶ κρατικὲς ὑποστάσεις, ἡ πληθώρα αὐτῆ τῶν 326, τουλάχιστον, τόπων ὅπου διαμένουν οἱ συνδρομητὲς τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων ὁδηγεῖ στὰ ἀκόλουθα σύνολα:

	Συνδρομητὲς
— Περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας	5580
— Ἑπτάνησα	3049
— Περιοχὲς τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικράτειας	2634
— Χῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης	1754
— Ρωσία - Πολωνία	1117
— Μολδοβλαχία - Βεσσαραβία - Τρανσυλβανία	859
— Σερβία	134

Στις τέσσερεις πρώτες ἐνότητες οἱ γεωγραφικὲς κατανομὲς εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

ΕΛΛΑΔΑ (ἐλευθερωμένες περιοχὲς)	
Νησιὰ	2262
Πελοπόννησος	2071
Στερεὰ Ἑλλάδα	378
ἄγνωστος τόπος	865
ΕΠΤΑΝΗΣΑ	
Ζάκυνθος	691
Ἰθάκη	158
Κέρκυρα	796
Κεφαλονιά	1059
Κύθηρα	81
Λευκάδα	209
Παξοὶ	36
ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	
Αἰγαῖο [= Λέσβος]	96
Ἡπειρος	27
Θεσσαλία	147
Θράκη καὶ Βουλγαρία	623
Κύπρος	14
Κωνσταντινούπολη καὶ περιοχὴ	874
Μακεδονία	368
Μικρὰ Ἀσία καὶ ἀσιατικὲς περιοχὲς	482
ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ	
Ἀγγλία	23
Αὐστροουγαρία	1354
Γαλλία	92
Γερμανία	67
Ἰταλία	201
Ὁλλανδία	17

Μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν 326, τουλάχιστον, τόπων, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐμφανίζονται μὲ ἓναν ἕως πέντε συνδρομητὲς γιὰ τὸ σύνολο

τῆς περιόδου (101 τόποι μὲ ἓνα συνδρομητὴ —καὶ στὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀνήκουν τὰ περισσότερα μοναστήρια—, 29 μὲ δύο, 22 μὲ τρεῖς, 18 μὲ τέσσερις καὶ 6 μὲ πέντε), ξεχωρίζουν κάποια «μεγάλα» κέντρα ποὺ συγκεντρώνουν τὸν κύριον ὄγκον τοῦ ἀγοραστικοῦ κοινοῦ. Τὸ Ναύπλιο, μὲ περισσότερους ἀπὸ 1000 συνδρομητές, ἡ Σύρα μὲ περίπου 900, ἡ Κωνσταντινούπολις μὲ τὴν περιοχὴ τῆς (858), ἡ Ὀδησσὸς μὲ 700, ἡ Τεργέστη μὲ 636, ἡ Αἴγινα μὲ 518, ἡ Βιέννη μὲ 400, τὸ Βουκουρέστι μὲ 388. Καί, σὲ πολὺ ὑψηλὴ θέσι, στὰ Ἑπτάνησα, ἡ Κεφαλονιά, ἡ ὁποία μὲ 1059 συνδρομητὲς βρίσκεται στὴν κορυφὴ τοῦ καταλόγου, ἡ Κέρκυρα μὲ 796 καὶ ἡ Ζάκυνθος μὲ 691. Συνολικὰ 23 τόποι ἐμφανίζονται νὰ ὑπερβαίνουν τοὺς 100 συνδρομητές: ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ὀκτὼ βρίσκονται σὲ περιοχὲς τῆς ἐλευθερωμένης Ἑλλάδας (τὸ Ναύπλιο, ἡ Σύρα, μὲ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ σημειώθηκαν πρὸ πάντων, ἡ Αἴγινα μὲ 518, ἡ Ἰδρα μὲ 197, τὸ Ἄργος μὲ 158, ἡ Ἀθήνα μὲ 136, ἡ Σάμος μὲ 130 καὶ ὁ Πόρος μὲ 107)· οἱ πέντε στὰ Ἑπτάνησα (ἡ Κεφαλονιά, ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Ζάκυνθος, μὲ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ σημειώθηκαν πρὸ πάντων, ἀλλὰ καὶ ἡ Λευκάδα μὲ 209 καὶ ἡ Ἰθάκη μὲ 158)· τρεῖς σὲ περιοχὲς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας (ἡ Κωνσταντινούπολις, οἱ Σέρρες μὲ 290 καὶ ἡ Σμύρνη μὲ 101)· καὶ ἀνὰ δύο σὲ πόλεις τῆς αὐстро-ουγγρικῆς αὐτοκρατορίας (Τεργέστη μὲ 636, Βιέννη μὲ 400) καὶ τῆς Ρωσίας (Ὀδησσὸς μὲ 701 καὶ Ταγκανρόγκ μὲ 232). Καί, ἀκόμη, τὸ Βουκουρέστι μὲ 388, τὸ Μπρασόβ μὲ 188 καὶ τὸ Λιβόρνο μὲ 158.

Ὅρισμένες ἀπὸ τίς πόλεις αὐτὲς ὀφείλουν τὴν ὑψηλὴν θέσιν ὁποία βρίσκονται στοὺς καταλόγους τῶν συνδρομητῶν σὲ φαινόμενα τῆς συγκυρίας: ἡ Αἴγινα ἢ ὁ Πόρος π.χ., ἀκόμη καὶ τὸ Ναύπλιο, κυβερνητικὰ ἢ διοικητικὰ κέντρα στὰ χρόνια τῆς ἐπανάστασης καὶ τοῦ Καποδίστρια, συγκεντρώνουν, σ' αὐτὴ μόνον τὴν περίοδο, ἀριθμοὺς συνδρομητῶν τῶν ὁποίων οἱ ποσοστιαῖες ἀναλογίαι δὲν ἐπαναλαμβάνονται στὶς ἐπόμενες δεκαετίες· στὴν ἴδια κατηγορίᾳ, ἂν καὶ μὲ μικρότερους ἀριθμούς, θὰ πρέπει νὰ καταταχθοῦν καὶ οἱ πόλεις τῆς Τρανσυλβανίας ὅπου εἶχαν καταφύγει, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, Ἕλληνες καὶ ρουμάνοι γιὰ νὰ ἀποφύγουν τίς συνέπειες τῶν διωγμῶν ποὺ εἶχαν ἐξαπολυθεῖ στὶς περιοχὲς τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας. Ἄλλες, οἱ περισσότερες, ἐκφράζουν τίς συνέχειες οἱ ὁποῖες παρατηροῦνται καὶ στὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκδοτικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ.

Ὡστόσο, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς περιόδου, μιὰ νέα γεωγραφία τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ καί, κατὰ προέκτασιν, τοῦ κοινοῦ τῶν συνδρομητῶν, ἀρχίζει νὰ διαμορφώνεται χάρις στὶς νέες πραγματικότητες ποὺ δημιουργεῖ ἡ συγκρότησις τοῦ ἀνεξάρτητου ἐλληνικοῦ κράτους.

Ὅπως εἶναι φυσικό, οἱ περιοχές τοῦ νεότευκτου κράτους γίνονται τὸ μεγάλο κέντρο ζήτησης καὶ κατανάλωσης τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου (θυμίζω πὼς οἱ ἴδιες αὐτὲς περιοχές ἀντιπροσώπευαν, στὴν περίοδο ἕως τὴν ἐπανάσταση, μόλις τὸ 5,6% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν συνδρομητῶν). Παράλληλα, ἂν καὶ σὲ χαμηλό, ἀκόμη, ἐπίπεδο, ἀρχίζουν, στὴν περίοδο πού μᾶς ἀπασχολεῖ ἐδῶ, νὰ διαμορφώνονται οἱ ὅροι καὶ τὸ πλαίσιο τῶν νέων πραγματικοτήτων πού θὰ ἐδραιωθοῦν στὶς ἐπόμενες δεκαετίες: ἡ ἀναδιάρθρωση τοῦ δικτύου τῶν παροικιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, μὲ ὑποχώρηση τῶν πόλεων τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ἀνάδειξη νέων, μεγάλων κέντρων, ἰδίως στὴν Ἀγγλία καὶ τὴν Αἴγυπτο, ἀλλὰ καὶ στὴ νότια Ρωσία, ὅπου ὑπῆρχαν ἤδη, πρὶν καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπανάστασης, σημαντικὲς ἀγορὲς τοῦ βιβλίου, ὅπως στὴν Ὀδησσὸ καὶ τὸ Ταγκανρόγκ· καί, κυρίως, ἡ πληθωρικὴ παρουσία συνδρομητῶν στὶς βαλκανικὲς περιοχές τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Τὰ σπέρματα τῶν νέων αὐτῶν τάσεων, πού θὰ μορφοποιηθοῦν στὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνα, διαφαίνονται ἤδη στὴ νέα γεωγραφία τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ ὅπως αὐτὴ ἐμφανίζεται στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς περιόδου πού μᾶς ἀπασχόλησε σ' αὐτὸ τὸ δημοσίευμα.

Περίοδος μεταβατικῆ, ἡ περίοδος πού καλύπτει τὰ ἔτη 1822-1832 εἶναι, ὡς πρὸς τὸ θέμα πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, καὶ περίοδος νέων διαμορφώσεων. Ὁ πόλεμος, οἱ ἐμφύλιες συγκρούσεις, οἱ συνεχεῖς μετακινήσεις καὶ οἱ ἐδαφικὲς ἀβεβαιότητες δὲν συγκροτοῦν πλασισώσεις οἱ ὅποιες θὰ μπορούσε νὰ εὐνοήσουν τὴ σταθερότητα ἢ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ. Ὅμως, καὶ παρὰ τὴν κάθετη πτώση τῶν ἀριθμῶν στὴν πρώτη πενταετία τῆς ἐπανάστασης, οἱ ἰσορροπίες ἐπανέρχονται σταδιακὰ καὶ οἱ ἀνοδικὲς τάσεις εἶναι ἐμφανεῖς στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς περιόδου: ἰδίως ἀπὸ τὸ 1828, ὅταν ἀρχίζει, παρὰ τὶς ὕστερες ἐμφύλιες διενέξεις, μιὰ ἐποχὴ σχετικῆς σταθεροποίησης. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ τάση ἐπιτρέπει, τελικῶς, νὰ πλησιάζει ἡ ἀγορὰ τοῦ βιβλίου τοὺς ρυθμοὺς τῆς ὕστερης προεπαναστατικῆς περιόδου, πράγμα πού ἐμφανίζεται καὶ μὲ τὰ μεγάλῃ τῶν συνδρομητῶν. 12.360 συνδρομητὲς στὴν τελευταία πενταετία πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση, 10.638 στὰ χρόνια 1828-1832.

Πρόκειται ὁμως γιὰ ἓνα κοινὸ τὸ ὅποιο, παρὰ τὶς πρόδηλες συνέχειες, τόσο στὸ ἐπίπεδο τῶν φυσικῶν προσώπων, ὅσο καὶ στὸ ἐπίπεδο τῆς κοινωνικῆς του σύνθεσης, ἐμφανίζει σαφεῖς δείγματα πολλὰπλῶν διευρύνσεων καὶ ἀνανεώσεων: νέες ἐπαγγελματικὲς κατηγορίες ἐμφανίζονται πού ἐκφράζουν καὶ τὶς νέες κοινωνικὲς ἀνακατατάξεις καί, ὅχι χωρὶς συνάρτηση

μέ τις τελευταίες αυτές, διαμορφώνεται μια νέα γεωγραφία του αναγνωστικού κοινού.

Στα τελευταία χρόνια της περιόδου 1822-1832 οι νέοι αυτοί όροι, που θα αποτελέσουν τη βάση για τις νέες πραγματικότητες του αναγνωστικού κοινού, και του κοινού των συνδρομητών, αποκτούν μια υπόσταση ή όποια θα αναπτυχθεί στα επόμενα χρόνια και θα προσδώσει στα φαινόμενα αυτά μια νέα δυναμική, που θα εκφραστεί και με έντυπωσιακές αυξήσεις. Απέναντι στις 15.500 συνδρομητές της δεκαετίας που προηγείται από την επανάσταση και τους 15.300 συνδρομητές της περιόδου 1822-1832, οι συνδρομητές της επόμενης δεκαετίας 1833-1842, πλησιάζουν, αν δεν υπερβαίνουν, τις 80.000. Η συγκρότηση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους και οι νέες κινητικότητες που αυτή προκάλεσε στους ελληνικούς πληθυσμούς που κατοικούσαν έξω από τα όριά του, αλλά και, γενικότερα, στους χριστιανούς της οθωμανικής επικράτειας, σε συνδυασμό με τις κοινωνικές ανακατατάξεις που σηματοδίνουν τον 19ο αιώνα, έδωσε, και στο φαινόμενο των συνδρομητών, έντελως νέες διαστάσεις.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΗΛΙΟΥ